

12.SAYI

EKİM 2025

TAMAMEN

TALİHSİZLİK

bu sayı biraz

retro

ÖNER ADIYAMAN UMUT ÖREN ALEYNA KÖSELER ÖYKÜ KARADERİLTİ BERRAK SOLMAZ TAMAY

TOLGA KARAÇELİK EMRAH ABLAK BÜLEND ÇOLAK KAMUFLE GÜLISTAN SİLİNSİN METİN ÖNDEROĞLU ŞENAY OCAK ÇINAR TÜRKER CEMİL HAŞİMİ ÖNDER ÖZGENÇ

EFE BERKE SAPTAR PINAR HANZADE AHMETCAN EBİL SERHAN ACAR CENK ÜSTÜN ERKAN HALİS ABDULLAH MEMİŞ İNAN AMBARKÜTÜK ARDA AKBABA CEYHUN KARAKÖSE NAZ ÖZKAN ERDAL YANBULOĞLU HALDUN YILMAZ BERRAK SOLMAZ METİN SOLMAZ SEVİNÇ YAŞAR EZGİ KARAKÖSE ESRA DALAHMETOĞLU TUĞBA TURAN NURİ BERKAN CANİBEY SEMİH DUMAN MELEK ZEHRA BALCI NUR

BAHAR YURTTAŞ ERAY AZAK ÖZKAN BAKADUR ARDA NEŞELİ GAMZE NUR AYDIN EVGHENİ BATU SELİN HAMAMCIYAN BAHAR ÖZSEYMEYEN GİZEM EKE SELİN YAPRAKDAL MURATCAN KOCABAY

İçindekiler

GEÇMİŞTEKİ
ANIMSAMA
BÜYÜK ACI
DANTE

- 1 İlk Yazı / **ÖYKÜ KARADERİLİ**
- 2 Lükse Bak Kimse Yemeğe Dokunmamış IX / **UMUT ÖREN**
- 4 Beyaz Bir Hayvan Gibiydi Kar / **BÜLEND ÇOLAK**
- 6 İrfan Alış Anısına / **METİN ÖNDEROĞLU - GÜLISTAN SİLİNSİN**
- 8 Bir Biletlik Zaman / **EFE BERKE SAPTAR**
- 10 Kalbim Hangi Şehirde? / **TUĞBA TURAN**
- 12 **Basri Fırat Bayraktar a.k.a Kamufle**
- 14 Televizyon / **PINAR HANZADE**
- 18 Geçmişin İzinde / **BİBLİOFİLA**
- 20 Karikatür Olamayan Karikatürlerin Hikayesi / **NURİ B. CANİBEY**
- 22 Röportaj / **EMRAH ABLAK**
- 27 Sevgili Günlüğüm / **ERKAN HALİS**
- 28 Tambur Tarayıcı / **SERHAN ACAR**
- 30 Bilinmeyen Bir Kadının Meftunu / **CEYHUN KARAKÖSE**
- 34 Rektifiye / **CENK ÜSTÜN**
- 37 Son Dinazor / **NURİ B. CANİBEY**
- 38 Açık Kapı / **ERDAL YANBULOĞLU**
- 42 Fotoğraflar / **EZGİ KARAKÖSE**
- 44 Biraz İçimize Dönelim mi? / **BERRAK SOLMAZ**
- 46 Kaset Çevir, Çay Demle, Dünya Beklesin / **ABDULLAH MEMİŞ**
- 48 İsabeti Geçmişte / **MELEK ZEHRA BALCI**
- 50 Turuncu Laleler / **GAMZE NUR AYDIN**
- 51 Özlediğimiz Anılar... / **ÖNDER ÖZGENÇ**
- 52 Şarkıların Hikayesi / **ŞENAY OCAK**
- 53 Şarkıların Hikayesi / **ÇINAR TÜRKER**
- 54 Guguklu Saat / **ÖZKAN BAKADUR**
- 56 Yapmaktan Hâlâ, Her Şeye, Herkese ve
Tüm Olumsuzluklara Rağmen Keyif Aldığım Şeyler / **NAZ ÖZKAN**
- 58 Postretro / **NUR BAHAR YURTTAŞ**
- 60 Röportaj / **TOLGA KARAÇELİK**
- 65 İstila: Bölüm 2 / **@onetheace**
- 66 Milenyum Retro / **TALİHSİZLİK BAND & Tamay**
- 67 Retro: Geçmişten Gelen Bir Köprü / **SEMİH DUMAN**
- 68 Dayak Sayılmazdı Onlar / **ARDA AKBABA**
- 70 Karikatürler / **ARDA NEŞELİ**
- 72 Retro / **ERAY AZAK**
- 76 Batıl İnanç / **METİN SOLMAZ**
- 78 Sihirli Anahtar / **İNAN AMBARKÜTÜK**
- 82 Eskiden / **SEVİNÇ YAŞAR**
- 84 İllüstrasyon / **CEMİL HAŞİMİ**

Genel Yayın Yönetmeni: **UMUT ÖREN**

Editör: **ALEYNA KÖSELER, ÖYKÜ KARADERİLİ, BERRAK SOLMAZ**

Dergi tasarımı, kapak, illüstrasyonlar: **ÖNER ADIYAMAN**

Kapak İçi: **ÖNDER ÖZGENÇ**

Arka kapak illüstrasyon: **ESRA DALAHMETOĞLU**

ilk yazı

ÖYKÜ KARADERİLİ

Retro dediğimiz geçmişî hatırlamak mı yoksa geçmişten gelene bir özlem mi? Ya da geçmişin estetiği mi?

Estetik. Bu kelime hayatımızın merkezi olacak noktaya geleli ne kadar oldu bilmiyorum; ama hayata karşı estetik kaygısı olanların çok arttığını biliyorum. Geçmiş bile onlar için bir “estetik” rüyadan ibaret. Ama retro, hep tüplü televizyonun önüne maaile kurulup annemizin sevgiyle saçımızı okşarken, bugün televizyonda ne var düşüncesi ya da elinde kırdığı fasulyeler değildi. Kimse antenin zahmetinden, kaset bantlarının hassaslığından bahsetmiyor. Satış politikası herhalde.

Belki de retroyu bu kadar güzellememizin, estetik kaygı yüklememizin sebebi talihsizliklerimizi daha “romantik” göstermesinden geliyordur. Böyle olması gerek, yoksa kim babaannesinin gömleğini fahiş fiyatlara satardı ki? Kısacası ölmüşün gömleğini bu fiyata alan da satan da biraz suçlu. Artık babaannenin gömleği yaşanmışlığın, geçmişin simgesi değil şimdinin “trendi”. Ortada babaanne kalmadığı gibi samimiyet de bırakmadılar retroda. Belki daha uyguna satsalardı kalırdı, belki.

Retroyu yaşatanlar da var, onların hakkını yemeyelim. Gömleği ucuza satanlardan bahsetmiyorum, onlar hâlâ piyasanın ufak oyunları. Bugünlerde hatta son yıllarda, en çok retroyu özliyoruz. Bir parçasını bulmaya, onu yaşatmaya çalışıyoruz. Bizi buna itiyorlar; kaybettiğimiz alışkanlıklarımızı bulmaya, geçmişte sahip olmasak da şimdi de sahip olmaya. Belki de bazılarımızın dijital kamerası bile yoktu ama şu yaşımızda bir tane edinmeye karar verdik. Onların pahalılığından bahsetmeyeceğim, çıkamayız. Zaten benimkini de çalınmıştı, ne diyelim iyi retrolar.

Lafın kısıası, bu editör olarak dergide bulunduğum ikinci sayı ve ben retroya böyle bakıyorum. Çalınan kameramı, yerini doldurmak adına aldığım filmli kamerayı ve kış yaklaştığı için pahalıya satılan babaanne kazaklarını, onları unutmanın imkânı yok, görüyorum. Bu sayıda benim gibi bakan da oldu, benden farklı da ama hepimiz biraz özlemle, biraz talihsizlikle bakıyoruz. Bu sayıya özel bir de eşlikçi lazımdı, o da Spotify’da yerini aldı bile. Şarkıda dediği gibi “Gelecek elimizdedi, kimse bizi durduramazdı.”

Keyifli okumalar.

MUTLULUĞU
KADAR
YOKTUR.

ALIGHIERI

Lükse bak kimse yemeğe dokunmamış

UMUT ÖREN

9. Bölüm

Düğün ve Ertesi: İlk bölüm düğün

Sevgili cK ve Johanna, Londra'da tanışıp birbirlerini sevdiler. Sonra evlenmeye karar verdiler. Küçük bir nikah organizasyonunun ardından Türkiye'de evlendiler. Londra'ya geri döndüler. Düğün için 31 Ağustos 2024 tarihini seçtiler. Macaristanlı bir kadın, Sivaslı bir erkek; Londra'da tanışıyorlar, orada yaşıyorlar ve düğünlerini İstanbul 4. Levent'te Gönül Düğün Salonu'nda yapıyorlar. Garip ama güzel hikâye.

Düğün; Türk ve Macar adetlerini birbiriyle harmanlayan, anlatması karışık ama yaşaması eğlenceli bir organizasyon oldu. cK, oyunları anlatmam için beni sunucu yaptı. Fakat her zaman olduğu gibi, 'Ben ne anlarım ya sunuculuktan?' dedim. Ve yapmadım. Daha doğrusu yapmayı çok istedim fakat tanımadığım insanların önüne geçip konuşacak özgüveni bulamadım. Korktum yani. Hayatımın çoğunu korkarak geçirdim zaten. İnsan neden korkar? Ben cevabını bilmiyorum.

Neyse, düğün başlamak üzere...

Herkesten önce gelen ben ve Ceronimo, gelin odasına geçtik. Sonra Macar komşu Kobaki (Johanna'nın babası, adını bir türlü hatırlayamıyorum) ve ailesi geldi. Kobaki beni görünce "Hey Yumut" diye bağırdı. Oğlu Adam ile tanıştırdı. Bu arada, adı gibi adam gibi adam kendisi. İnsanlar birer birer geldiler.

Düğün başladı...

Halaylar, oyunlar, içkiler, kahkahalar, sohbetler, takı töreni, kamera flaşları ve düğüne dair her şey olması gerektiği gibi devam ederken yanımdan biri geçti. Ve terasa gitti. Hani o yıllar önce merdivenlerden inen beyaz tişörtlü, pembe etekli kız vardı ya; sekti ve gitmişti. Onun gibi. Bu sefer siyah elbiseli güzel bir kadın. Yüzünde kocaman bir gülümseme ile geçti ve gitti. Kim ya bu? Düğünün en mutsuz adamı olan Cincir (düğünle alakalı değil, her zaman bıkkın birisidir) "Sigara içelim mi?" dedi. Sigara kullanmamama rağmen "Olur." dedim ve terasa doğru yürüdük.

Siyah elbiseli güzel kadın ve yanında Adam, İngilizce bir şeyler konuşuyorlar. "Galiba Adam'ın sevgilisi lan!" diye düşündüm. Öğrenmemiz için yanlarına gitmemiz gerekiyor.

Yanlarına gitmemiz için bir bahanemizin olması lazım. Aslında olmasına gerek yok ama öyle hissettik demek ki. Yanlarına gittik. Selam verdik. “Sigaranız var mı?” diye sordu Cimcir. Adam büyük bir mutlulukla “Yes!” dedi. Sigarayı uzattı. Aldık. Cimcir kendi çakmağı ile sigarasını yaktı. Ben ise sigarayı yakması için Adam’a doğru yaklaştım. Sigara yanmasına yandı ama biraz tuhaf yandı. Yarısından fazlası kül oldu. “Ne oldu lan bu sigaraya!” Tamamen talihsizlik. Herkes gülmeye başladı. En önemlisi siyah elbiseli güzel kadın gülüyordu. Hem de ne gülmek... Gözlerinin içinde yıldızlar parlıyordu. Hatta ne yıldızı, tüm galaksi gözlerinin içinden beni çağırıyor gibiydi. İngilizce bir şeyler söylediler. “Benim İngilizcem yok. Anlayın artık bunu. Öğrenmeye niyetim de yok belli.” Kafamın içindeki düşünceler bunlardı, galaksinin ortasında süzülürken. cK’nın arkadaşı Bora çevirmenlik yapmaya başladı. Biz ona kısaca “Bora Bora adalarında beni ara ara” diyoruz. Güzel, tatlı bir sohbet ilerledi. Yani en azından ben öyle hissettim. Siyah elbiseli güzel kadın Romanyalıymış, Adam sevgilisi değilmiş; bunları öğrendim. O sırada içeriden anons geldi. Bizi içeri çağırdılar. Macar kültüründen bir oyun için.

Birbirimizi anlamasak bile ara ara denk geldik. Hatta benim oturduğum masaya geldi. Yanıma yaklaştı, “Camera?” dedi. O an kameraya dönüşmek istedim. Salak salak sağa sola baktım. “No.” dedim. Ne dediğimi bile anlamadım. cK’nın arkadaşı, avukat ve tam bir görev adamı olan Onur’u gösterdim. Gerçek bir aptalım. Cimcir’e döndüm. Kız gitti. Giderken arkasından bile bakamadım. O dönüp bakmış, Cimcir’in söylediğine göre. Ama benim canım sıkıldı. “Niye böyle oluyor Cimcir? Niye sürekli böyle hissediyorum?” dedim.

Cimcir uzun uzun anlatmaya başladı. Çok fazla dinleyemedim. Masada duran 2 saat önce doldurulmuş rakıdan bir yudum aldım. Ardından bir yudum daha. İçimden “Düğünü bozmak yok.” dedim. cK’yı üzmemek yok. Sonuçta düğün devam ediyor. Kalktım, Kobaki’nin masasına gittim. Oynamaya kaldırdım. Güzelce eğlendik. Zaman ilerledikçe Romanyalı güzel kadın ile tatlı bir iletişimimiz oluşmaya başladı. Yani daha doğrusu

iletişmememiz. O, benim dediklerimi anlamıyor. Ben, onun dediklerini. Ben konuşunca bozuk ama dünyanın en tatlı Türkçesi ile “Tamam sus ya!” diyor. Ben ise o konuşunca gülüyorum.

Ve düğün bitti...

cK’nın kafası güzel, milleti bir şeylere ikna etmeye çalışıyor. Vedalaşmalar bitiyor gibi oluyor, tekrar başlıyor. En sonunda bitti. Arabaya geçtik. (Ben, cK, Romanyalı güzel kadın, Johanna ve arabayı kullanan cK’nın ablasının kocası.). Düğün bitti ama eğlence bitmedi. cK’nın anne ve babasının oturduğu siteye gideceğiz. İçmeye ve sohbete devam edeceğiz. Güzel ve eğlenceli yolculuğun ardından otoparka geldik. Johanna ön koltukta uyudu. Sadece uyudu demek az kalır. Ölümüne yattı gibi bir şey. Abartısız söylüyorum, yarım saat boyunca uyandırmaya çalıştık. Sanırım kalan son enerjimizi burada bitirdik. O sırada Cimcir, cK’nın arkadaşı Onur ve Adam dışarıda bizi bekliyordu. Eve taşımamız gereken Johanna ve eşyalar da öyle. Ufak tefek talihsizliklerin ardından eve çıktık. Biraz oturduk. Johanna ve Romanyalı güzel kadın gelemeyecek kadar yorgunlardı. cK ile birlikte aşağıya indik. Hani “gözlerimden uyku akıyor” diye bir laf var ya, işte bu laf benim için az gelir. Gözlerim uykunun vücut bulmuş haliydi. Yine de gece bitmedi. Bizimkilerin yanına gittik. Uzun uzun konuşmalar oldu. Çoğunu dinleyemedim. cK tüm yorgunluğuna rağmen konuşmaları Türkçeye çevirmeye devam etti. Ben onu bile takip edemedim. Özür dilerim cK.

Bir ara Cimcir beni masadan kaldırdı. “Uyan lan!” dedi. Biraz yürüdük. Sonra ikimiz bir yere oturduk. “Ne oldu lan! Neye canın sıkkın?” dedi Cimcir. Yıllardır yaptığımız konuşma. Artık yapmaya halim yok. Her şey güzel gözükürken bile içeride kötü giden bir şeyler var. O an “İnsanları sevmiyorum.” dedim. Aslında problem bu değildi.

İnsan neden korkar diye sormuştum ya size. Cevabına bilmiyorum demiştim hani. Gerçekten tüm insanlar için şundan veya bundan korkarlar diyemem, bunu bilemem; ama ben neden korktuğumu biliyorum. KAYBETMEKTEN...

beyaz bir hayvan gibiydi kar

BÜLEND ÇOLAK

Ankara asfaltında uğum uğum uğulduyor rüzgar. Kar beyaz bir hayvan gibi döneniyor, kıvrılıyor havada, bir çığ olup işçi mahallesine konuyor.

Kurtlar Aydos'un tepelerinde uluyor. 'Akşamüstünü bulmaz, göle iner.' diyorlar.

87 senesinin Mart'ı... Üçüncü cemre toprağa düşecekken, bahar ağaç dallarında çiçeklenecekken kar kış kıyamet oldu buralar.

Buralar İstanbul... buralar Kartal... buralar Esentepe...

Elimizde küreklerle tünel kazarcasına yolumuzu açıp bakkala ekmeğe gidiyoruz mahallecek. Ekmek yok! Ekmeği dağıtan araba yok! Yol yok! Yolu açan da yok!

Evlerde elektrik yok! Su yok! Su boruları donmuş, akamıyor su; buz kesmiş. Elimizde el arabaları, içinde boş bidonlarla askeriyenin yolunu tutuyoruz babamla. Önümüz ardımız insan dolu, bidon dolu; bidonlar boş. Beyazlığın, karın, tipinin içinde sulak alana göç eden hayvan sürüleri gibiyiz. Babamın elinde balta, benim elimde annemin örgü şışı, 5 numara. Kurtlar inerse diye herkesin elinde, belinde tırpan, keser, bıçak... Ne varsa.

Asker vanayı açıyor; 'Su saati geldi.' Doluşuyoruz, saflar sıklaşıyor, renkli bidonlar kar tarlasında dev çiçekler gibi plastik bir neşe veriyor çocuklara. Bata çıka oynamaya başlıyoruz karda. Günlerdir suya gide gele bir sürü kardan adam yaptık askeriyenin civarına. Gölün oraya asker adamlar bile yaptık; kepli, palaskalı. Karaskerler...

Göl buz pistine döndü. Camdan bir tepsi gibi çatlamış duruyor yer yer. Alnını dayadığında buza, gölün içinde kırmızı japonlar, sazanlar, lepistesler; laciverti, mavis, alevlisi sürülmüşçesine, bir Cem ayini gibi döndükçe dönüyor ateş topu oluyor balıklar, ısınıyor kütlesi, mavis buzun inceliyor sanki çatırıyor kıyı kıyı...

Tüm çocuklar dehşetli bir heyecanla kaçıırken, Karaskerler göle iniyor ve buz gibi nefeslerini çatlayan yerlere doğru üfleyecekken babam usulca kafama vuruyor. Gölden gözümü ayıran ben, sırada ilerliyorum. El arabası bende. Bidonlar boşken taşıyabiliyorum. Hemen önümde Köksal'ın annesi Ballı Abla. Üstünde kırmızı paltosu, içinde kara çarşafı ile arabasını sürüyor suya. Suda boğuldu Köksal. Aha bu gölde, geçen sene. Suya yazılan yazı mı? Suya kök salınır mı? Suda kök tutar mı?

Babam yine kafama vuruyor ilerle diye. Birden kurtlar uluyor, tüm mahalle baltasını, çakısını, tırpanını çıkarıveriyor. Kar tarlasında bembeyaz bir panik. Askerler geliyor. Kurtlar gölün etrafında. Tipiden göz gözü görmüyor, kara kalem bir çizgi gibi sürüsüne bereket, öylece durup bize bakıyorlar. Göl bir an boydan boya çatırıyor. Kar bir çığlık gibi üzerimize çullanıyor. Kurtlar koşuyor, coşuyor buz tutmuş gölü aşır üstümüze geliyor. Babam el arabasının tekerini kara saplayıp beni kucaklıyor, siper alıyoruz.

Üstümüzden havalanan boz bir kurt, kırmızı başlıklı Ballı Abla'nın üstüne atlıyor.

Ballı Abla birden kara çarşafını havaya atıyor, çarşaf arılardan bir buluta dönüşüp kurdu sarmalıyor. Babam yine kafama vuracakken suyun vanasını açan asker tetiğe basıyor.

Büyük, beyaz bir sessizlik. Kurtlar -sürüsüne bereket- karda kara kalem gibi yok oluyorlar. Korkuyorum... Eldivenli elim babamın çıplak ellerini tutuyor. Babam da elinde bidon, suya kavuşan Ballı Abla'ya bakıyor. Ballı Abla'nın suya dayadığı bidonda ispirotlu kalemle KÖKSAL yazıyor. Doluyor Köksal...

Kar beyaz bir hayvan gibi bizi sarmalarken sıramızı bekliyoruz, öylece.

müstakil gezegen

GÜLİSTAN SİLİNSİN

Müstakil bir gezegen lazım
Bir şarkı uydusunda
Sesimi şarkıtayım uzaya
Tokamda çimen kokusu
Elimde mantarımla
Yaşıyorum bu hayatı

Deliye attım mantar
Deli olmuş bir veli
Veli uzayda bir kedi
Çek kuyruğundan anteni
Tepiyorum bu hayatı
Çekiyorum bu hayatı

Müstakil bir mezar lazım
Üstünde cam kokusu
İçinde benim tadımla
Atıyorum bu hayatı

kıyısı var denize ruhunun

METİN ÖNDEROĞLU

Ne ara tanıştık, ne ara dost olduk, ne ara şarkı yaptık hiç anlamadım. Bazen telefonda konuşurken şöyle düşünürdüm “Şu an İrfan Alış’la konuşuyorum... Vay be.” Hani bir şarkısında diyor ya “Elvis olsun kaç yazar?” diye... Bizim gözümüzde Elvis’ten ötedeydi...

Onu düşünürdüm bazen: Neden iyi olmayı seçmişti? Bunu bir türlü anlayamıyordum... Neden bize yardım etmeye çalışıyordu.. Adamın parayla pulla şanla şöhretle işi yoktu... Zaten dünyanın en “cool” adamıydı... Bizi dünya starı da yapsa bununla ilgilenmezdi.

Tek istediği şey iyi şarkı, iyi sanattı... Klişeden uzak, derdi olan ve o derdi doğru anlatan şarkılar... Ama neden bu yardımseverlik? Çevremdeki iyi insanları düşünüyordum... Kiminin, toplumda iyi bir insan olmadan var olabilmesi mümkün değildi... Kimi iyiliği defolarını kapatmak için kullanıyordu... Kimi çıkar peşindeydi... Ama o salt iyiydi... Üstelik iyi bir insan olmasına da gerek yokken.. Bu kadar karizmatik, bu kadar iyi şarkı söyleyen, yazan, ne bileyim bu kadar fazlaca dehası olan biri varsın iyi de olamayıversindi... Bu tercihi ve çabası onu tanımış olmanın en büyük ödülüydü...

Kavgası da, derdi de hiç bitmezdi. Ve heyecanı... Bir şarkıya başladığında bir çocuk gibi heyecanlı olurdu... Her detayını, kafasının içindeki her şeyi büyük bir tutkuyla anlatır ve kendini dinletirdi... Şimdi bize kaldı, derdi de kavgası da.

Ama heyecanının yerine, yeri dolmaz bir acı bıraktı.

Şimdi ben ne yapacağım bilmiyorum ama yaptığım her şeyi hala yine önce sana beğendirmeye çalışıyorum abi...

Sanki hala İzmir’de denizde, “bir ara arayayım İrfan abiyi.” derken yakalıyorum kendimi.

Ben her böyle düşündüğümde o arardı beni... Abi beni hep mahcup ediyorsun ya.. Bizim seni aramamız lazım ama sen hiç hesap kitap yapmadan arıyorsun ne güzel insansın derdim... O da “ne olcek len” derdi.. Son konuşmamız ise inanılmazdı, o kadar güzel konuştuk ve birbirimizi o kadar tatlı övdük ki sanki bir “helalleşme” gibiydi... Şimdi düşününce hiçbir şey boşuna değildi bu hayatta ama insafı da değildi hayat, vurdu bağrımıza...

Bir gün “abi en iyi şarkın hangisi?” diye sordum. “Köleler ve Kilitler” demesini bekliyordum. “en iyi şarkımı henüz yazmadım” dedi. O an öyle bir heyecan kapladı ki içimi... Kim bilir daha ne güzel şarkılar duycağız diye.

Şimdi onun için yazdığım şarkının nakaratı ise demir bir yumruk gibi hep boğazımda kalacak “yarım kaldı, yarım kaldı”

...

bir biletlik zaman

EFE BERKE SAPTAR

Zamanın rengi sararmış ki ben bu kuru otların üzerine uzanmış, turuncu gökyüzünü izliyorum. Çünkü eskiyen yüzüme yalnızca gökyüzü bakabiliyor. Uzaktaki yoldan gelen tiz araba sesleriyle birlikte güneşin kesik kesik ışığını takip ediyorum. Oturduğum yerden kalkıp öldüğüm ana gidiyorum. Öldüğüm ve bir sadakat kırıntısı gördüğüm topraklara. Ağaç yapraklarını süzgeç gibi delip geçen, turuncu bir zambak misali kalbimin en orta yerine oturtulmuş bir sadakat. Ve yeniden doğmanın verdiği tuhaf mutluluk... Koltuk olsa yakardım, beyaz zambaklar atardım üzerine. Kapkara dumanlar güneşi bile esir alabilirdi. Ama omzu yırtılmış kıyafetime turuncu sakallar çizsen nafile. Artık yol almalıyım. Şenkaya Köyü'ne varmama yedi kilometre kaldı. Kuzeye doğru bakan bir evin yanından geçerken yağmur damlasını andıran bir ses duyuyorum ve mavi muşamba ile örtülen tahta parçasına gözüm takılıyor. Yanına yaklaştığımda etrafındaki su birikintisinin yanından dikkatle geçerek yarı bağlı naylon ipini çekiyorum, muşambanın sol tarafı olduğu gibi açılıyor. Toprağa saplanmış küçük taş parçasının altında küçük, kumlu bir karton görüyorum. Az önce rengi turuncu olan gökyüzü bir anda kapanıyor ve yağmur bulutlarının gölgeleri karşımdaki mavi rengin üzerinde beliriyor. Eğilip gözlerimi kısıyorum ve kartonda yazan yazıya bakıyorum. Bir sinema bileti. *Sevmek zamanı*. 1965.

Eğer dünyada sinema bileti bir taşla tutturulmuşsa, bu salonların dolup taşığının gösterir. Çünkü insan, elleri arasında hiçbir şeyi tutamaz. Sinema bileti dahil. Zaman akıp giderken insanoğlunun elleri terler. Taş ise her zaman sabit durur. Yol değişir, zemin ayakların altından akıp gider ve kendini o zaman içerisinde bulursun. Ben de böyle bir tarifsiz an ile karşı karşıyayım. Elime aldığım biletin ağırlığını anlayamadan suyun içinde çözülen omuzlarımın hafifliğini hissediyorum ve bir kuş, yırtık kıyafetimin doğaya sunduğu tenimden su içiyor. Bu hissiyat hiç de yabancı değil. Evimin hayatlısında bir misafir gibi dışarısını izlemeye benzemiyordu. İçimden adeta bir orman geçiyordu. Gözlerimi etrafımda gezdirdiğimde artık başka şeyler olduğunu anlamıştım. Ve ben bu dünyaya uyum sağlayamamıştım. En azından şimdilik.

Başımı kaldırdığımda güneşten solmuş kiremit ve çatısı hafif yamulmuş evin sağ çaprazına boydan boya kurulmuş dev bir ekran görüyorum. Köy yolunda böyle bir şenliğin ne ara kurulduğunu, hangi zaman diliminde olduğumu düşünmeye fırsatım olmadan yan yana park etmiş bir sürü aracın olduğunu fark ediyorum. Kırmızı renklerde *Ford Thames* kamyonlar, koyu gri *Fiat 1100*'lerle donatılmış açık otopark... Elimde tuttuğum sinema biletini iyice kavrayıp avuç içlerimde kaybolana kadar sıkıyorum ve yerimden sendeleyerek kalkıyorum. Temkinli

İllüstrasyon: Bahar Özseymen

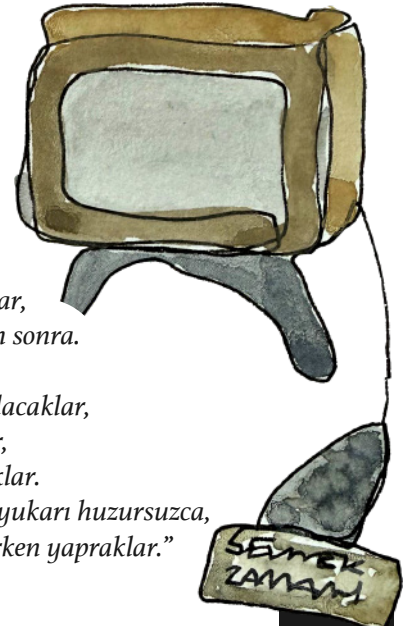
adımlarla ilerleyip etrafımı izliyorum. Yün kazak, keten pantolon ve deri ayakkabı giymiş erkekler (saydığım dört kişide kahverengi fötr şapka); uzun etekli, başları örtülü ve üstlerine hırka geçirmiş kadınlar hızlı hareketlerle ekranın etrafındaki tahta sandalyelere oturmak için eşlerinin ellerini tutup çekerek adeta birbirleriyle yarışıyorlar. Çocuklar ise yıpranmış pamuklu kıyafetleriyle ve lastikli botlarıyla çimenlerin üzerinde koşuşturuyorlar.

Şaşkınlığımı koruyamıyorum. Ama bir o kadar da kendimi yürümekten alıkoyamıyorum. Başımı gökyüzüne çevirdiğimde yağmurlu havanın yerini buluta bıraktığını fark ettikten sonra biraz daha yaklaşıyorum. Üzerinde hafif lekeleri olan büyük beyaz bez parçası bir anda siyah beyaz bir şekilde renklenmeye başlıyor. Tam ortasında karıncalı şekilde kocaman bir yazı belirliyor: “Sevmek Zamanı”. İki köşede pamuk şekerci ve mısırcı, kurulu tezgahlarında film den saniyeler önceki hesaba kattıkları son satışlarını yapıyor.

Sanki hayatımda ilk kez sinema film görmüşüm gibi ağızım açık şekilde izlemeye başlıyorum. Hangimiz eski zamandayız? Etrafımdaki insanlar böyle bir ortama o kadar alışık ki, garipsiyorum. Ben ise yalnızca ait olmadığım bir zamanda bildiğim bir şeyin türevlerine şaşırmakla yetiniyorum. Yüzümün gülümsemesinden korkuyorum. Kendimi hoşnut göreceğim diye ödüm kopuyor. Odaklanıyorum. Ben, bir yıl boyunca sadece sevdiğim kadının tablosuna bakmakla yetinen bir aşığım. Her gün tablonun karşısındaki koltuğa oturur, sigaramı yakar ve saatlerce gözümü dahi kırpmadan büyüleyici güzelliğe bakarım. Pamuk şekerin kokusu burnuma gelir. Kendimi iyi hissetmem. Çünkü birbirinden farklı bu kadar anıyı aynı anda yaşayamam! Sonuçta ben sana değil, resmine aşığım. Ben bu zamana değil, başka bir dünyaya, bütün mutluluk ilkelerinin tükendiği bir ana aitim. Boş bir sandalye bulamadığım için ayaktayım. Sanki kuş gibi özgürüm. Yalnızdım. Şimdi kalabalığım. Ne başka bir eli ne de herhangi bir nesneyi tutabilirim. Çünkü ben insanım. Yaralı noktama zambak ekerek geçiyor bütün ömrüm.

Etraftaki tüm köylerden insan gelmeye devam ediyor. Film ne zaman başladı, bilmeden. Sadece anı yaşamak için. Beşpınarlar, Balkaya, Hoşköy,.. Gişeden bilet almışsın, kimin umurunda! Zaten gişeci de çoktan gitmiş. Havanın kararmasıyla birlikte yağ lambaları yanmaya başlıyor. 3200 kelvin ışığa ulaştığımız an Göreşken köyüne düşen dağ silüeti sanki ikinci film olarak gösteriliyor. Hayrete düşülecek bir görüntü. Esmeye başlayan rüzgâr delip geçiyor bedenimi. Artık zamanımın geldiğini belirtip yalnızlığıma geri dönmemi istercesine oradan oraya ruhumu savuruyor. Gökyüzüne bakıyorum. Bir damla, anlığın tam ortasına düşüyor. İstemsizce gözlerimi kırptırıyorum. Her taraf buğulanmaya başlıyor. Elimdeki bilet yok oluyor ve birden sessizliğe bürünüyorum. Film bitiyor, herkes mutlu mesut ayrılıyor sinemadan.

Zaman geçtikçe insanlar kendi kabuğuna çekiliyor. Yalnız sinemaya gidiyor, tek başınalığın yolcusuna çıkıyorlar. Kimse kimseyle konuşmuyor. Filmler de bir o kadar tatsız. Bu, insanın kendine oynadığı bir oyun mu, her şeyin değerini yavaşça yok eden? Otlar sararıyor. Etraftaki alkış seslerinden sonra arabalar hep bir ağızdan çalışmaya başlıyor. Dev ekran eriyor ve onlar, evlerinde filmi konuşmak için yola çıkıyorlar. İnsanların birbirlerine bir şeyleri anlatmasının dünyadaki en büyük zenginlik olduğunu düşünüyorum. Ben ise daha çok karanlığa gömüleceğim.

“Şimdi yuvası olmayanlar,
kuramayacaklar bundan sonra.
Şimdi yalnız olanlar,
daha bir hayli yalnız kalacaklar,
bakacaklar, okuyacaklar,
uzun mektuplar yazacaklar.
Ve caddede bir aşağı bir yukarı huzursuzca,
dolanacaklar, sürüklenirken yapraklar.”
(Rainer Maria Rilke)

kalbim hangi şehirde

TUĞBA TURAN

Otobüsle giderken yüksek yüksek yollardan görünen buğulu ve puslu bir yamaçtan denize uzanan mahalleler aklımı başımdan aldı: Yenidoğan Viyadüğü. Nasıl yani? Her evin deniz manzarası mı vardı?

Coğrafyam iyidir ama görmeyince ne bilsin bu garip, dört tarafı toprakla çevrili, kendi kara, adı kara bir şehirden, İstanbul'a yolculuk ederken, Marmara Denizi'nin İzmit'e körfez ettiğini? Sonradan aklımı başımdan alan bu mahallelere kendi arabamla gidecektim. Ama o başka bir hikâyeydi.

Garip dediysem, hiç deniz görmemiş değildim ki. Yaz tatillerinde güneye veya dayımın Samsun'daki yazlığına giderdik. Karadeniz'de ne kadar yazlık olursa! Yağmur yağarken yüzmüştüm bir seferinde. Bir daha aynı yağmurlarla aynı denize giremedim.

Otobüs meşhur köprüden geçiyordu. Bu ve bundan sonra göreceğim manzaraları, kelimelerle anlatmayı denememiştim hiç. Şimdi deniyorum.

Bu şehir için deniz kıyısında diyorlardı. Değildi. Şehir denizin, deniz şehrin içindeydi. Hani, Venedik'te her yer kanaldır, asfalt yerine su, araba yerine gondol vardır. İstanbul'da da ne yana baksan deniz! Bir yanın Marmara, diğer yanın boğaz! Öte yana dönüyorsun Haliç! Kuzeye uzanıyorsun Karadeniz!

Ben şehre bakakalıyorum. Şehir bana şiir yazacak sanıyorum. Şehir yüzüme bile bakmıyor. Şehri mi seyredeyim, görebilmek için o kadar yolu teptiğim insanı mı, bilemiyorum. Cep telefonu icat edilmemişti. Anne, hani ben Samsun'da Özlemler'de kalıyorum, oradan da dayıma geçeceğim, demiştim ya sana. Aslında ben İstanbul'da sevgilimin yanındaydım. Coğrafyam iyidir, demiştim; değilmiş. Ankara-Samsun-İstanbul üçgenini eşkenar sanmıştım. Ankara-Samsun ve Ankara-İstanbul arası altı-yedi saat sürüyordu o zamanlar. Samsun-İstanbul arası da aynıdır, atla deve olacak değildi ya!

Karadeniz kıyıları boyunca on iki saat yol gidecektim. Coğrafya, atlaslardaki gibi değilmiş. Yolculuk, vuslata gidiyorsan beş dakika, hasrete gidiyorsan beş bin dakika sürebiliyormuş.

Ayrılıyorsun. Şehir aklında kalıyor. Bir de ilk defa yediğin o midye tava ve sarımsaklı sosun lezzeti. Aşka suikast eden şeylerden ilki evlilik değil, mesafeymiş meğer.

Otobüse binince çalmaya başlayan şarkı bana söylüyor. Beni söylüyor: Gitme kal bu şehirde... Nasıl kalabilirim ki? Bu şehir benim şehrim değil. Hiçbir zaman da olmayacak. Sen benim değilsin. Hiçbir zaman da olmayacaksın.

Demedim. Diyemedim. Ama o anladı. Cep telefonu icat edilmemişti henüz. "SNDN AYRLYRM" diye mesaj atamadım. Ben nasıl anlattım, o nasıl anladı bilmiyorum.

Samsun Otogarı'nda, ben, camında 'İSTANBUL' yazan otobüsten inmiş, dayımın arabasına binmişken, camında 'ANKARA' tabelası olan otobüs, henüz otogara yeni giriyordu. Gelen otobüsün camındaki tabelayı görmesin diye dayımı lafa tuttum. Ben İstanbul otobüsünden inmiştim ama o beni Ankara'dan geliyor sanıyordu!

Kim bilir kaç gidenin ardından "Gitme kal bu şehirde" dendi. Kim bilir kaç kalan bu şarkıyla gözlerini sildi. Gözümden bir damla yaş indi. Muavin bir peçete getirdi. Otobüs yoluna devam etti. Çantamda soğumuş yarım ekmek arası midye tava vardı. Hepsi bitti.

kamufle

Bu aralar kendimi takıldığım ortamlardan, mekanlardan ve bazı insan çevrelerinden soyutlayıp kabuğuma çekildim. Alkole ara verdim, zaten sigara kullanmıyorum. En önemlisi altı yıl aradan sonra tekrar bir spor salonuna kayıt olup, bazı korkularımı ve endişelerimi kırarak spor yapmaya başladım. Ortalama, güncel olarak sekiz kilo vermiş durumdayım ve kendimi bayağı iyi hissediyorum. Bir de içimde şu dünyanın hâinden tükenmişlik durumu olmasa valla dinamit gibi olacağım diyebilirim. Uzun zamandır içinde bulunduğum depresyon hâlimden beni çok güzel sıyırdı bu kabuğuma çekilme davası. Hatta ve hatta saçlarımı uzatıyorum ve hatta ve hatta üç gün önce bir sokak kedisi sahiplendim.

Eğer sahiplenmesem sokaklara salınacaktı yavrucuğum. Kader ağlarını bu şekilde örmeye başladığında emin olun, tadından yenmiyor. Bir şeyleri yavaşlatıp akışına bırakmak insanı daha ferah, sakin ve kontrollü yapıyor; zamanla bunu fark etmeye başladım. Sorumluluk algım çevremden ziyade daha kendime yönelik olunca iyiye etki ediyor sanırım. Siyaset, protestolar, zulüm, savaş, bir dünya tantanaya artık yetişemiyorum ve sonuçları hep hüsran oluyor. Biraz kendime yönelmek tercih oldu. Verse yazma ve üretkenlik arzum daha yelpazesi geniş bir hâl almaya başladı. Dünyayı geri çekilip uzaktan izlediğimde mevzular daha da netleşiyor. Kalbinizden öpüyorum.

**Basri Fırat Bayraktar
aka Kamufle**

televizyon

PINAR HANZADE

Düşünen varlıklardık ve düşünceler meraklar doğurup araştırmaya itti bizi. Kutsal kitaplar bile bunu söylüyordu. Düşünün... Hz. İbrahim yıldızlara bakıp 'İlah bu olmalı!' dedi önce. Yıldızlar kaybolunca Ay'a çevirdi gözlerini. Ay alçalıp yok olunca 'Bu da olamaz!' dedi. Düşündü ve Güneş doldurdu düşüncelerini. Çünkü en büyük oydu. 'İşte, İlah bu!' dedi. Güneşin batmasıyla bir kez daha hüsrana uğradı. 'Kaybolanlar İlah olamaz!' dedi ve düşünerek gerçeğe ulaştı.

İnsanın var olduğu andan itibaren değişim ve gelişim de başlamış oldu. Tek başına mağaralarda yaşamak yetmedi hiçbir faniye. Birlikte yaşam ihtiyaçları arttırırken, insan doğasında bulunan rahat etme içgüdüğü ile birleşince bugün ilkel diye burun kıvrıdığımız ilk buluşlar başladı. Çünkü ihtiyaç tüm icatların anasıydı. Düşünebiliyor olmak merak etmemizi sağladı. Merak hem çok faydalı hem de tehlikeliydi. Merak ettik, araştırdık, inceledik ve

bulduk. Çünkü insanın doğasında vardı bu dürtü. Yoksa hayvanlardan ne farkımız kalırdı?

On dokuzuncu yüzyıl en büyük icatlara tanık oldu. Sağlıktan ulaşım, haberleşmeden savunmaya kadar bugün yüksek teknolojiler kullandığımız birçok şeyin adımları o günlerde atıldı. O yüzyılda dünyanın en büyük buluşlarından birini yapmış olmasına rağmen 'Hiçbir keşif tohumun toprağı yarıp çıkması kadar muhteşem değildir.' diyecek kadar her şeyin farkındaydı Thomas Edison.

Yirminci ve yirmi birinci yüzyılın en büyük icadı diyebileceğimiz televizyon yüz sene kadar önce tarih sahnesindeki yerini aldı. John Logie Baird adlı İskoç mucit 1923'te bir lavabo ve çay tenekesi ile yaptığı ve Stock ey Bill adını verdiği ilk televizyonu yaparken bugün gelinek noktayı hayal edebilir miydi?

1924 yılında Baird tarafından ilk patenti alınan televizyona Televisor adı verildi. Baird laboratuvarındaki dev ışıkların ısısına dayanması için ilk televizyon çekimlerinde vantrolog kuklalar kullandı. Bir süre sonra kuklaların yerine gerçek bir insan kullanması gerekti ve sırf bu iş için parayla bir yardımcı tutmak zorunda kaldı. Bugün gelişimin bu hale geleceğini bilseydi, herkes gönüllü olurdu elbette. İlk televizyonun anteni de müthiş bir iletken olan Malta haçıydı. Belki bu olay bile o dönemde bazı insanların haçı kutsallaştırması için yeterliydi.

1926 yılında ilk görüntüler Atlas Okyanus'unun öbür yakasına yani Londra'dan New York'a ulaşmıştı bile. Görüntüler çok başarılı olmasada Baird ilk televizyon istasyonunu kurdu ve BBC için ilk televizyon yayınına başladı. 1930'lar da İngiltere ve Amerika'da yaşayan az sayıdaki zengin kişilerin evine girdi televizyon. Her zamanki gibi fakir uzaktan izlemiş, zengin ise sahip olmuştu. İngiltere'de yaşayan cesur bir köylü bu tabuyu yıkmak istercesine bir hareketle bütün mal varlığını satarak bir televizyon ve alıcı satın aldı. 'Hayatım boyunca en büyük hayalim Londra'yı görmektir. Bunu alınca artık gitmeme gerek kalmadı. Ne zaman istersem Londra bana gelecek.' demesi televizyonun gerçekten muhteşem bir icat olduğunu ispatlar nitelikteydi.

Televizyonun bir diğer babası da ilk tüplü televizyon icadını yapan Amerikalı Philo Taylor Farnworth'tu. 1927 yılında mütevazı laboratuvarında görüntüyü bir odadan başka bir odaya aktarmayı başardı. Aynı hayalleri paylaştığı İskoç meslektaşının çalışmalarını takip ederek insanlık için bir büyük adım da o attı.

Gelelim güzel ülkemizin televizyon ile tanışmasına. Dünya televizyon izlemeye başladığı dönemde biz radyo dalgalarının keşfindeydik henüz. TRT'nin kurulmasının akabinde Türkiye'nin televizyon tarihi 1968 yılında, günde bir saatlik deneme yayınları ile başlamış oldu. Teknolojinin attığı her adım

hayatı kolaylaştırırken olumsuz yönlerinin sinsice hayatımıza girmesine engel olamadık. Ağır ekonomik şartlar nedeni ile tek eğlencesi televizyon olan Türk insanının dertlerini unutup, keyifli saatler geçirebilmesinin bedelleri de olacaktı elbette.

Siyah beyazdı önce ekranlarımız. Bu renksizliğin içinde elimizde kalan son mutluluk kırıntıları ile oyalanırken birden renklenen hayatlarla ruhumuzu soldurduk. İşte, düşünebilme yetimiz bir kez daha televizyonla çıkmıştı karşımıza. Faydalı mı yoksa zararlı mı olduğu tamamen kullanıma bağlıydı. Anında ülkeden ve dünyadan haberleri ayağımıza getiren televizyon kiminin genel kültürünü arttırırken, kimimiz saatlerce anlamsız programlar izleyerek belleğimizi gereksiz bilgilerle doldurduk.

Siyasetçiler için de bulunmaz bir fırsattı televizyon. 1952 yılında Amerika'da ilk kez siyasi parti kongrelerinin televizyondan verilmesiyle yeni bir dönem başlamış oldu. Artık siyasiler evlerinde oturan milyonlara kolayca ulaşip etkileyebiliyordu. 1960 seçimlerinde Kennedy ile Nixon'un televizyonda yaptığı tartışma seçim sonuçlarına büyük ölçüde yansdı. Kennedy'nin fiziksel görüntüsünün ve vücut dilinin Nixon'a göre çok daha iyi olduğunun günlerce konuşulması görselin ne kadar önemli olduğunu kanıtlar nitelikteydi.

Reklâm aralarında aile olabildik sadece. O kadar bağlanmıştık ki televizyona çocuğumuzun dersine reklâm arasında yardımcı olduk, kocamızın yemeğini reklâm arasında hazırladık. İşlerimizi o birkaç dakikada halledebilmek için yarış atı gibi koşturduk. Bir yastıkta değil televizyon karşısında kocadı bazı çiftler. Kavgalara dönüşünce 'dizi izleyeceğiz, maç izleyeceğiz' sohbetleri, televizyonlar gibi mekânlarda ayrıldı birbirinden. Yetmedi sarılıp bir ekrana bakmak bizlere.

Yeri geldi televizyon, davetlerimizi de şekillendirdi. Bir yere giderken ya da evimize

dostlarımızı davet ederken randevu defterine bakar gibi yayın akışına baktık. Tekrarı on sekiz defa daha verilen programı kaçıramazdık çünkü.

Kimse suçlu doğmadı bu âleme. İçimizde aydınlık ve karanlık birer kutu vardı sadece. Hangisini açacağımız ailemizle, çevremizle, okuduklarımızla ve izlediklerimizle şekillendi. Kimi aydınlığı daha da nurlandırıp açtı, kimi karanlığını zifire boyadı. Herkesin kulağına fısıldarken nefsi, kimi terbiye edebildi onu, kimi terbiye edildi.

Her şey gibi kültüründe popüleri makbul oldu. Modern olmak için hızlı tüketmek gerekiyordu. Modanın demode olması için birkaç gecelik uyku zamanı yeterliydi. Duygularımız da nasibini aldı bu hızdan. Yıllarca aynı insana âşık olmak ne kadar da banaldı.

Eskiden mahalle hamamlarında seçilen gelin adayları sıcağa ve buhara maruz kalmadan televizyon programlarında seçilir oldu. Kimin kiminle evlenmesi gerektiğine biz karar vermeliydik. Yorum almadan kimse çaya çıkamazdı. Her isteyen yayına bağlanıp 'Evlenme onunla' diyebilirdi.

Bir avuç insandan başka hepimiz çok şişmandık. Bu yüzden her yılbaşı gecesi televizyonda yayınlanan o çok ünlü markanın mankenleri gibi olmalıydık. Peki, bize dayatılan sıfır beden arzusunun yanında bu kadar yemek programının anlamı neydi?

Bir söz, bir fikir, bir görüntü insanın hayatına yön çizebilirdi. Çünkü göz ve kulak neye aşına ise kalp ona meylerdi. Bu yüzden görüp duyduğumuz önemliydi. Kimisi bilgisine bilgi, ahlakına ahlak, inancına inanç katmayı seçerken kimisi kararlı kalbini daha da karartıp içindeki kötülüğü normal gösteren programlardan onay almışçasına dolarak insan içine karıştı.

Bir toplumun dili, kültürünün mihenk taşlarından biriydi, anlayamadık. Özentili dizi ve programların esiri olup özgürlüğü ahlaksızlıkla karıştıran bir nesil yetiştirdik. 'Kimse bana karışamaz!' sesleri yükseldikçe modernleşmek yerine değerlerini yitiren her toplum gibi karanlıklara gömüldük. Güzel Türkçemizi katledip ne olduğu belli olmayan, arada kalmış, karaktersiz bir dil kullanmaya başladık.

Televizyon izlerken yedik, yedik, doyduk yine yedik. Aklımız gibi iştahımız da kontrolden çıkmıştı adeta. Televizyon karşısında aldığımız kiloları vermek için, yine televizyondan medet umarak 'sağlıklı yaşam' programlarına katılıp her biri birbirini karalamaya çalışan, her gün bir ürünün sağlıklı mı yoksa sağlıksız mı olduğu konusunda fikri değişen kararsız diyetisyenlerin karşısında 'Zayıflamak istiyorum!' diye ağladık.

Ülkenin büyük bir çoğunluğu asgari ücretle geçinmeye çalışırken, öğrencilerin çoğu yemek yiyebilmek için okullarına yürüyerek giderken, eski mesleğinin ne olduğu bilinmeyen şimdiki sözde modacılar 'Bizimle değilsin' diyerek gençlerimizi ötekileştirmeyi başardı. Moda çok önemliydi çünkü ve onu takip etmeyen bizden değildi.

Bazı şeyleri görüp bilmemiz önlem almak için fayda sağlasa da kimimiz gördüklerimizi kaldıramadık ve hayatımızı kâbusa dönüştürdük. İzlediklerimiz yüzünden şizofren eğilimlere meyillendik ve sürekli içimizde senaryolar yazdık. Her şey suç ve herkes suçluydu artık.

Maalesef çok okuyan bir millet olmadığımız aşikârdı ama televizyonla birlikte kitaplar daha az alınmaya ya da özenip alınanlar kitaplığımızda tozlanmaya başladı. Çoğumuz kitapları sadece sanal ortamda 'kahve ve kitap keyfi' başlıklı fotoğraflarımızda figüran olarak kullandık. Daha da ileri götürüp kitapları bir ev gereci gibi kullananlarımız da yok değildi.

Kimi anneye de ücretsiz dadı oldu televizyonlar. Çocuğun üzerini değiştirip, yemeğini yediremese de söz konusu oyalamak olunca bütün dadılardan maharetliydi. Çocuğumuzla kaliteli zaman geçirebilmek yerine 'sesi çıkmasın da ne yaparsa yapsın'ı tercih ettik.

'Şimdiki çocuklar her şeyi biliyor, biz küçükken ne kadar safmışız.' cümlesini defalarca duyduk ve hepimiz onayladık. Ama atladığımız bir şey vardı. Biz saf değil, gerçekten çocuktuk. Ebeveynlerimiz, şimdikiler gibi erken büyümemizi değil, her şeyi zamanında ve sindirerek yaşamamızı istediği için çocuktuk. Bir gencin bile tahsilini bitirmeden hiçbir şey yapmasına izin verilmeyen dönemlerden geçip ne acıdır ki; küçücük çocuklarını cast ajanslarına taşıyan, yarışma programlarına katılabilmeleri için televizyonlarda hüngür hüngür ağlayan ailelerin normal karşlandığı bir döneme geldik.

O kadar inandı ki çocuklarımız televizyondaki hayatlara, gerçekte sahteyi ayıramadı. Hepsi birer süper kahramandı. Uçabilir, öldürebilir hatta dünyayı kurtarabilirlerdi. Biz bile kendimizi televizyondaki karakterlerin yerine koyup onlarla ağlayıp acı çekerken, başrol kadın oyuncunun saç rengini yaptırabilmek için kuaför koltuklarını doldururken, bilmem hangi dizi oyuncusu rol gereği öldü diye cenaze törenleri yaparken, çocuklarımızı nasıl koruyabilirdik? Başaramadık.

Tarihini merak edip okuma zahmetine girmeyen bir millet olarak, tarihi dizilere bu kadar ilgi göstermemiz de enteresandı. Ama doğru ya sorunumuz okumaktı. İzleyerek de öğrenebilirdik elbette, ama tarih programlarını, belgesellerini izlemek yerine, sarayda yarı çıplak gezen cariyeleri izlemeyi tercih ettik. Saraydan hiç çıkmamış gibi gösterilen padişahlarımızın nasıl bu kadar seferler yaptığına akıl sır erdiremedik. Pembe dizi izler gibi izledik tarihimizi. Karanlık olmamalıydı hiçbir şey, pembe en yatıştırıcı renkti çünkü.

İhanette modernliğin bir parçasıydı artık. Kimin eli kimin cebinde belli olmayan dizileri izlerken hafifleyen ahlakımız normalleşir oldu. Eşitliği 'erkek aldatırsa kadın da aldatır' olarak gördük. Eskiden erkek akrabaların yanında oturmaktan bile çekinen kadınlarımız, bugün onlardan hamile kaldı ve biz bunu ailece büyük bir keyifle izledik.

Televizyonda gördüğümüz estetik sayesinde sanki hepsi kardeşmiş gibi birbirine benzeyen ve hiç yaşlanmayan kadınları örnek aldık. Biz küçükken de onlar ekrandaydı ve hep aynıydı. Biz de yaşlanamazdık. Kredi kartına dokuz taksitle estetik cerrahların kapısını aşındırdık. Ölüme çare yoktu ama artık hepimiz genç ölecektik.

Dinimize de dokundu bu modernlik. Televizyonda bir hoca, sakız orucu bozmaz dedi diye kimimiz iftarı ağızımızda sakızla bekledik. Koskoca hoca yalan söyler miydi hiç? Farklı hocaları dinleyip birbirimize din dersi vermeye başladık. Bu da yetmedi takım tutar gibi hoca tuttuk ve bu uğurda kavgalar eder olduk.

Faydaları da inkâr edilemezdi televizyonun. Dünyada olup bitenleri anında evimize taşıyan, hem görsel hem işitsel duyularımızın gelişmesini sağlayan, sosyallik adına büyük bir adımdı bizim için. Her zamanki gibi neyi kullandığımız değil, nasıl kullandığımız önemliydi. Televizyonun esiri olmadan, biz onu kontrol altında tutarak kullanabilmeliydik. Gelişime ayak uydurmak, gelişimin içinde kaybolmak değildi. Kontrol bizde... Gücümüzün farkına varsak mı artık?

geçmişin izinde

BİBLİOFİLA

"Geçmiş, zamanla silinmeyen bir iz bırakır; hatırladıkça daha derinleşir, kaybolan anıların yankısı olur."

Eski bir fotoğraf albümüne bakarken ya da eski bir şarkı çaldığında geçmişin yavaşça kaybolan hatıraları zihnimizde yeniden canlanır. Yıllar geçtikçe ne kadar değiştiğimizi düşünürüz, aslında bir zamanlar olduğumuz kişiyle, bugünkü halimiz arasında ne kadar derin bir bağ olduğunu fark ederiz. O eski anlar, bir zamanlar en önemsiz şeylermiş gibi düşündüğümüz ufak tefek detaylar, birdenbire değerli hale gelir.

O zamanlar, her şeyin bu kadar hızla geçmeyeceğini, her anın sonsuza kadar süreceğini düşünüyorduk. Oysa bugün zaman hızla akıp giderken, geriye dönüp bakmak, eski fotoğraflarda gülümsediğimiz halimiz, bir zamanlar hiç geçmeyecek gibi görünen gençlik, şimdi biraz daha silik bir anı gibi ama işte o anıların her biri birer hazine, hayatın ne kadar değerli olduğunu hatırlatan küçük hatırlatıcılar oluyor.

Zamanla eski alışkanlıklarımız değişir, gelişir ancak hala o anların izleri bazen kulağımıza çalınan bir müzikle, bazen bir kokuyla kendini hatırlatır. Sanki geçmiş anılar çok uzak değilmiş gibi sadece bir adım geride kalmış onları hatırlamamızı bekliyor. Geçmişin görünmeyen bağları her zaman bizim bir parçamız olmaya devam ediyor.

Belki de bu yüzden retro eşyalara ve nostaljiye olan düşkünlüğümüz bir tür iyileşme, bir tür rahatlama şeklimiz haline geliyor, çünkü zaman hızla geçiyor ve biz en sevdiklerimizle yaşadığımız o eski anları tekrar ve tekrar hatırlayarak kim olduğumuzu, nereden geldiğimizi aslında ne kadar yol aldığımızı anlamaya başlıyoruz.

Geçmişin değerini bilmek, yalnızca geçmiş hatırlamak değil aynı zamanda bugün yaşadıklarımızın farkına varmak demek. O eski zamanlar artık her ne kadar uzak olsa da bugün ve yarın her zaman onların bir yansıması olacak. İnsanın hayatı aslında eski anıların yaşanmışlıkların arasında şekillenir. Geçen yıllar bir tür geri dönüşmezlik hissi yaratır. Ama belki de bu hisler, geçmişin bir tür yansıması olarak, bizi bugüne taşıyan bir rehber gibi eski zamanların hızlıca geride kalması kayıp duygusu yaratmak yerine bir tür arayışa dönüşmelidir. Kendini hatırlamak nereden geldiğini görmek, insanın kendi tarihini ve geçmişini anlaması hissedilen bu duygular, yaşadıkça daha anlamlı hale geliyor.

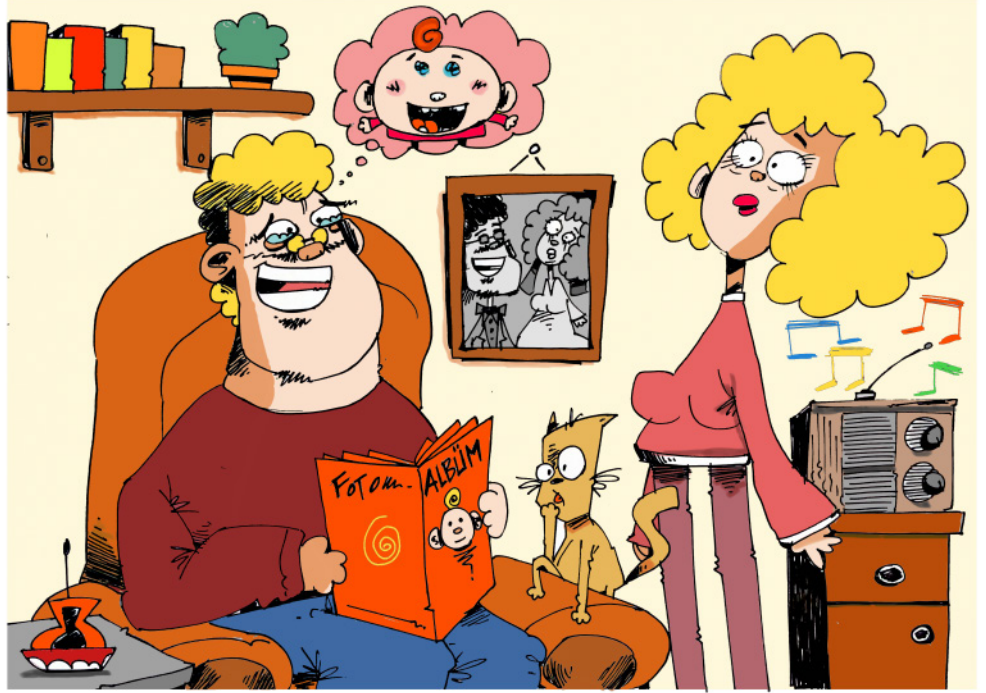
Ve işte burada zamanın gücü devreye giriyor eski plaklardan, kasetlerden yayılan şarkılar, eski bir filmi yeniden izlerken hissettiğimiz akıp giden duygular. Tüm bunlar ruhumuzda benliğimizde derin izler bırakır. Ne kadar uzak olursa olsun, geçmişin yeri her zaman özel her zaman değerli hatırladığımızda kâh gülümseten kâh duygulandıran yüreğimizin kilitli sandıklarında sakladığımız zaman zaman açıp kendimize dönüp geçmişle hasret giderdiğimiz yerdedir. "Geçmiş, hiç gitmeyen bir misafir gibidir; ona ne zaman veda etsek, bir başka köşeden yeniden gelir."

Geçmişin güzelliğini o kaybolmuş günleri yeniden hatırladıkça, bugünün kıymetini daha çok anlıyoruz aslında çünkü her ne kadar geçmişte kalmış olsa da yaşanan her bir an, geleceğe doğru atılan bir adım. Elimizde tutamadığımız zaman, şimdi geçmişin en değerli hatırası olarak var.

Nostalji bence bir çeşit zaman yolculuğudur. Geçmişin izleriyle dolu bugünde belki eski zamanların bizde bıraktığı kalıcı etkiyle, geleceğe doğru yeni hatıralar biriktiriyoruz. O eski zamanlar ne kadar uzak olsa da onların özlemiyle bugünümüzü daha değerli kılmak, aslında bizim için geçmişin en büyük armağanıdır.

"Geçmişin acıları ve sevinçleri bugünümüzü şekillendiren gizli güçlerdir onlardan kaçmak mümkün değildir ama onlarla barışmak mümkündür."

Geçen gün sohbet esnasında çok sevdiğim bir arkadaşım bana şöyle demişti: "Geçmiş hatırladıkça aslında ne kadar değiştiğimi fark ediyorum. Geçmiş unutmak kolaydır, ama hatırlamak... O çok zor" Hepimiz eski aşklarımız ile ilgili konuşuyorduk ama o "Bu kadar hatırlamak, insanı yoruyor" demişti. Bir de gözleri hep derin derin bakardı. O an fark ettim ki, geçmiş sadece bir anı olmaktan çıkıp insanın kendi yükü haline geliyor bazen. Onun da aynı şekilde geçmişle barışması gerekiyormuş gibi hissediyorum geçmişini kabul etmesi gerekiyor. Ve böylece bir anda hayatında ne kadar yer açılacağını rahatlayacağını görecekti. Hani "Geçmişle yüzleşmek" denir ya işte tam o. Bugün onun kararları yarınını da aynı şekilde etkiliyor ve şekillendiriyor. Onun geçmişinden kaçarken hissettiği ruhsal yorgunluğunu izlerken geçmişin ruhumuzda, hayatımızda, tüm benliğimizde hep derin izler bırakan bir duygu olduğunu düşünürken buldum kendimi. Bu kadar geçmiş takılmak insanı zorlayabilir mi diye düşünüyorum ama sonra çok sevdiğim birinin söylediği başka bir söz geliyor aklıma gülümsüyorum. "Geçmiş seviyorum ama onunla yaşamak değil sadece hatırlamak güzel." derdi hep...

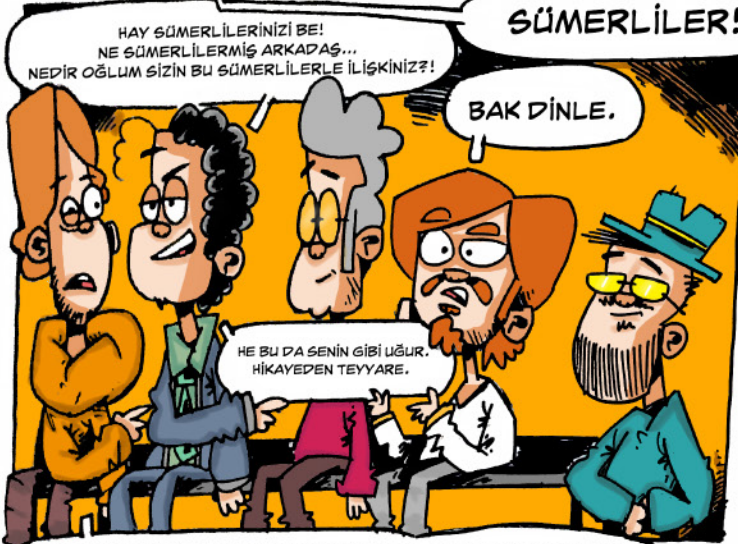
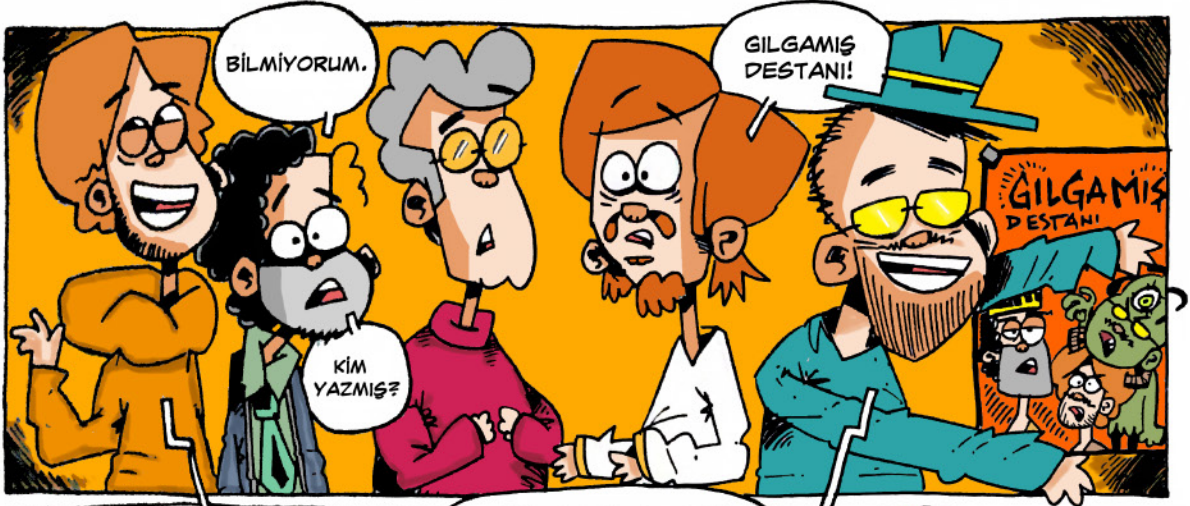

Peki benim geçmişimle aram ne durumda ?

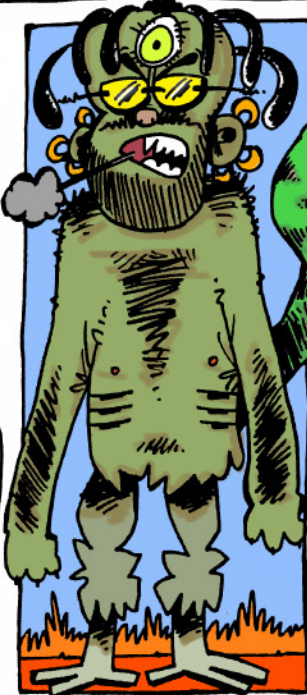
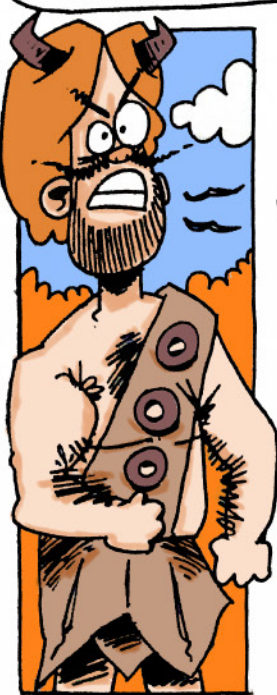
Hâlâ eski fotoğraflarıma bakıp, geçen yılları düşünürken gözlerim doluyor. Vazgeçemediğim eski şarkılarım var. Hani o şimdilerde "güzel zamanlar" dediğimiz yıllarda birlikte büyüdüğüm arkadaşlarımı özlemeyi hiç bırakamadım ama ileriye bakma çabam her şeye rağmen devam ediyor yaşadığımız her an bir gün geçmişimiz olacak önemli olan geçmişte nasıl izler bırakabildiğimiz kendimize neler kattığımız günün sonunda o anları hatırlayıp kendimizle ne kadar gurur duyduğumuzdur. Ben geçmişime bakınca kendine bir çok şey katmış zamanla büyümüş kendini geliştirmiş mutsuzluklarından, hatalarından, pişmanlıklarından, dersler çıkarmış bir kadın olarak geçmişimin izlerini ruhumda taşıırken yeni zamanla birlikte yeni şeyler öğrenerek yaşıyorum.

"Yıllar sonra geri dönüp baktığımızda fark ettiğimiz şey geçmişin asla geride kalmadığı sadece ruhumuzda farklı bir biçimde yaşadığıdır."

ABİ BENİM HİKAYELERİMİ DİNLEMEDİN. ADAMI DİNLE BARI.
BAK ADAM HİKAYENİN YARISINI ANLATTI. KAÇIRDIK YA!

URUK UN ORMANLARININ DERİNLİKLERİNDE,
GÖVDELERİ DEVASA AĞAÇLARLA DOLU BİR
VADİDE, HUMBABA BEKLİYORDU. ORMANIN
BEKÇİSİ, DOĞANIN KUDRETİ, KİMSENİN
KARŞILAŞMAK İSTEMEDİĞİ BİR CANAVAR...

ANANI AVRADINI...

UMUT ÖREN
GÜLİSTAN SİLİNSİN

KARİKATÜRİST
1991-2025

EMRAH ABLAK

Çizdiğiniz karakterlerden birinin hayatına girme şansınız olsa hangisini seçerdiniz? *Zaten çizdiğim karakterler benim. Dolayısıyla zaten hayatımdayım.*

emrah ablaK

rka sayfada...

EMRAH ABLAK 2025 YILINDA AYNAYA BAKTIĞINDA NE GÖRÜYÖR?

2025 yılında aynaya baktığımda tabii ki yaşlı bir Emrah görüyorum ama gördüğüm yaşlı Emrah'ın hâlâ yapmayı düşündüğü bir sürü şey var çünkü yeni aparatlar, yeni modeller geldi. Yapay zekâ gibi bir şey girdi hayatımıza. Dolayısıyla çizmeyi yeniden öğreniyor gibiyim. Küçükken hayalini kurduğum şey çizdiğim şeylerin hareketlenmesiydi, şimdi gerçekleşti. Yani çocuğa döndüm aslında.

TÜRKİYE'DE MİZAHIN VE KARİKATÜRÜN YILLAR İÇİNDEKİ EVRİMİNİ NASIL GÖRÜYORSUNUZ? BU DEĞİŞİMİ SİZ KENDİ ÇİZİMLERİNİZE NASIL YANSITTINIZ?

Abi, mizah değişmez çünkü mizah yine senin korkularından beslenen bir şey. İnsanın korkuları değişmez. Nasıl birisini sevdiğimiz zaman sevgi modelimiz değişmiyorsa korkular ve mizah da asla değişmez. Karikatür dediğin şey formları bozarak alay etmedir. Birinin burnu çok büyükse onun burnunu devasa çizip onunla alay etmektir ve bu da asla bitmez çünkü çok eski çizilmiş şeylere bakıyorsun, o zaman da varmış çizerek alay etme. Dolayısıyla aslında bunlar değişmeden devam ediyor. Sadece ne değişiyor? Medyası değişiyor, malzemeleri değişiyor. Mağara duvarına çiziyorduk, kâğıda çizmeye başladık. Şimdi kâğıda da çizmiyoruz, artık dijitale çiziyoruz falan... Malzemeler değişiyor ama oradaki mizah hiç değişmiyor.

KOMEDİNİN SİZCE BİR SORUMLULUĞU VAR MI? SADECE GÜLDÜRMEK Mİ YOKSA AYNI ZAMANDA BİR BİLİNÇ YARATMAK MI?

Komedinin bir sorumluluğu var mı bilmem ama benim yok çünkü mizah dediğin şey bence alay etmekten öte bir şey değil. Yani tamamen alay üzerine kurulu bir şey ve alay ederken aslında bilinçlendiriyor da bir yandan. Sana orada yetişkinliğe geçememiş bir durumun, bir kişinin eleştirisini yapıyor. Aslında orada bir bilinç de tabii ki geliyor. Bunlar birleşerek kendini tamamlayan şeyler: Durumun kendisi ve mizahın kendisi.

HAYATTA İŞLER HER ZAMAN PLANLANDIĞI GİBİ GİTMEZ. SİZCE TALİHSİZLİK VEYA BEKLENMEDİK AKSİLİKLER, MİZAH VE KARİKATÜR ÜRETİMİNDE BİR İLHAM KAYNAĞI OLABİLİR Mİ? KENDİ ÇALIŞMALARINIZDA BÖYLE ANLAR OLDU MU?

Ya bunlardan tabii beslenebilirsin, bunları tabii ki kullanabilirsin. Talihsizlikler şunlar bunlar tabii ki mizahın konusudur fakat en sonunda, son tahlilde güldüğünüz şey aslında mizahçının çocukluk anlarıdır. Yani çocukken ona yüklenmiş olan sistem neyse, hayatı nasıl algıladıysa, hayatı nasıl çözdüyse size o şekilde aktarır. Dolayısıyla siz onun tecrübelerine, onun hayat bakışına gülersiniz aslında. Onun dışında talihsizlikler mizahçının kendisini anlatırken kullandığı araçlardır.

TEKNOLOJİNİN VE SOSYAL MEDYANIN KARİKATÜR ÜRETİMİNE ETKİSİ HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYORSUNUZ? BU YENİ ARAÇLAR YARATICILIĞINIZA NASIL YÖN VERİYOR?

Valla aslında eskiye göre bu iş çok daha avantajlı bir hâlde. Ekipmanlara artık ulaşmak diye bir şey kalmadı, eskiden çok zordu. Tarama ucu almak bile işti yani. İstanbul'da bir iki kırtasiye satardı, giderdin, ancak o kırtasiyelerden alırdın gibi... Veyahut da ne bileyim? Boyalar şunlar bunlar... Şimdi hepsi artık dijital medyanın içinde. Hangisini istersen seç, kullan. Onun dışında ürettiğin işleri artık bir medyada yayınlama şansın da var, eskiden öyle bir şansımız yoktu. Fanzin çıkarıyorduk falan, fotokopiyle çoğaltıyorduk ki düşün yani fotokopi makineleri de seksenlerde geldi. Ondan öncesinde o da yok, dolayısıyla şimdi çok daha avantajlı bir dönemdeyiz ve çocuklar çiziyorlar. Özellikle kadın çizirlerde inanılmaz bir artış var, çok iyi çiziyorlar yani.

"RETRO" BU SAYIMIZIN TEMASI. SİZİN İÇİN "RETRO" NE İFADE EDİYOR?

Retro biraz hayata fren gibi. Yani değişimin çok hızlandığı zamanlarda insanlar retroya kaçıyorlar. "Dur abi yani, çok koptuk. Eskiden şu vardı, bu vardı." gibi... Belki öyle bir şey olabilir. Bir de Merkür Retrosu var tabii, onu da pas geçmeyelim.

**ÇİZİM HAYATINIZDA EN BÜYÜK DÖNÜM NOKTASI NEYDİ?
“BU İŞ BENİM YOLUM.” DEDİĞİNİZ ANI HATIRLIYOR MUSUNUZ?**

Hatırlıyorum, dört buçuk yaşındaydım. Sünnet kıyafeti diktirmek için terziye gittik. Orada önce benim ölçüm alındı sonra annemin ve anneannemin ölçüsü alınacaktı. O zamanlar gidip kıyafet alamıyorsun, diktirmen lazım. Terzi benim ölçümü aldı sonra diğerlerine geçti, onlarınki uzun sürecek tabii. Benim elime de bir dergi verdi okuyayım diye oturduğum bir taburenin

üzerinde. Derginin arka sayfalarında King Kong’un renkli çizgi romanı vardı. King Kong bir gökdelenin tepesinde, üzerine gelen çift kanatlı pervaneli uçakları parçalıyor, yumrukluyor... Ya orada dedim ki bu benim işim olmalı.

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE PLANLADIĞINIZ YENİ İŞLER NELER? BİR KİTAP, DERGİ YA DA FARKLI BİR PROJE VAR MI GÜNDEMİNİZDE?

Şimdi yapay zekâ altyapısı oluşturuyoruz. Bu iş için çalışan mühendis arkadaşlarımız var. Yapmak istediğim şey: Yapay zekâ marufiyetiyle eski ana akım dergiciliği sosyal medyaya taşımak. Planım bu. Emeklilikte de Çanakkale Savaşı’nı çizmek istiyorum, bu da benim ta 20 yaşından beri hayalim.

2025 YILINDA DERGİ ÇIKARTMAYA ÇALIŞAN BİR GRUP OLARAK KENDİMİZE SÜREKLİ “DERGİ Mİ KALDI OĞLUM?” DİYORUZ. SİZCE DERGİ HÂLÂ DEĞERİNİ KORUYOR MU YOKSA ÇOKTAN BİTTİ Mİ?

Bu dergi bitti mi sorusunun cevabı sizde zaten var. Bunu kimseye sormanıza gerek yok. Sormanız gereken soru: Dergiye nasıl inove edebiliriz? Yani kâğıt medyasını dijital medya yendi. Biz bunu buraya nasıl geçirebiliriz? Sormanız gereken soru bu.

GENÇ KARİKATÜRİSTLERE BAKTIĞINIZDA NE GÖRÜYORSUNUZ? ONLARA VERECİĞİNİZ EN ÖNEMLİ TAVSİYE NE OLURDU?

Bu iş en güzel gençken yapılıyor. Her işte işin yaşlıları gençlerine tavsiye verir ya, bizim işte tam tersidir; gençler yaşlılara tavsiye verir ama deminki soruya bir de ek yapayım: Bu işe yeni başlayan yani profesyonel karikatürist olmamışlar için söyleyeceğim şey de sürekli çizmeleri.

Masadan ayrı kaldıkları zaman masayı özlemiyorlarsa olmaz o iş, masayı özlemeleri lazım. Masayı özlemek dediğim masaya akvaryum koysunlar, bilmem ne koysunlar, masayı yaşanır hâle getirsinler demek istemiyorum. Masadaki kâğıt ve kalemı özlesinler, çizmeyi özlesinler. Çizmeyi özlemiyorlarsa olmaz, hiç uğraşmasınlar. Başka iş yapsınlar.

ÇİZİM YAPARKEN NASIL BİR RUH HÂLİNDESİNİZ? İLHAMI BEKLEYEN BİRİ MİSİNİZ YOKSA DİSİPLİNLE ÇALIŞAN BİRİ Mİ?

İşte çizmeyi özlemek abi. Çizmeyi özlemek için de sana heyecan verecek, seni yükselecek bir proje bulman lazım. Bunun için de sürekli ne çizeyim diye düşünmen lazım, bu soruyu sürekli sorman lazım kendine. Sabah uyandığında bu soruyla uyanıp gece yattığında bunu düşünmen lazım.

VE KLİŞE SORUMUZ:

Emrah Ablak
Mars'a gönderilse
ve yalnızca bir
yemek, bir albüm,
bir film ve bir kitap
seçme hakkı olsa...
Hangilerini alırdı?

- Yemek olarak İskender kebabı alırdım.
- Film olarak 1990 yapımı Mediterraneo'yu alırdım.
- Kitap değil de boş sayfalı bir defter ve kalem tercih ederdim.
- Albümü bilemedim ya. Yani hepsi ayrı bir ruh hâline hitap ettiği için albümü bilemedim. Karışık bir albüm alırdım. Karışık albüm de ne olurdu? 70'ler, 80'ler, 90'lar rock, heavy metal, trash karışık olurdu.

sevgili günlüğüm

ERKAN HALİS

Güneş yine doğdu...
Camdan içeri sızan ışık yüzüme
vurdu. Çocukluğumu hatırladım.
Her sabah böyle olur.
O zamanlar, derin okyanuslarda
daha rahat oynar, eğlenirdim.
Sesler daha kalabalıktı...

Şimdi sadece geriye,
ikimizin dünyasında
camdan dışarı bakmak kaldı.
İkimiz diyoruz; o da benim gibi
gün boyu camdan dışarıya bakmayı,
benimle sohbet etmeyi seviyor
ve birbirimizin yalnızlığına
gülümseyebiliyoruz.

İkimiz de bir fanusun içinde
güne doğup, güne batıyoruz.
Öyle işte sevgili günlüğüm...

Bugün de aynı şeyleri yaptım.
Uyandım.
Onun da uyanmasını bekledim.
Yavaş yavaş uyanmaya başladı.
Yatağında esnedi. Üzerindeki pikeyi
kaldırıp, çiçekli geceliğinin üzerine,
çiçekli sabahlığını geçirip,
kamburunun ağırlıyla baktığı
dünyaya, şöyle bi' doğrulmaya çalıştı.

...ve işte o an bana, en yaşlı haliyle
gülümsemesi yok mu...
Ayağına geçirmekte zorlandığı,
parmak uçlarıyla yakalayarak zar zor
giydiği terliğiyle bana doğru gelerek
'günaydın' demesi yok mu...

Sonrasında tabii olmazsa olmazı
türk kahvesi...
Umarım bu sefer taşırmaz
dediğim anda yine unuttu
ve taşırdı kahvesini.
Hiç şaşmıyor.

Bizlerle aynı yaşta olan koltuğuna,
köpüksüz kahvesiyle oturarak ve
o yüzündeki gülümsemeyle başladık
pencereden dışarıya bakmaya...

O kadar alıştık ki birbirimize.
Eşyalar yerli yerinde, ben de öyle...

Akrep ağır ağır ilerlerken,
yelkovanın ona karşı sanki
garezi var gibi durmak bilmiyordu.
Pencereden dışarı baktığımda,
onun küçük dünyası bana
kendimi hatırlattı.

Kimin mi? İşte onun...
Kambur dünyası içinde nefes
aldığı fanusundan gün batımıyla
birlikte derinliğe daldığı o
yalnızlık...

Akşam oldu.
Gökyüzü kızardı. İçim de öyle...
Günün sonu gibiydi sanki,
belki de hayatın sonu...

Ama bunu tam olarak kendim
biliyordum. Varlığımın içinde
ayırt edemediğim bir
sıradanlık vardı.

Suların üzerine bırakılmış
kağıttan gemiler gibiydim...
Sessiz, telaşsız...
Sadece bir bitişi miydi?

O koltuğunda içilmeyi bekleyen
köpüksüz kahvenin sessizliğiyle...
'Hoşça kal' dediği gün batımının
sıcaklığıyla...
Yüzündeki o tebessümle saatlerdir
kımıldamadan duruyordu.

Fanusuma gözyaşım karıştı.
Anladım ki sevgili günlüğüm,
gün batımı yarım kalmış kahvenin
içine batmıştı.

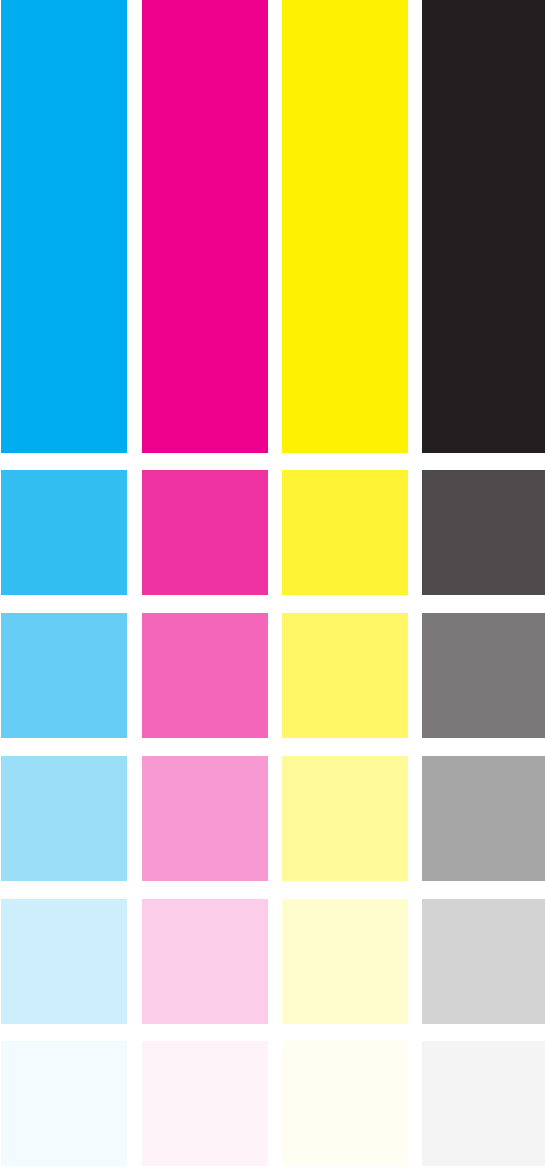
Yarın güne taşamayacak
kahvesiyle, en yaşlı haliyle, o
koltukta gülümsüyordu bana...

Hoşça kal gün batımı...

TAMBUR TARAYICI

SERHAN ACAR

Bir buçuk ay kadar önce babamı kaybettim.

O gün morgda babamın ölüm belgesini elime tutuşturdular.

“Serhan Bey, bu belge babanızın resmi ölüm belgesi. Sonraki işlemler için size lazım olacak. Sakın kaybetmeyin, isterseniz bir fotoğrafını çekin.” dediler.

Önce belgeye sonra babamın naaşına baktım. Hiç sorgulamadan söyleneni yaptım; cebimden telefonu çıkarıp belgeyi masaya koydum ve fotoğrafını çektim.

Babamı morgda bırakıp arabaya bindiğimde şunu düşündüm: Bazı şeyler yıllar içinde ne kadar kolaylaştı.

“İşte, babanızın ölüm belgesi” söylemesi ne kadar kolay bir cümle...

O belgenin fotoğrafını telefona çekip dijital bir dökümana çevirmek ne kadar kolay bir eylem...

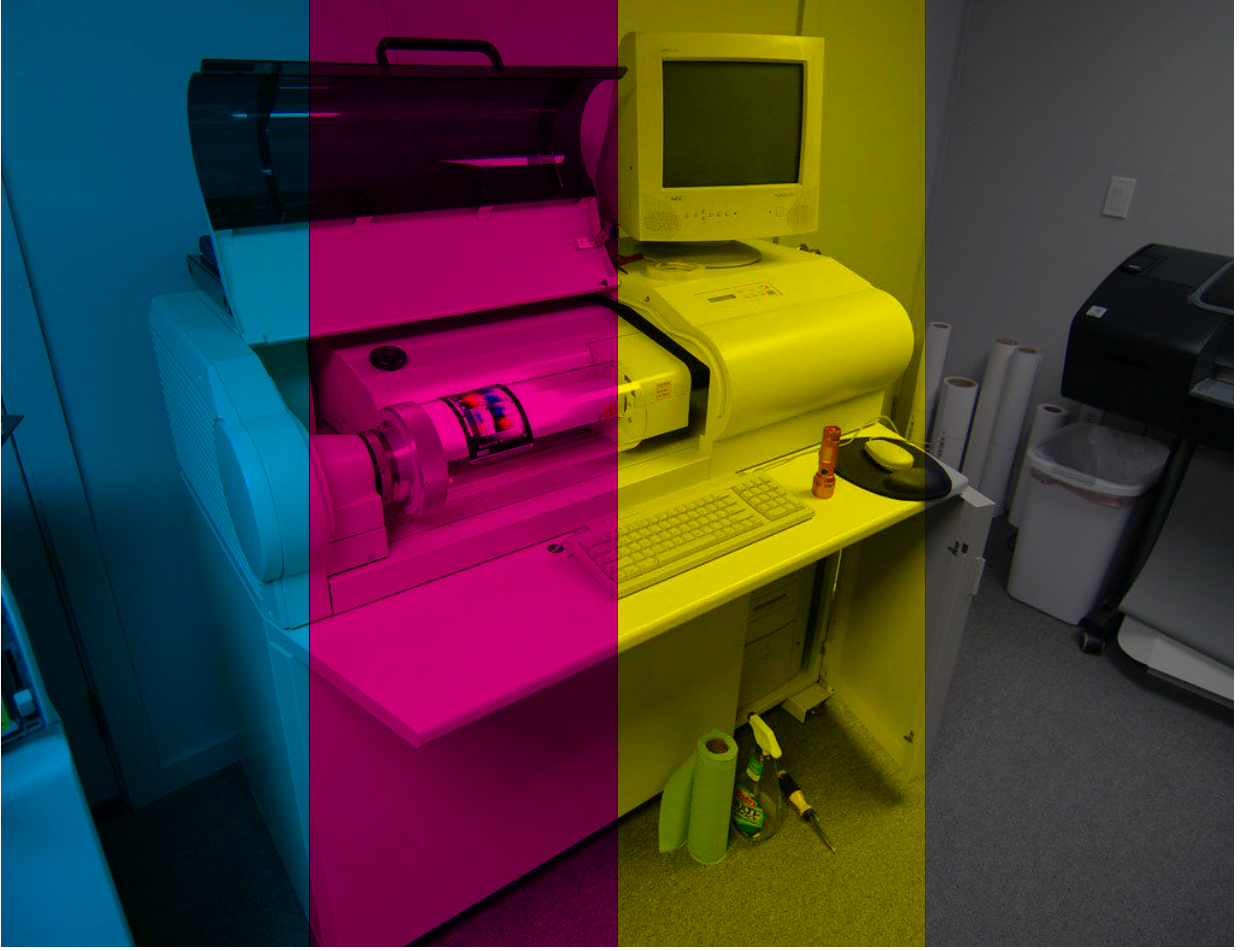
Oysa eskiden öyle miydi? Ben daha küçük bir çocukken, babam ise genç bir adamken bunların ikisi de çok zor şeylerdi. Zihnim beni 1988 yılına götürdü.

O yıllarda babam İngiltere’den bir matbaacılık fuarından dönmüştü. Büyük bir heyecanla kardeşime ve bana Londra’da gördüğü teknolojik bir mucizeyi anlatıyordu. Makinenin adı “scanner”dı.

“Çocuklar, eğer o makineyi Türkiye’ye getirirsem işimizde çağ atlarız. Bir numara oluruz.” diyordu. Kardeşimle birlikte ağzımız açık dinlerken babamın ağzından benim o zamanlar hiç anlamadığım bir cümle dökülüyordu: Dijital ortama aktarmak.

Sene 1988. O zamanlar bildiğim en teknolojik şey evdeki Atari’ydi.

Babam İngiltere’de gördüğü scanner heyecanı ile geceleri uyumadı. O makineyi ne yapıp edip İstanbul’a getirmeliydi. Bunun için bankadan çok büyük miktarda kredi çekti, pound üzerinden borca girdi.

Borç aldığı rakam o kadar büyüktü ki o parayla Galatasaray Premier League'den bir forvet transfer edebilirdi. Rakamın uçukluğunu duyanlara babam hep aynı cevabı veriyordu: "Borç yiğidin kamçısıdır. Hele şu makineyi getireyim, evelallah parasını çıkartırım."

Ve gerçekten de öyle yaptı. Yiğit kamçısını eline aldı; Indiana Jones gibi teknolojik mucizeyi Londra'dan tutup İstanbul'a getirdi.

Babam makineyi İstanbul'a getirmekle kalmadı, "Abi tam olarak ne işe yarıyor bu makine? Dijital ortam ne demek?" diyenler için bir tanıtım filmi hazırlattı. Film Sheraton'da düzenlenen bir kokteylde İstanbul'un tüm reklam, matbaa ve basın sektörüne izletti.

Sheraton'daki o gövde gösterisiyle babamın hayali gerçek oldu. Scanner ile çalışmak için İstanbul'un tüm reklam ajansları, matbaaları, gazeteleri babamın şirketinin kapısında kuyruk oldular, oldular da...

Birkaç yıl sonra ülkede de devalüasyon oldu. Babamın poundla aldığı borç katlandı; yiğidin elindeki borç kamçısı bu sefer sırtında şaklamaya başladı.

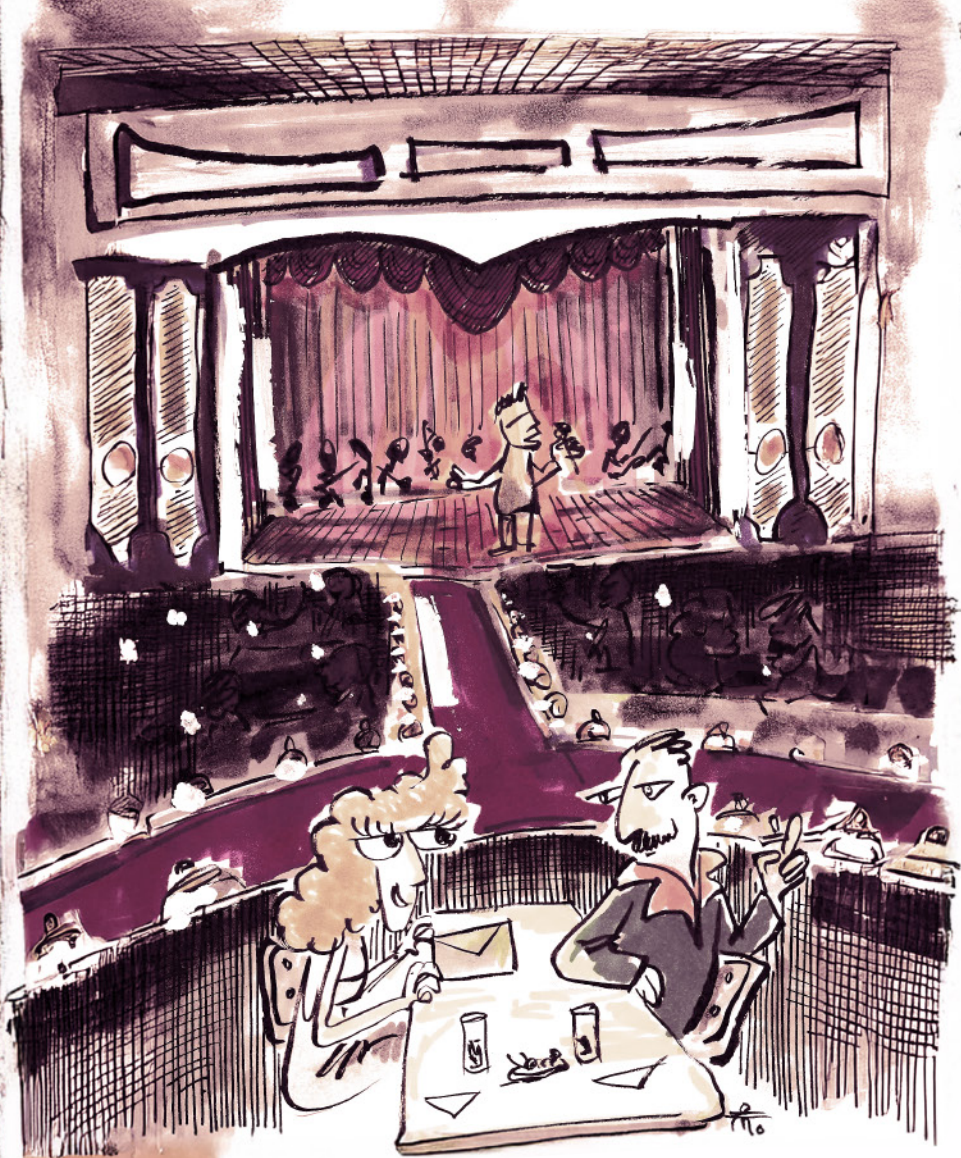
Yıllar geçti, teknoloji hızla ilerledi. Önce Apple'ın Macintosh bilgisayarları, sonra masaüstü scannerlar piyasaya çıktı. Bir zamanlar babamın Londra'dan büyük bir külfetle getirdiği o makine, daha 90'ların ortasında hantallaşıp değerini yitirdi. Dijital ortama bir şeyler aktarmak artık hem ucuz, hem kolay hem de daha yaygın hâle gelmişti.

Bir zamanların mucize teknolojisini en son bir eskicinin arabasında uzaklaşırken gördüm. O arabayla birlikte aslında bir dönemin ümitleri de gidiyordu.

Ne acayip... 1988'de bir şeyi dijitalle aktarmak mucizeydi, bugünse tek parmak hareketiyle cebimizde.

Canım babam Ümit Acar'a.

Bilinmeyen Bir Kadının Mestunu

11.11.19. LOENAROL

Ceyhun Karaköse

“Hiçbir nostalji, asla var olmamış şeylere duyulan
nostalji kadar derinden hissedilemez.”

1962 Senesiydi. Bir kıza tutuldum. Gördüğüm hiçbir şeye benzemeyen biriydi. İlk kez çalıştığım gazinoda gördüm onu. Moda mecmualarındaki gibi giyinmişti. Filmlerdeki kızlar gibi konuşmaya gayret ediyor lakin ağzından hiç anlamadığım laflar kaçırıyordu. Yüzümü kızartıp evli misiniz diye sordum bir akşam. Neticede evli bir kadına gönül vermek yakışmazdı bizim gibi delikanlıya. Situationship gibi bir lakırdı döküldü ağzından. Anlamadığımı görünce “Biraz karışık.” dedi. Anlamayacak ne var, ecnebi biriyle münasebeti var besbelli. Adam kim bilir nerelerde? Bu kızcağız da kalbindeki yangını bastırmak için her akşam gazinoya geliyor anlaşılan. En alelade şeylere bile büyük bir merak, hayret ve hayranlıkla bakıyordu. Bana bile...

Aleladelik benim şu hayatta en muvaffak olduğum husustur. Maksim Gazinosu’nda garsonluk ederim. Bu ıslıl ıslıl, rengarenk sirkte bizden beklenen budur. Elbette jantilikten, kibarlıktan ödün vermeyiz ancak hep bir örnek giydirilmiş, saç, bıyığı bile bir örnek kesilmiş onlarca adamdan biriyim nihayetinde. Bana bile dikkat etti. Alaka gösterdi. Sualler sordu. Nereliymişim, evli miymişim, hayallerim nelermiş? Gariban hayatımı anlattıkça gözleri parıldadı. Neydi bu kızın bende gördüğü şey hiç bilemesem de gariban yüreği, umut etmekten alamıyor kendini.

Bir akşam yine çıkıp geldi gazinoya. O gece de bir program var ki sormayın. Komedyen olarak Öztürk Abi çıkacak. Assolist Zeki Müren. Rezervasyon yaptıranlar arasında Ayhan Işık ve Göksel Arsoy var. Bu ikisi kavgalı. Olabildiğince en uzak localara oturtup bir hadise çıkmadan akşamı tamamlamak gerek. Ortalık yıldızlar geçidi sizin anlayacağınız ama benim gözüm hiçbirini görmüyor. Güneşin kendisi varken kim takar yıldızları?..

Derken kapıda belirdi iki gözümün nuru. Kendi kendime “Hadi oğlum göster kendini.” deyip karşılayacaktım ki kısıkanç ve şişman Şef Garson benden evvel davrandı. Ayak üstü sohbet ettiler

sonra morali bozulmuş şekilde bana doğru geldi Şef Garson Necati. “Hanımefendi ona senin hizmet etmeni istiyormuş.” dedi. İçime nasıl bir sevinç dolduğunu bilemezsiniz. Tam hayatımın aşkına doğru gidecekken kolumdan çekti Necati. “Bana bak aslanım, bu hatunu sana yedirmezler. Zengin kadın buldum, parasını yer, köşeyi dönerim diye düşünme. Harcarım seni. Patrona tek kelime etmeme bakar. Ayağını denk al ona göre.” diye tehdit etti. “Siz beni ne zannettiniz be, kadın parası yiyecek adam mıyım ben? Hanımefendinin benle tek münasebeti kendisine iyi hizmet etmemdendir.” diye Ayhan Işık misali bir konuşma yaptım. Kendimden emin adımlarla ona doğru yürüdüm. “İyi akşamlar, şeref verdiniz.” “O şeref bana ait kuzum.” dedi. Kanlı canlı karşımda görmesem bu kız konuşurken Çamlıca Aile Sineması’nda film izliyorum sanacağım. “Yanlış anlamazsanız size bir hediyem var.” dedi. “Asla hiçbir müşteriden hediye kabul etmem.” dedim. O filmlerdeki zengin, güzel kız oldukça benim de fakir ve gururlu, yoksul delikanlı damarım kabarıyordu. “Lütfen.” diye üsteledi. Bu hediye yalnızca benim için değil, ikimiz içinmiş. Bana uzattığı zarfı almamı, gereğini yapmamı ve sonrasında kendisini bulmamı tembihledi. Zarfın içerisinde ne olabilirdi ki? Para değildi anlaşılan. Çaktırmadan zarfı aldım ve kendileri için katlanamayacağım hiçbir zahmet olmadığını belirttim. Sigarasını yaktım ve isteklerini getirmek için oradan ayrıldım.

Şef Garson Necati beni mutfakta kenara çekti. Kadından aldığım zarfı ona vermemi istedi. Aksi hâlde patrona benim müşterilere sevicilik yaptığımı, karşılığında da zarfla para aldığımı söyleyecekmiş. Gözüm döndü. Mutfakta meydan muharebesi çıktı. Elime geçen ne varsa hepsiyle dövdüm Necati’yi. Tencere kapağı, fırın tepsisi, ne bulduysam vurdum kalın kafasına. Derken ben de kendi kafamda bir zonklama duydum. Zıbam! Dünya bir anda kararıp dönmeye başladı. Gözlerimi açtığımda patronun odasındaydım.

Gazinocular Kralı Fahrettin Aslan bir göz işareti yaptı ve beni ayılınlar dışarı çıktı. “Bu kadın kim? Aranızda nasıl bir münasebet var?” diye sordu. Yanında tanımadığım, bıyıklı bir adam vardı. “Tanımıyorum.” dedim. Bıyıklı adam yakama yapışıp gözümüne bir sportoto kuponu sokarak “Bu ne ulan o zaman? Bu ne!” diye sordu. “Sportoto kuponu.” “Sen devletle alay mı ediyorsun piç!” dedi ve kafamda başka bir zonklama hissettim. Spack! Uzun uzun sorgulamaların ardından kadının bana verdiği zarfta bu sportoto kuponu olduğunu anladım. Kızın casus olduğundan şüpheleniyorlarmış. Kim olduğunu bilmiyor, ülkeye ne zaman, nereden girip çıktığını tespit edemiyorlarmış. Kimlere çalıştığını anlayamıyorlarmış. Kadını takip eden sivil polisler her zaman bir yerde izini kaybediyorlarmış. Buraya sık gelip gittiği için de gazinoyu gözetlemeye başlamışlar. Kadının sürekli benle iletişim kurması onların da dikkatini çekmiş ama bugünkü zarf olayı apaçık bir şifreleşme olarak görülünce benim onun işbirlikçisi olduğumdan şüpheleri kalmamış. Beni sabaha kadar dövdükten sonra casuslukla bir alakam olamayacağını anladılar. Bu sefer memleket hizmetine girip bu kadının arkasındaki esrarı çözmemi istediler. Mecburen kabul ettim. Kuponu elime verdiler ve gözümüz üzerinde diyerek gönderdiler.

Sabaha kadar kupona baktım. Hiçbir şifre çözemedim. En sonunda sabah oldu, gittim, kuponu yatırdım. Yaralarımın iyileşmesini beklerken kahveye gittim. Radyodan maç sonuçlarını takip edecektim. Kahvedeki gazetelerde, magazin mecmualarında kızın boy boy resimlerini gördüm. “Bu gizemli kadın kim!”

“Bu Avrupai güzellik kimin partneri olacak? Kral Ayhan Işığın mı yoksa Altın Çocuk Göksel Arsoy’un mu?” “Filiz de kimmiş,? Tüm rejisörler bu kadının peşinde.” “İstanbul’un tüm çapkınlarının peşinde koştuğu gizemli kadın, Kadıköy’de Barış isimli genç bir müzisyenle yakalandı.” Allah Allah! Birine gönül verdik diye ne kadar artist, şarkıcı, rejisör, iş adamı, kart zampara varsa kızın peşine düştü. Kırk yılın başı bir sevdalandık, iki kamyon dayak yedik. Bizim gibisinde talih ne gezer diye Sadri Alışık Abi gibi efkârlı bir sigara yakmışken radyo maç sonuçlarını söylemeye başladı. Olacak iş değil, tüm maçlar bir bir tutmuştu. Zengin olmuşum. Yahu bu dünya güzeli kadının ne işi olurdu maçla, topla? Nasıl bilebilirdi tüm maçların sonucunu? Casus musun, münecim misin, nesin? Allah’ım, aklıma mukayyet ol. Nasıl başa çıkarım ben bu kızla? Kuponu alıp gerekeni yapmıştım. Peşimdeki sivil polisleri atlatmaya çalıştım gidip parayı almak için. Atlatabildim mi bilmem ama bir çanta dolusu parayla çıktım Milli Piyango İdaresinden.

Fiyakamı düzeltip Maksim Gazinosu’nun yolunu tuttum. Ne de olsa başka yerde gördüğüm yoktu kadını. Bir masaya kuruldum, garson çocuklardan biri geldi. Dedim “Sen değil, o Şef Garson olacak Necati ayısını gönder. Benimle o alakadar olsun. Müşteri olarak geldim ona göre.” Necati dişlerini gıcırdata gıcırdata sipariş aldı. Masayı donatmasını, şu binliği almasını ve ayılığını belli etmemesini tembihleyip yolladım. Hey gidi para, sen nelere kadirsin? Saatler geçiyor, ben Maksim’in güzelliğini ancak şimdi idrak edebiliyordum. Öztürk Abi gülmekten kırıp geçirdi, Zeki Müren hüznünlü gözyaşları

döktürdü. Derken bir ses duydum. “Bakıyorum da çok eğleniyorsun.” Hayatımın aşkı, polisle başımı derde sokan, dayak yememin, işsiz kalmamın ve zengin olmamın müsebbibi karşımdaydı. “Her yerde sizi aradım.” dedim. “Ben istemeden kimse beni bulamaz.” diyerek güldü. Sigarasını yaktım. Birden yüzündeki gülümseme silindi ve olabildiğince ciddiyetle sordu. “Paralar yanında mı?” İstemeden gözüm bizi izleyen sivil hafiyelere seğirtti. “Bizi izlediklerini biliyorum. korkma. Sorularına cevap ver. Paralar yanında mı?” “Evet.” dedim. “Yanımda.” “Keşke buraya gelmeseydin. Senin afişe olmanı istemem. İçerisinden çıkartmadan bana bir iki yüz binlik ver.” dedi. Verdim. “Kalan parayla bir ihtiyacın varsa gör ancak kalaniyla sana şimdi vereceğim adresteki arsaları satın almanı istiyorum.” dedi. Kağıda baktım. Kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerde; hiçbir işe yaramayacak, adını bile duymadığım yerler... Aklım hiçbir şeye ermediği gibi bu arsaları ne yapacağına da ermedi. Sormadım da. Tamam dedim. “Parayı dert etme. Polis peşini bıraksın, sana yeni kuponlar vereceğim.” dedi. Allah’ım, nasıl bir cendereye düştüm. Derken Altın Çocuk Göksel Arsoy masada bitti. “Yavrum, seni görmek ne güzel. Özlettin kendini. Bu gece bana gelsene. Senin dediğin gibi partileriz.” “Olur.” dedi hayatımın aşkı. Nasıl olur? Gözümün önünde bu züppe, hayatımın aşkına nasıl asılır? “Olmaz, müsaade etmiyorum.” diyerek masaya yumruğumu vurdum. Altın Çocuk Göksel Arsoy bu kim diye küçümseyerek bana baktı. Kız cevap vermeden “Bu kadın benim sevgilim. Uzak dur ondan, züppe herif.” demiş bulundum. Para insana böyle bir cesaret veriyor işte. Yumruk yumruğa kavgaya tutuştuk. Nasıl olsa filmcidir,

her hareketi yalan dolandır, kibar çocuktur, dövüşmeyi bilmez demiştim. Lakin öyle değilmiş. Son bir haftada Necati’nin adamlarından, kahraman Türk Polisinden ve Sinemanın Altın Çocuğu Göksel Arsoy’dan dayak yemek mi vardı kaderimde? Ertesi gün gazetelerin, mecmuaların kapaklarında ben vardım. “Gizemli kadının gizemli aşığı Göksel Arsoy’dan dayak yedi!” “Fena benzettiler!” “Allah yarattı demediler!” “Ağzını burnunu kırıp eline verdiler!” Necip Türk basını olayları taraflı yansıtıyor. Ben de bir iki yumruk sallamıştım oysaki. Sonradan anlaşıldı bu kadının kim olduğu.

Gelecekten gelen bir zaman yolcusuymuş. Retro yaşamayı severmiş. Eski günleri özleyip dururmuş. Bu yüzden her fırsatta zaman tayyaresine biner, buralara gelirmiş. “Ne saçmalıyorsun?” demeyin. Bana çok mantıklı geldi. Sadece filmlerdeki gibi giyinip konuşması, ağzından kaçıracağı laflar, polisin bile izini bulamaması... Gelip burada eski zamanın insanları ile, starları ile oturup kalkınca mutlu olacağını sanırmış. Olmamış. Bizler de tıpkı gelecektekiler gibi kötü, çirkin ve acımasızmışız. O da bu kez zengin olmaya karar vermiş. Çok affedersiniz, bu kız benim torunummuş. Daha karım bile yok ancak bana aldıracağı arsalar gelecekte çok değerlenecekmiş. Tüm bu zaman seyahatlerinden öğrendiği “Mutluluğun başka bir yerde, başka bir zamanda olduğu fikri koca bir yanılığdan ibaret.” olmuş. Lafügüzaf işte.

Oysa eski zamanlar ne güzeldi...

rektifiye

CENK ÜSTÜN

Evimin kapısını açtığımda beni karşılayan dört siyah takım elbiseli adamın kar maskelerinin ardından küçümseyici bir şekilde bana güldüklerini fark edebiliyordum. O ana kadar bir karıncayı bile incitmekten imtina eden ben ise makineli tüfeksizlikten muzdariptim. Kaburgalarımın altına gelen ilk yumruk soluğumu kesti. İkinci yumruk sol elmacık kemiğime geldi. Öyle güçlüydü ki dünyam karardı. Giysilerimdeki kan lekeleri giderek büyüyor. Göğsümün üstüne aldığım darbe ile sırt üstü düştüm. Şahane bir dayak yiyordum. Normalde kavgaya eden biri değilim. Dayak yemeyi de bilmiyorum. Mücadele etme fikrini bırakıp (zaten hiç karşı koymadım) yere uzandım ve cenin pozisyonuna geçtim. Kollarımla kafamı korumaya aldım. Böğürüme art arda yediğim tekmeler ben bayılana kadar devam etti.

Benim adım Deniz Mimesis. Önümüzdeki hafta içi herhangi bir gün Basmane’de bulunan herhangi bir viranede resmedilmiş bir defne yaprağı görürseniz bilin ki onu sizin için ben çizdim.

Bana göre İzmir’in merkezinde bulunan Gürçeşme semtinde körfez manzaralı müstakil bir evde kiracıyım. Ev dediğim şey gerçek bir evin üstünde duran, bir odası ve sonradan yapılmış bir tuvaleti bulunan küçük bir kutu. Semtte düzenlediğim gayriresmî güvercin

besleme ve yetiştirme kursu sayesinde kiramı ödüyorum. Kurs dediğim şey ev sahibinin kuşlarına bakıyorum (ama iyi bakıyorum). Bir yerde Kurt Vonnegut’un şu sözlerini okudum. “İnsanların sadece gerçeklerle yetinmesini aklım almıyor.” Bir yerde okudum dediğimde aslında Youtube’da izlemiştim. Ev sahibim tam bir denyo. Denyo dediğim şey orta oyununda küstah, küfürbaz, sırnaşık, budala tipi. Denilo da denir. Ekmeğimi tiyatrodan kazanıyorum. Bunun yanında dublaj, radyo tiyatrosu gibi ekstralarla da nefes almaya çalışıyorum.

Genelde üçe-dörde kadar uyurum. Uyanınca yalandan kuşlarla ilgileniyormuş gibi yapar, yemini suyunu verir, çıkarım yola. İğdeli’den geçip Tepecik’e doğru yokuş aşağı sallanırım. Cebimdeki paraya göre; kelle paça olur, gevrek peynir olur, boyoz olur... Kayıntımı yapar, yoluma devam ederim.

Bazen Basmane’deki Aziz Vukolus Kilisesi’nde oynarız. Bazen Alsancak Kıbrıs Şehitleri civarında açık havada oynarız. Oyunculuk yerine her ne iş yaparsam yapayım kendimden daha aptal insanların gözüne girmeye çalışmam gerekecekmiş gibi geliyor. Ya da bana öyle geliyor. Bilmiyorum...

Mesleğe başladığım ilk dönemlerde (güvercin yetiştirme kursundan bahsetmiyorum) herkes gibi ben de yan rollerle başladım. Molier’in Cimri’sinde Cleante’nin uşağı La Fleche, Shakespeare’in Othello’sunda Venedikli Roderigo, Sophokles’in Antigone’sında kör kâhin Teiresias, Karagöz’deki Çelebi, Lev Tolstoy’un İvan İvanoviç Var mıydı Yok muydu oyununda 9. dereceden bir memur, Ferhan Şensoy’un Ferhangi Şeyler’inde mahallenin terzisi... İnanır mısınız bilmiyorum ama sevdiğim karakterleri oynuyordum. Reddettiğim roller de oldu yani. Mesela Çehov’un Vişne Bahçesi’ndeki genç uşak Yasha rolünü reddettim. Yasha’nın kendini beğenmişliği izleyicilere dahi itici geliyordu.

Toplumda kurgu ile gerçek arasında çok ama çok ince bir çizgi var çünkü. Kurtlar Vadisi adlı dizide Süleyman Çakır'ın ölümü, izleyicilerde gerçek bir kayıp duygusu yaratarak çeşitli yerlerde cenaze töreninin düzenlenmesine yol açmadı mı?

Yıldızımın parlamasını işte bu seçiciliğime bağlıyorum ben. Bir süre sonra yine Vişne Bahçesi'nin zengin tüccarı Alekseyeviç Lopakhin rolünü layıkıyla oynadım. Rol arkadaşlarımın da başarılı performansları neticesinde 3 ay boyunca kapalı gişe sahnelendi. Bu süreçte çok sevdiğim küçük kutuma veda edip Varyant'ta eski ve şirin bir Rum evine taşındım. Arkasından Gogol'un Palto oyununda başrol olan Akaki Akakiyeviç'i canlandırma fırsatı buldum.

Dostoyevski'nin "Hepimiz Gogol'un Palto'sundan çıktık." cümlesinde dediği gibi ben de Gogol'un Palto'sundan çıkmıştım. Basmane'nin Aziz Vukolus kilisesinde 180 kişiye oynadığımız oyun kulaktan kulağa yayılarak şehir efsanesi haline geldi. Bilet almak isteyen tiyatro severler gışeden 3 ay sonrası için bilet bulacaklar, eğer sabırsız davranırlarsa karaborsa yolunu seçip aynı bilete 4 katı ödeyeceklerdi. Aynı dönemde dizilerden ve filmlerden arka arkaya teklifler geliyordu ama ben gerek izleyicilerime olan saygımdan gerek sanatsal kaygılarla bu teklifleri reddediyordum. Zaten maddi açıdan hiçbir sıkıntım yoktu. Kelimelere takla attıran yazar Murat Mentеш'in dediği gibi o sıralar dünyanın en mutlu insanı ben değilsem eğer dünyanın en mutlu insanının ne yaptığını çok merak ediyordum.

İzmir'de harika bir gece. Oyunun ardından arkadaşlarımla bir kaç kadeh şarap içtim ve taksiye atladım. Mahalleye varınca köşedeki tekelden iki bira aldım. Evimin kapısını açtığımda beni karşılayan dört siyah takım elbiseli adamın kar maskelerinin ardından küçümseyici bir şekilde bana güldüklerini fark edebiliyordum. O ana kadar bir karıncayı bile incitmekten imtina eden ben ise makineli tüfeksizlikten muzdariptim. Kaburgalarımın altına gelen ilk yumruk soluğumu kesti. İkinci yumruk sol elmacık kemiğime geldi. Öyle güçlüydü ki dünyam karardı. Giysilerimdeki kan lekeleri giderek büyüyor. Göğsümün üstüne aldığım darbe ile sırt üstü düştüm. Şahane bir dayak yiyordum. Normalde kavga eden biri değilim. Dayak yemeyi de bilmiyorum. Mücadele etme fikrini bırakıp (zaten hiç karşı koymadım) yere uzandım ve cenin pozisyonuna geçtim. Kollarımla kafamı korumaya aldım. Böğrüm art arda yediğim tekmeler ben bayılına kadar devam etti. Ayıldığımda sonradan aralarına katıldığını düşündüğüm bir başka siyah takım elbiseli ve kar maskeli adam diğerlerine sertçe seslendi :

- Kâfi! Hazırlansın. Gidiyoruz. Onun cennetini kendi cehennemimle yakacağım...

Beni nereye götürdükleri konusunda hiçbir fikrim yoktu. İzmir'in en popüler intihar etme mekanı olan Yeşildere yolundaki Vezirsuyu Su Kemerinin altından geçtiğimizi gördüm. Sonrası karanlık. Bir odaya hapsedildim. Oda karanlık. Günlerce aç kaldım. Demirle yağın, benzinle tozun birbirine karıştığı ağır bir koku. Metal çekiçlerin tok sesleri ve iş aletlerinin, anahtarların tıkırtısını duyuyordum uzaktan. Sonra kapı açıldı. Uzun süredir gözlerimi kullanmadığım için ışık beynimi bir Hattori Hanzo kılıcı ile acımasızca yarıp geçti. Sanki biri kafamı koparıp boynumdan aşağı benzin dökmüş gibi her yerime işleyen bir acı duyuyordum. Cennetimi cehennemine çeviren dostumuz konuşmaya başladı ;

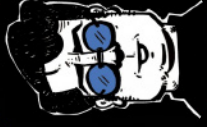
- "Bez kornya i polyn' ne rastot." Yani, kök olmadan pelin otu bile büyümmez. Sevgili dostum Deniz Mimesis. Seninle burada bulunmamızın sebebi, dedem Efim Akakiyeviç Palokin'in anamız, vatanımız Rusya'da hani şu herkesin çıktığı "Palto" yüzünden yaşadığı acı günler. Herkes onu o meşhur "Palto" yüzünden taklit ederdi, dalga geçerdi. Dedem Akakiyeviç küçük bir devlet memuruydu ve zayıftı. Kimsesi de yoktu. Hayattaki tek varlığı sahip olduğu o ceviz bastondu. Dedem bastonunu alıp evinden çıktığında yurttaşlarımız "Küçük adam Akakiyeviç yine paltosunu almış geziyor." diye dalga geçerdi. Sonunda bu aşağılanmalara daha fazla dayanamayıp bastonunu kırdı ve kendini astı. (Bir yandan istavroz çıkararak) Ruhunu ebediyen anılacak. Aslında yaptığınız şeyi takdir de ediyorum bir izleyici olarak ama atamın hatırasına ve kutsallığına saygı göstermem gerekiyor. Senin talihsizliğin ise ailemize

yaşatmış oldukları acı olayların temsili olman. Umarım kişisel algılamıyorsundur. Seninle ilgili de bazı kararlar aldım. Arkadaşlarım birazdan sana açıklayacaklar. Bir daha beni görmeyeceğine ve yaşadığımız bu hadiseyi unutacağına emin olabilirsin. Fshivó dóbrova!..

O günü takip eden günlerde sadece ve sadece yaşatıldım. Sabahtan akşama kadar süren bir işkence. Ölmeyecek kadar dayak yedim. Ölmeyecek kadar yemek yedim. Günlerce uykusuz bıraktılar. Beni geçmişime dair yaşadığım her ne varsa unutana kadar hırpaladılar. Daha sonra o geldi. Ustam Stepan Vasilyevich Molotov...

Yaşadığım acı günlerin ardından benden geriye kalan eti ve kemiği 6. sanayide Japoncu Stepka olarak bilinen ustama emanet ettiler. Japon arabaların mekanik aksamaları konusunda uzman olan Stepka ustam benim için adeta bir baba gibiydi. Onun yanında mutlu ve huzurluydum. Bildiği her şeyi bana öğretti, koluma altın bileziği takan Stepka ustam... Bana baba şefkatiyle yol gösteren hep oydu. Shakespeare'e, Moliere'e, Anton Çehov'a da saygım sonsuz ama artık tiyatro çağı kapandı. Seyirci de hayatında yaşadığı boşluktan dolayı gidiyordu tiyatroya. Bir şeylerin eksikliğini hissediyordu. En çok da uzaktan kumanda aletinin...

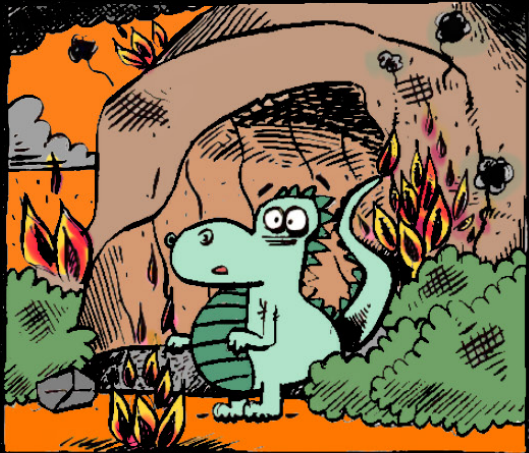
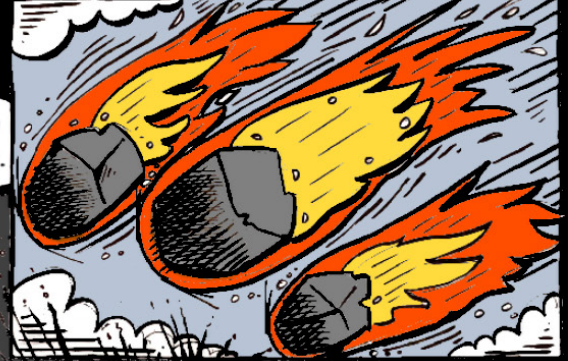
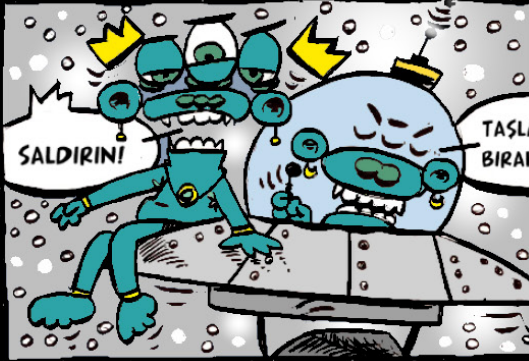
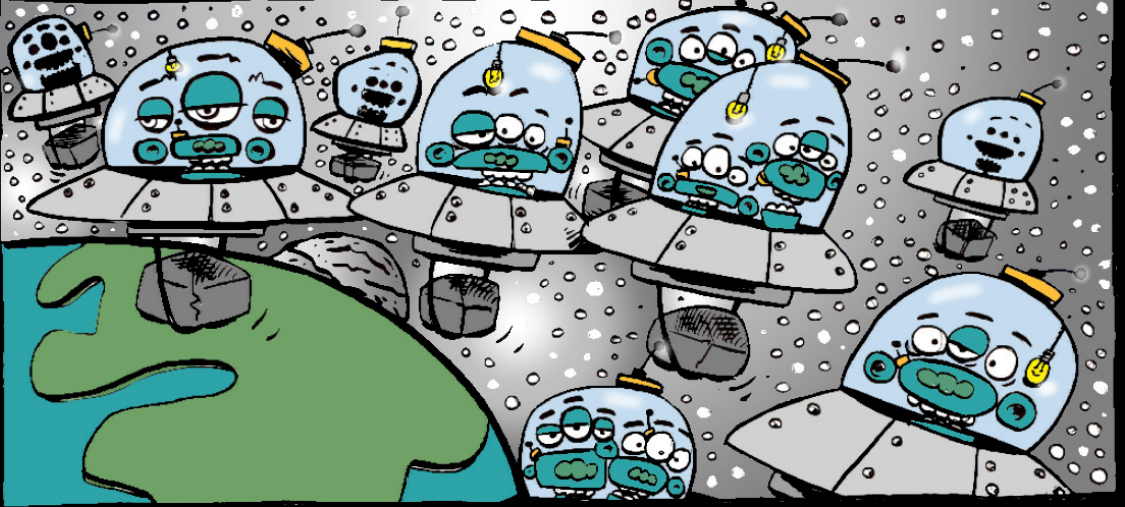
Evet. İşte şimdi de buradayım. Tamirhanemizin çatısında beslediğim güvercinlerim ile beraber güneşin batışını izliyoruz. Mutlu muyum? Bilmiyorum. Ama hüznü olduğum çok açık. Deniz Mimesis sahneden çoktan çekildi. Sadece Stepka'nın çırağı var. Ve gökyüzünde uçan güvercinlerimin yanında bana ait olmayan bir özgürlük...

SON DİNOZÖR

“YOK OLUŞ”

YAZ / ÇİZ : NURİ BERKAN CANİBEY

açık kapı

ERDAL YANBULOĞLU

Küçük şehirlerin kendilerinden büyük dertleri vardır. Her şeyi bulursunuz orada, hiçbir şey bulamazsınız. İki yıl bu, rüzgârlar dolandır, yeşil mandalinalar sararır, ağaçlar göverir, insan ölür, insan geçer, hayatlar kaybolur, hayatlar susar. Aysin bu şehrin hem içinde hem de dışında yaşıyor. Üstüne kâbus gibi çöken iki yıl. Taş bağlayıp göğsüne koysanız, bu kadar canı yanmaz. Her gün ama her gün İstanbul'un o ferah, martılı kalabalıklarını, günün geceye döndüğü saatlerde canı acıya acıya arıyor. Acıtmayan tarafı olmalı değil mi yaşadığın yerin? Burası öyle mi? Mahalleli ne der, konu komşu ne der? Öylesine, suda balık gibi düşünmeden yaşamak, nerede ise imkânsız. Kimsenin duymadığı, sadece Aysin'in duyduğu bir uğultusu var bu şehirde, kulakları sağır eden bir uğultu, sürekli hesap soran. Şunu neden yapmadın? Önüne neden bakmadın? Kırmızı kazağı neden giydin? Neden âşık oldun? Neden, neden, neden? Sorular sonsuz, hayat bitmeye mahkûm.

Aysin bu yaz tatilini boş geçirmek istemiyordu. Pelin'le Trabzon'da kalıp, bir işte çalışma planları yapıyordu. Memur babasına artık daha fazla yük olmak da istemiyordu. Hayatında ilk defa kendi başına para kazanmanın keyfini sürecekti. Birkaç küçük iş denemesi olmadı değil. Her seferinde ya

parasını alamadı, ya iş sahibinin olmadık tacizlerine uğradı. İnsanın kendi kozasını örmek ne zormuş meğer. Bu sene İstanbul'a gitmeden, Trabzon'da çalışma düşüncesi ürpertici gelse de, yapmak zorundaydı. Tam umutsuzluğa düşmüşken, Pelin'in erkek arkadaşı ki kendisi Trabzonludur, Hızır gibi yetiştii. Şehrin dışında bir aile plajında işe girmesine ön ayak oldu. Sahibi Reis Bey, orta yaşlarda, kısa, kel, armut gibi kıpkırmızı burnu daha ilk bakışta göze çarpan deli dolu bir adamdı.

Nihayet iş için ilk gün geldi çatı. İş yeri Akçaabat'ın epeyce dışında ancak bir dolmuşla gidilebilecek bir yerdeydi. Moloz'dan bindikleri minibüs, onları plajın hemen üstündeki anayol ağzında bıraktı. Aşağıya doğru, seyrek köknar ve kayın ağaçlarının arasından patika bir yol uzanıyordu. Bu zikzaklı yol, onları yüzlerini alevle saran sıcak sahile çıkardı. Henüz kimsecikler yoktu ortada. Plajın ağaçlık kısmında, küçük ahşap büfe benzeri bir şey vardı. Şekilsiz eğik bükük çatısı olan, önünde üç beş masa. İnsanı boğan o meşhur plaj müziği henüz son ses açılmamıştı. Kulübenin arka tarafından ıslıkla karışık bir türkü geliyordu.

Aysin sese doğru yöneldi,

-Reis Bey,

-Çok isterdim o kadar zengin olmak, ama daha o mertebeye ulaşamadım. Epeyce uğraşmam lazım, deyip güldü sesin sahibi. Ben Süleyman, deyip elini uzattı. Çaylarımız henüz hazır değil şurada taze poğaçalar var isterseniz.

-Biz müşteri değiliz. Bugün işe başlayacaktık. Reis Bey söylemedi mi?

-Hahaha Reis Bey, ilahi laf arasında sözü bile geçmedi. Ama hoş geldiniz. Benim de ihtiyacım vardı.

Ona birkaç kez bahsetmiştim. Çok uğramaz buraya...Hafta sonları çok yoğun oluyor, getir götür malum Trabzon'un nadir denize girilen yerlerinden. Bazen akşamları işler uzayabilir.

Bu tempoda çalışabilecek misiniz?

-İkimiz de öğrenci yurdunda kalıyoruz. Biz bunları Reis Bey’le konuşmuştuk, akşam en geç sekiz gibi çıkmalıyız. Yoksa yurt kapıları kapanır. Ama o saate kadar elimizden geleni yaparız. Bize güvenebilirsiniz.

-Siz o zaman yavaş yavaş şezlongları sermeye başlayın, ben de köfteleri yoğuruyorum. Umarım ağır gelmez bu iş size.

Şezlong yığınının yavaş yavaş dağıttılar. Günlük rutin koşturmaca, çay, kahve, içecek dağıtımı, ara ara mutfak, hemen her yerde bir iş vardı. Neredeyse hiç durmadan akşam oldu.

Süleyman, hafif beyazlayan saçları, yüzü güneşten yanmış, gözleri biraz çekik, uzun boylu bir adamdı. Sesi gür, konuşması harareti ve öfkeliydi. Müşterilere pek nazik davranmazdı. Ayşin ve Pelin, geldikten sonra insanlarla daha sıcak ilişkiler kurulmuştu. Ama ara ara kavgalar olmuyor değildi. Süleyman, ilk günün tersine çok daha az konuşuyor, genellikle bir şeylerle meşgul oluyordu. Ayşin verilen kısa molalarda onunla bir iki kelime konuşmaya çalışıyordu ama neredeyse kelimeler ağızdan kerpetenle çekilecek kadar güçlük çıkarıyordu. Bu içe kapanıklık hali, Ayşin’i daha da bu gizemin içine çekiyordu.

-Hayatlar da yollar gibi bazen dar sokaklarda sıkışıp kalır. Bu küçücük dünyada, sonsuz gökyüzü altında sessizce akıp giden ömrümüz, yeni ve bitmez sevinçleri nasıl bulabilir? Ahmet şiir gibi akan bu sözleri bir hamala söylüyordu. İşçi kahvesinde yağmurlu bir gün, televizyonda Yılmaz Güney’in Baba filmi oynuyor. Sigara dumanı altında yokluktan parçalanmış hayatlar, kendilerine hayali dünyalar kuruyor. Güzel ve zengin hayatlar,.. Bir taraftan yoksul çaylar, diğer taraftan zengin düşler. Dışarıda gürültülü bir yağmur, kahvehane penceresinden içeriye doğru şarkılar söylüyor.

Ahmet tıp öğrencisi, ama işçi kahvesinin müdavimi, herkes tanır onu. Nerden geldi? Niye burada? diye tedirgin olsalar da, yine de bu çalışkan çocuğu severler. Limanda iş çıktıkça çağırıyorlar, üç beş kuruş da bu çocuk kazansın niyetine... Solcu eğilimleri var, anlamadıkları şeyler söylüyor, iş siyasete gelince yollarını ayırıyorlar. Ama iyi çocuk, dürüst, yardımsever, tek kusuru var sürekli okuyor. Hele bu düzen hakkında konuşması, çok tehlikeli, gençliğini yakacak billahi. Emniyetten ara ara gelip Ahmet’i soruyorlar. Biz her defasında iyi çocuk, diyoruz. Sonra, uzak durun buraya gelmesin, deyip gidiyorlar. Yahu ne yapacağız çocuğa, nasıl diyeceğiz bunu, belli ki ihtiyacı var paraya. Biz zaten Müslüman adamlarız namaz kılmasak da “Elhamdülillah” o kadar kusur kadı kızında da olur. Sol mol bilmeyiz.

Limana büyük gemiler yanaşüyor. Büyük yük gemileri. En sevindiğimiz an, o an, hemen boşaltma işi için hamal arıyorlar. İş çıkınca, kahve tam bir can pazarına dönüşüyor, bu sefer kim gidecek? İşe giden kim olursa olsun doktoru yani Ahmet’i çağırıyoruz. Öğrenci yurdunda kalıyor, bir telefona bakar. Koşup geliyor. Boşaltma işi ağır iş, şekeri çeken vakumlu hortumun bir ucu geminin ambarında, bir ucu elimizde, derinden su çeker gibi şeker lıkır lıkır çuvallara doluyor. Çuvallar doldukça yeni kamyonlar yanaşıyor. Yüklenen kamyon yerini yenisine bırakıyor. Bazen bir hafta sürüyor bazen üç gün. Ahmet çok çabuk yoruluyor. Sıksa, elli kilo bir çocuk zaten, bazen kemikleri kırılıp ortaya dökülecekmiş sanıyorum. Kamyona çuvalları düzgün yığmanız lazım, yoksa çok az çuval koyarsın. Bazen tüm yükün altına giriyor. “Girme oğlum az geride kal bir tarafın kırılacak,” diyorum. Sanki ben öyle demezmişim gibi daha da çuvalların altına giriyor. Hay ben senin sıfatına, iyi çocuk ama biraz akılsız bizim doktor.

Arada bir, çok yorgun geliyor. Halsiz, gözlerinde fer kalmamış. “Oğlum bir şeyler ye ölüp kalacaksın bir yerlerde, yürüyen ceset gibisin,” diyorum,

gölüşüyoruz. Biz okumadık etmedik ama açın yoksulun halinden anlarız. Keşke herkes anlasa. Allah'ıma bin şükür bugüne kadar haram lokma girmedim bu boğazdan, girmeyecek de. Ahmet sürekli sermayedarların emeğimizi çaldığından filan bahsediyor, çalarak zenginleşiyorlarmış. Aklıma yatmayan şeyler var. Ki ben gündelikçiyim, sermayedar tanımadım. Ara ara lüks arabalarla gelip şeker boşaltmamıza bakan siyah gözlüklü adamlar var. Galiba onlardan bahsediyor. Ama ben Cevdet Abiyi tanımam bilirim, o bizi işe alır. Haftada bir kumanyamızı verir, İyi adamdır. Yağımızı, şekerimizi, unumuzu eksik etmez. Her defasında Ahmet'e "Kulun hakkın veren Allah'tır, o isterse zengin yapar isterse fakir," diyorum. O da "Allah yarattığı kulları arasında ayırım mı yapıyor?" diyor. Aklım karışmasın diye hemen lafı kesiyorum ya da "Allah'ın hikmetinden sual sorulmaz," deyip bitiriyorum. Ahmet bıkmadan anlatıyor. İş olmadığı zaman biz hep bu işçi kahvesindeyiz. Burası bizim evimiz gibi. Borç alan veren, kız alan veren, her bir şey burada konuşulur.

Süleyman abinin özürülü bir oğlu, iki de kızı varmış. Pelin çok arsız habire adamın içine içine sorular soruyor. Süleyman abi utanıyor yüzü kızarıyor. İş ilerledikçe plaj bizim için bir ev oldu. Süleyman abi zaten orada yatıp kalkıyor. Hafta sonları daha uzun çalışıyoruz. Bize araba ayarlamış, saat 10'a kadar plajda kalabiliyoruz. Saat gelince Süleyman abi bizi yurda bırakıyor. Paramızı tam zamanında veriyor. Reis Bey bir iki kere geldi. Daha çok Süleyman abi ile konuştu. Eşi, çocukları da geldi. Eşi örtülü bir hanım, çocukları denize girerken yanlarında bekledi. Sonra gittiler. Süleyman abi Reis Bey'in eşine çocuklarına çok büyük hürmet gösterdi. Reis Bey onun veli nimeti. Ne dese anında yapıyor. Henüz Süleyman abinin namaz kıldığını görmedim. Dindar birine benzemiyor. Yani o konularda pek konuşmuyor.

Çalıştığımız mutfak çok dar, Süleyman abi ile sırt sırta çalışıyoruz. Benden kaçtığına farkındayım.

Ben mutfakta iken pek girmiyor. Bazen o tost yaparken ben de çayları hazırlıyorum. Tenlerimiz birbirimize değiyor, saçlarım omzuna düşüyor. Heyecanlandığımı fark ediyorum. Yüzü kıpkırmızı oluyor. Ben de dikkat ediyorum ama işte olan oluyor. Pelin mutfak işlerini bana sallıyor. Huyudur. Akşam geç çıktığımız zamanlar işler iyice azalmış oluyor. O zaman uzun uzun konuşuyoruz. Karısı ile arası iyi değilmiş. Bize söylemese de çocuklarını özlüyor sanki. Hep o boynu bükük haller, hep o masum bakışlar. Süleyman abiye yardım edebilsek belki bu hayat onun için daha çok yaşanır olacak. Denize pek girmiyor, biz fırsatını bulur bulmaz atıyoruz kendimizi. O sadece arkamızdan bakıyor. Tanımıyoruz bu adamı, iyi hoş ama bakışları çok garip. Süleyman abinin kolları ve göğsü çizikler içinde, Pelin hiç durur mu, hemen sordu: Abi bu çizikler? Süleyman abi hiç ses etmedi. Sonra iş güc işte deyip kapattı mevzuyu.

Daha önce birkaç iş denemesi yaptım. Ganita'nın yanındaki çay bahçesinde, bir iki gün garsonluk adı neydi? "Yıldız Sahil Çay Bahçesi," pek yıldızlı bir yer değil ama olsun. Tıp kantininde gördüğüm o çocukta orada çalışıyordu. Ayak üstü bir iki şey konuştuk ama o kadar. O kadar yoğun ki neredeyse on iki saat aralıksız çalışıyorsunuz. Adı Ahmet'miş. Kantinde genellikle yalnız oturuyor, üst sınıflardan. Ara da yanında bir birkaç kişi oluyor. İnce dal gibi bir oğlan, gizemli, sürekli sigara içiyor. Onu sabah çay bahçesinde görünce bir sevindim bir sevindim sormayın. Ama sevincim kursağımda kaldı. İş sahibi bir dakika aman vermedi. Bir iki kelimelik bir muhabbet, o da eksik. Yazları Ahmet Tıp Fakültesi stajlarına devam ediyor. 5. sınıf ne de olsa, ben henüz 2'deyim. Şu plaj işi de tüm günümü dolduruyor. Ahmet'le bir tanışabilsem. Pelin'e her gün ondan bahsediyorum. Üzerinde hırkası, sigarası, biraz dağınık, başı dumanlı... Pelin "bu çocuk biraz tuhaf" deyip duruyor. Ben de, "ne tuhaflığını gördün yakışıklı, sessiz biraz yalnız galiba" diyorum. Aşık mıyım ya?

Allah beni kahretmesin âşık olduğum adama bak. Yalnız Ahmet'in bu durumdan haberi yok. Gür bıyıkları var, hafif beyazlamış saçları, kantinin hep aynı yerinde oturuyor.

Artık her günüm Ahmet'i düşünerek geçiyor. Onda benim de tam bilemediğim bir şeyler var. Artık havadan sudan da olsa kantinde yanına oturup bir şeyler konuşuyorum. Dün bana bir çay bile ısmarladı. Sürekli kitaplardan konuşmak çok sıkıcı gelse de, onun yanında kalmış olmak, bu da bir şey. Yurtta kaldığını sanıyordum, sürekli evden, kedisinden bahsediyor. Hatta çok mu hızlı oldu bilmiyorum, eve balık yemeye davet etti. Bu beni biraz şaşırttı, daha tanışalı şunun şurasında bir ay bile olmadı. Kabul etmedim red de etmedim aslında lafı geçiştirdim. Çünkü ne diyeceğimi şaşırdım. Çok sevindim ama bunu çok belli etmek istemedim. Âşık olmakla deli olmak aynı şey galiba. Allah'ım iyi ki davet eti.

Süleyman abi eşiyle iki senedir görüşmüyormuş. Köye de gitmiyor. Trabzon'da kendine bir hayat kurmuş. Eşi ve çocukları, Süleyman abinin babasının yanında köyde yaşıyor. İnsan çocuğunu özlemes mi? Özlemiyorum, ben böyle iyiyim, diyor. Bence alttan alta özlüyor, bize belli etmiyor. Pelin'i de ikna ettim bu küslüğü sona erdireceğim. Pelin bu konuda biraz isteksiz, "Biz karışmasak sanki iyi olur" diyor. Ben diretince o da ikna oldu. Reis Bey'le konuşup Süleyman abinin köyünü öğreneceğiz. Sonra da köye gidip eşiyle konuşacağız. Reis Bey'e konuyu nasıl açıp nasıl bu bilgiyi alacağız tam muamma. Pelin, Süleyman abinin çocuklarına oyuncak alacağız, diye bir yalan uydurdu. İyi de oldu, kimsenin haberi olmayacak. Reis Bey'e de sıkı sıkı tembihledik Süleyman abinin haberi olmasın, diye. O da zar zor kabul etti.

Devam edecek...

EZGİ KA

ARAKÖSE

biraz içimize dönelim mi?

BERRAK SOLMAZ

Bazen çevremdeki insanlara tanıdığım yabancılar gözüyle bakarım. Bir anda gelen bir his bu, güldüğüm bir masada birden içimi kaplayan bir aydınlanma ya da bir uzaklaşma durumu. Karşımdakine bakar ve şöyle düşünürüm: En son ne zaman kendisiyle konuştu? Herkesin bu hayatta olmak istediği ve olduğu kişi farklı ama hepimizde ortak olan ve hep bastırılan bir iç ses var. Şu an karşımda oturan kişi bu sesi en son ne zaman dinledi? Ben dahil çoğumuz, hatta belki de bu yazıyı okuyan sen, bu sese hep kulaklarımızı kapattık. Dinlersek eğer kendi içimize bakmış olacaktık. Karanlık ve belki de karman çorman olan o yere bakmaya korktuk. Kendimize bakmaktan duyduğumuz korkudan dolayı da hep başkalarına baktık.

Senden hoşlanıyorum.

Sana karşı duygusal bir yakınlık duyamıyorum.

Bu cümleler kendisiyle yeni tanışan birinin cümleleri. Sıcakkanlıdır, arkadaşlarıyla ve ailesiyle vakit geçirir. Çoğu insan gibi ait olmadığı bir yere aitmiş gibi davranır ve bir eve sahip olma hissine o kadar yabancıdır ki sonunda bunu elde ettiğinde bu his bedenine uymaz. Ya bol gelir, içinde kaybolur ya da dar gelir, içinde boğulur. Tanıdık geldi mi? Mutlaka aklına bir isim gelmiştir.

Aitmiş gibi davranmak... Ailesi tarafından ihmal edildiğini göz ardı etmek, arkadaşları onunla alay etse dahi bundan duyduğu üzüntüyü bastırıp onlara eşlik etmek, hepimiz gibi yapmak istediği şeylerden kopup dokuzdan beşe kadar masabaşında ve hiç sevmediği bir işte çalışmak, en kötüsü tüm bunlara alıştığı için hiçbir çaba göstermemek... Bu durumları ve beraberinde gelen duyguları kabul etmek zor, kabul edememek daha da zor. Kabul edilmeyen ve çözemediğin konular seni yanıltır, seni o masabaşı işi istediğine inandırır. O insanlardan başka arkadaşların olmayacağına ikna olursun. O görüştüğün kişiyle bir gece iletişimi kesersin, sırf sana yapamayacağın öğretildiği için. Bir hevesle başladığın şeyleri aslında istemediğini çok geç fark edersin, neye ihtiyacın olduğunu bilmeden herkesi ve her şeyi deneyebilirsin. Kendini tanımadan geçirilmiş bir hayat...

Tanıdığım insanlar, olduğunu sandığım bu kişiler çevresine olması gerektiğine inandığı kişilikleri gösterdi sadece. Kendisi de kim olduğunu bilmiyor zaten. Her gece tanımadığı bir zihinde, hiç kabul edip dinlemediği o iç sesiyle uyumaya ve sabah da iyi biri olduğuna inanarak hayatına devam etmeye çalışan bir grup olduk kendi içimizde. Kırıldığımızı hiç fark etmedik, kendimizi de toplamadık, öylece yerde bıraktık. Kimseye dokunmadan aralarından geçmeye çalıştık, her yere bize ait olmayan ama bizim ismimizi taşıyan izler bıraktık. Kendi kendimize yaşattığımız bu karmaşa içinde bir insanı nasıl tanırırsın?

kaset çevir, çay demle, dünya beklesin

ABDULLAH MEMİŞ

Şunu kabul edelim: Hepimizin içinde bir “retro özlemi” var. Kimimiz çocukluğunun sakızlı anılarını, kimimiz mahalle bakkalının defterine yazdığı borçları, kimimiz de ailecek tek televizyonun başında oturup kumandayı kapmak için verdiğimiz savaşı özlüyoruz.

Bugün Starbucks’ta “Latte mi alayım yoksa flat white mı?” diye düşünürken birden aklıma geliyor: Biz zamanında “sütlü mü sade mi?” diye sorardık. Hem de mahallenin köşesindeki çay ocağında... İşte bu yüzden retro sadece kıyafetler değil; aynı zamanda toplumsal hafızamızın kocaman bir albümü.

Bir zamanlar apartmanların önünde minder atıp komşuyla dedikodu yapmak vardı, şimdi site gruplarında “Çöpü kim çıkarmadı?” diye tartışıyoruz. Retro ruhunu işte burada yakalıyorum. Annemin balkon sohbetlerinin samimiyetini hiçbir WhatsApp grubunda bulamadım.

Çocukluğumun yaz akşamlarında bakkaldan alınan buzlu dondurmanın o yapay vişne aromasını hatırlıyor musunuz? Dilimiz kıpkırmızı olurdu ama mutluluktan kimse aldırmazdı. Sonra okul çıkışında sıraya girilen ucuz döner ekmek vardı. İçinde üç parça et, bol soğan ama bize göre dünyanın en lezzetli yemeğiydi. Şimdi o dönercinin yerinde kocaman bir zincir restoran var ama nedense aynı tat yok.

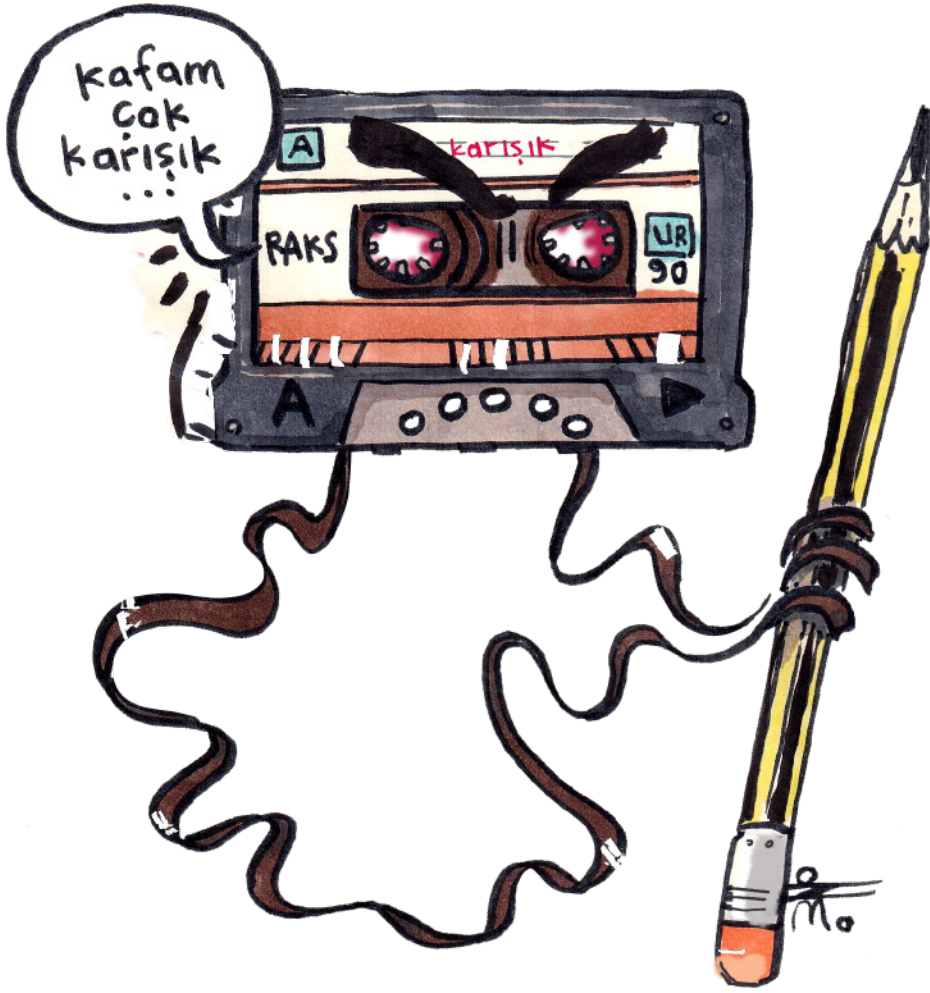
Bayram sabahı yeni ayakkabı giymenin verdiği mutlulukla sokaklara fırlardık. Şeker toplarken çikolata denk gelirse günümüz şenlenirdi. Şimdi çocuklara bayram harçlığı veriyoruz, onlar gidip dijital oyun alıyor. Bizim ise en büyük derdimiz topladığımız şekerleri kardeşle paylaşırken “Çikolataları ben alayım, karameller senin olsun.” pazarlığı yapmaktı.

Ve tabii ki internet kafeler... Kapının önünde saat sayan çocuklar, içeride Counter Strike’ta “Rush B” çılgınlıkları... Bilgisayarın başında Facebook hesabı açmaya çalışırken şifreyi unutup panikleyen bir nesildik biz. Bugün elimizde telefonla sınırsız internet var ama o bir saatlik internet kafedeki heyecanın yerini tutmuyor.

Eskiden “Alo, hat çekmiyor.” dediğimizde gerçekten evin köşesinde telefon kablosu sıkışmış olurdu. Şimdi ise Wi-Fi üç çizgi göstermiyor diye hayatımız kararabiliyor. Bir zamanlar 3310’un yılan oyununda rekor kırmak için deli gibi uğraşırdık, şimdi Candy Crush daveti atanlara söyleniyoruz. Ah Nokia, sen neydin be!

Annenizin yıllarca gardırobun dibine sakladığı vatkalı ceketleri hatırlıyor musunuz? “Bunlar bir daha moda olmaz.” derdi. Şimdi gençler onları vintage butikten bin liraya kapıyor. Retronun en komik yanı da bu: Geçmişte saklamaya çalıştığımız şeyler bugün vitrinlerde en havalı parça oluyor.

Eskiden mahalle maçı için “Yarın öğleden sonra çıkıyoruz.” demek yeterliydi. Şimdi WhatsApp grubunda sekiz kişi onay vermeden buluşma mümkün değil. Bir zamanlar bakkaldan fiş yerine sakız alırdık; şimdi marketten sakız alırken fiş uzatıyorlar.

Eskiden otobüste “Abla biraz kayar mısın?” denirdi, şimdi “QR kodunuz okundu mu?” diye soruyoruz.

Mahallede dedikodu ağı en hızlı iletişim aracımızdı; bugün fiber internet var ama hâlâ “görülmedi” travmasını yaşıyoruz.

Aslında mesele sadece “nostalji” değil. O günlerin samimiyetine, yavaşlığına ve doğal akışına özlem duyuyoruz çünkü bugün hızlandıkça birbirimize yetişemiyoruz. Oysa retro bize diyor ki “Dur, bir çayını demle, kaseti tak, yanına da çekirdek al. Dünya biraz bekleyebilir.”

Benim için retro sadece eskiye öykünmek değil; geçmişin değerlerini bugünün telaşına hatırlatmak. O yüzden hâlâ annemin tülbent

kokusunu, mahalle maçlarının tozunu, bakkal defterinin kara kaplı büyüsunü, o buzlu dondurmanın soğuk serinliğini ve internet kafelerin duman altı enerjisini özlüyorum.

Belki de hepimizin ihtiyacı olan şey biraz retro ruh: Azıcık yavaşlık, bolca samimiyet, bir tutam da eski günlerin tebessümü...

Peki ya siz? Bayram sabahı ilk giydiğiniz ayakkabıyı hâlâ hatırlıyor musunuz?

Mahalle bakkalına en son ne zaman uğradınız?

İnternet kafede kaç saat “Counter Strike” için kavga ettiğinizi anımsıyor musunuz?

Ya da o bir liralık dönerin yerini hangi fast food menü doldurabiliyor?

isabeti geçmişte

MELEK ZEHRA BALCI

Aradığım parçanın bu kadar zor bulunan bir parça olduğunu geride bıraktığım altıncı antika dükkanında anlamıştım. Ne de olsa bu kaçıncı altıncıydı artık. Burnuma havası eskimiş bir koku dolmuştu ama rahatsız etmiyordu. Bu öyle bir kokuydu ki eskiyi seven herhangi biri bu kekremsi kokudan asla rahatsız olmazdı kanımca. Bulunduğum, gezdiğim antika dükkanları hafta içinde olduğumuz için mi yoksa şu an pek popüler olmadığı için mi bilinmez, تنها diyebileceğim kadar insansızdı ve bu benim çok hoşuma gidiyordu açıkçası. Az insan her zaman mutlu etti beni. Bu azlık, sessizlik demektir.

Oldum olası bulunduğum zamanın gerisinde kalmış olaylar, objeler ve insanlar dikkatimi çekmiştir. Her alanda olabildiğince ve tabii kendimce minik koleksiyonlar yapmaya çalışıyorum. Eski döküm demirlerden satranç vezirleri, yağı bitmiş gaz lambaları, yıllara meydan okuyan ve kırılmamayı başarmış porselen fincanlar, duvara asılan çinili tabaklar, genellikle yanan evlerden kurtulan o imzası kayıp tablolar, zamansız olan takılar, kitap bitlerinin keşfetmeyi unuttuğu özel basımları olan kitaplar ve tabii sadece elektrik kesildiğinde bakkaldan alınan beyaz mumlarım için bronz bir şinanay... Tüm bu parçaları ve daha da minik eklentili olanları bir araya getirdiğimizde antikalarla dolu bir evim olduğunu anlayabilirsiniz.

O eski koku beni rahatsız etmez, o toz beni öksürtmez, kırılmış fincanlar parmaklarımı kesmez, antika bana daima var olabilmenin mümkün olduğunu kanıtlar. Emek verilmiş, zanaat unsuru parçalar insan bedeninden öte gider ve zamana meydan okur; tarihe tanıklık ederek onu bulacak yeni birilerini bekler. Elimize

aldığımız her antika parçayı merak ederek satıcısına sorarız ama o sıra o da bizi merak eder. Nasıl biri olduğumuzu, hikayemizi, eğer onu satın alacaksa nasıl bir yeni evi olacağını merak eder çünkü bu merak yıllardır yaptığı tanıklığın bir başlangıcıdır. Siz sadece sahnede değişen bir oyuncusunuz onun için. Ne zaman elime antika bir parça alsam aklımdan bunlar geçer gider.

Yedinci dükkandayım ve gözlerim onu arıyor; büyüteçli mini ekranlı, tarihli ve mümkünse zembereği yanlış kurmaktan kırılmamış, olabildiğince iyi bir formda olan bir saat. Kahverengi kayışlı, sarı kadran bir Omega ya da Citizen... Bunca antika parçamın arasında bu saatin eksikliğini yıllardır hissediyorum ama onu hiçbir yerde bulamıyorum. Sanki yıllardır, sol bileğim onun yokluğuyla boş gibi geliyor. Oldukça garip olan bu serüvenin nerede son bulacağını bilemiyorum. Bu bilinmezlikle ellerim saatlerin üstünde kayıyor, satıcıya nasıl bir şey istediğimi tarif ettiğimde işimin zor olduğunu söylüyor ve farkındayım dercesine müstehzi bir gülüş bırakıp bu dükkândan da ayrılıyorum. Zor, biliyorum. Onu bulacağımı da biliyorum ama bunu nereden bildiğimi bilmiyorum.

İnsan neden eskiye düşkün olur bu kadar? Neden tanımadığı birinin yıllarca kullandığı ve hangi sebeple artık onda olamadığını bilemediği bir parçaya sahip olmak ister? Nedir bu geçmişe

düşkünlük? Günümüzün ışığı neden yetmiyor bana? Neden silik? Neden önümü göremiyorum ben, neden zevklerimin isabetini geçmişte buluyorum? Tablolar, kitaplar, kıyafetler, filmler, şarkılar ve aksesuarlar... Neden geçmişte var olan şeyler günümüzden öte gözüme daha parlak görünüyor? İnsan ilişkileri, tarihi, edebi ve bilimsel olayları neden geçmişte daha anlamlı mesela?

Günümüzün aşkları yerine hâlâ Gurur ve Ön Yargı'nın Darcy'si gerçek âşık ve kuralları hâlâ Austen belirliyor. Klasikler hep geçmişten günümüze... Günümüzden geleceğe bir klasik bırakılıyorsa dahi bizler bu koşturmacada fark edemiyoruz bile. Elimizde olamayan bu hızın içinde hayatımızın zembereği çatlıyor âdeta ve her yeni gün o zemberek kırılacak diye ödüm kopuyor.

Tüm bu hezeyanlar sonucunda geçmişe takılı kalıyor aklım. Kalbim hep o tarafa doğru, bilmediğim, hiç yaşamadığım ve hissedemediğim şeylerin özlemiyle atıyor. İnsan bilemediği duyguyu aklıyla özlüyor sanırım. Yaşadığımız zaman diliminde her ne olursa olsun bir elim hep geçmişte olacak, hayatıma geçmişten parçalar ekleyerek o rüzgârı estirmeye çalışacağım ve günümüz insanları da bu rüzgârı popüler kültür gibi hissedip retro ya da vintage diyecekler. Ben de gülüp geçeceğim.

Sol bileğimdeki saat boşluğu ne zaman dolacak bilmiyorum ama evimde ve hayatımda esen kararlı rüzgâr onu önünde sonunda bulacağımı fısıldıyor bana. Kendi zembereğim kırılmadan o zembereği bulmam gerek.

turuncu laleler

GAMZE NUR AYDIN

T.Ü.Y.B, 35x50 cm

satın almak için: <https://www.shopier.com/29513858>

ÖNDER ÖZGENÇ

KESKE ÖZLEDİĞİMİZ ANILARI ZİYARET ETME SANSİMİZ OLSAYDI...

ŞARKILARIN HİKAYELERİ

Şarkının linki!

Serseri Hayaletin

Sonbaharları severim. Dingin, hayat kadar hüznü ve huzurla kucaklayan bir yanı vardır bana göre... İşte İrfan Alış tam böyle bir zamanda ayrıldı aramızdan. Eşi Rena cenazede herkese “Ağlamayın, İrfan olsa ağlamanızı istemezdi.” demiş. Biz de oralardaydık ama cenazeye giderken yaşadığımız üzüntü ve şaşkınlık sebebiyle kaybolduk sokaklarda oraya ulaşmaya çalışırken.

Karşımıza eski, yorgun, sonbaharını yaşayan bir dükkân çıktı o sırada. Üzerinde “hepsi hikâye” yazıyordu üstelik. İşte bu benim onunla son karşılaşma yerimdi sanırım. Fotoğrafını çekmiştim ve arkadaşşıma “İrfan, burada bak; yol gösteriyor bize” demiştim. Öyle de oldu. Yaşarken onunla birlikte düş kurmayı, şarkı yazmayı, tehlikeli surlarda sesimizi duyurmayı öğrenmiştik. Hikâye anlatmayı çok severdi diye; anladık o yazıda haykırışını, yorgunluğunu o dükkânın önünde.

Vardığımızda herkes ailesinden birini kaybetmiş gibi hüznüydü. Hepimiz yaşamımızın huzurlu ve gerçek bir yerinin parçasını kaybetmiş gibi izliyorduk olanları. Gerçek olamazdı; çünkü İrfan çıkıp bize, hadi gülümseyin “Bu dünya filmidir anla her an tatlı bir film

İrfan Alış

Şenay Ocak

sonra simsiyah...” şarkısını söyleyecekti. Sıcak davranacak, hepimize kendimizi özel hissettirecekti başkalarının daha önce görmediği, söylemediği şekilde. Rena ve o bunun için yaratılmışlardı. Konuşarak, söyleyerek, anlatarak, yardımlaşarak umut dağıtmak onların işiydi.

Ertesi gün daha önce yazdığı ancak tekrar yayınlanan hikâyesi “Eyvah Necdet” (Dükkan) çıktı karşıma. Tesadüf şu ki, 2019 yılında bir dükkânda görmüştüm ilk kez Rena’yı ve onu. Güzel bir sohbetin ardından kocaman gülümsemeli bir fotoğraf bırakmıştık o gecedan ardımızda. O gün onunla karşılaşmadan bütün gün kulağımda Peyk çalmıştı üstelik.

Hepsi hikâye yazısını görünce dükkânda kulağımda çalan “Serseri Hayaletin” şarkımın “hepsi hikâye” bölümü tam da orada ortaya çıkmıştı ve okuduğum bu hikâyeyle de tamamını yazmıştım bir oturuşta. Şimdi yeniden sonbahar, içimizde izler ve gülümseyen, ağlayan, anlatan cesur şarkılar var İrfan’dan geriye...

Islığıyla biten şarkının hala en başındayız;

“Yorgun uykum, üşüyen dünya

Solgun güneşlere inanma, yaşayacaksın.”

Bizlerde yaşayacaksın... Kaybetmeyeceğiz seni İrfan.

ŞARKILARIN HİKAYELERİ

Sanat, Kültür ve Edebiyat Dergisi (yersen) TAAHŞİZLİK #12 | 2025

Çınar Türker

Kar Tanesi

Kar Tanesi 2015 yılında İstanbul'dan kendimi tanımak üzere ayrılıp sırtımda gitarımla yola koyulduğum, şehir şehir sokaklarda şarkılarımı çalarak gezdiğim, 4 ay süren otostop yolculuğumdan sonraki son durağım olan Antalya'nın Beydağları'ndaki karlarına bakarken ilhamlanarak oluşturduğum bir şarkımdır.

Kar taneleri dışarıdan bakıldığında birbirine benzer fakat mikroskobik boyutta her birinin kendine has bir şekli vardır. Biz insanlar da dışarıdan ne kadar birbirimize benzesek de her birimizin bambaşka hikâyeleri ve yaraları vardır. Kar taneleri ile biz insanlar arasında böylesi güçlü bir metaforik bağ var.

Şarkının sözlerinde yine tıpkı kar taneleri gibi bir şekilde dünyaya gelen ve zaman içinde kaybolup/eriyip gidilecek bir hayatın içinde, en basit hâliyle kendisi olabilmenin arzusuyla yanıp tutuşan birinin hikâyesi anlatılıyor.

Her birimiz farklı çevrelerde, farklı insanlarla, kültürlerle ve geleneklerle öğreniyor ve büyüyörüz. Bu gelişim süreci içerisinde de içinde yaşadığımız dönemi göz önüne aldığımızda çevre baskısına sık sık maruz kaldığımızı söylemek pek de zor olmaz. Şarkının sözlerinde özellikle bu baskıdan özgürleşip en yalın hâliyle kendi olma ihtiyacı dile geliyor. "Bilemedim ki kimle olsaydım, nerede dursaydım, orada kalsaydım? Oysa ben sadece basit bir kar tanesiyim." sözleriyle insan olma deneyiminin sosyal anlamdaki en temel kafa karışıklığı da ortaya dökülüyor çünkü içinde yaşadığımız sistemin dinamikleri, kavramlar, hepsi birer illüzyon gibi bizleri gerçeklerden uzaklaştırıyor. Bu algılardan ve baskılardan özgürleşip, kendimizi tanıma yoluna girip, en yalın ve basit hâliyle insan olmanın yollarını aramayı hatırlatan bir şarkı Kar Tanesi...

Şarkının son bölümü ise kalabalık bir şekilde söylediğimiz la-la-la kısmı ile sözlerin ve düşüncelerin bir kenara bırakıldığı, hep bir ağızdan aynı melodiyle sevgi titreşimlerinin can bulduğu bir mutlu son gibi bitiyor âdeti...

Şarkının linki!

guguklu saat

ÖZKAN BAKADUR

Müzayede başlamak üzereydi. Tarçın ve vanilya kokularının yorgun ahşap kokusu ile cilveleştiği, yüksek tavanlı loş salon neredeyse tıklım tıklım doluydu. Müzayedenin başlamasını bekleyen konukların çoğu yerlerini almış, bazı antika severler ise müzayede de açık artırmaya çıkartılacak eserlere son bir bakış atma telaşındaydı. Özenle podyuma sıralanmış antikaların en solunda sergilenen guguklu saat, boynunu bükmüş asil bir şövalye gibi çevreyi süzüyordu.

Üç yüz yılda nice savaşlar, isyanlar, ihanetler, aşklar ve ayrılıklar görmüş saatin kolları, çoktan yenik düşmüş eski bir kahramandı. Güneşe teslim olmuş teninden dökülen derisi, yer yer yaralanmış yer yer de kuruyup kıvrılarak bir salyangoz kabuğuna dönmüştü. Saat, yorgundu! Gövdesinde hatıralarla aşınmış onca siyah, gri, renkli, renksiz leke, mutlak bir kaderi bekler gibi zamana teslim olmuştu. Saat, kimliksizdi! Çoktan yitirmişti kimliğini ve gövdesinde yerli yersiz açılan gediklere gizlemeye dermanı yoktu. Giderek yeni gediklere dönüşecek lekelerine baktı. Sonra gediklere, daha sonra gediklerin içine ve daha derinlere! Zaten bakmak, ancak derinlere bakıldığında gerçekten bakmak olabilirdi. Saat, yalnızdı! Nicedir kimsecikler bakmamıştı derinden. Saat ne zamandır sadece bir guguk sesinden ibaret bir hayaletti.

Saat on iki olmak üzereydi. Birazdan, yani saat on ikiyi vurduğunda saatin guguğu kendisini gösterip

on iki kez ardı ardına seslenecekti salona. Salonu dolduran onlarca iştahlı koleksiyoncu da sabırsızlıkla bu sesi bekliyordu. Bekleyiş ıssız bir sessizlikle sürerken yaklaştı adam saate doğru. Uzun boyunun gölgesi saati yalayıp geçecek gibi bir iki sallandı durdu. Keten pantolonunun ceplerine emanet ettiği ellerini usulca ceplerinden çıkarıp tereddüt etmeksizin kollarını göğsünün hemen altında bağlayıp kavuşturdu. Gözlerini saatten alamıyordu. Âdeta dünya durmuş, salon boşalmış ve kapıları Meşrik'ten Mağrip'e açılan bir sarayın ortasında bulmuştu kendini adam!

Saat on ikiye ramak kalmıştı! Adamın gözleri, saatin gözleriydi! Bakışları, suları karışmadan akan mecnun nehirlerin sularıydı. Ebedi bir uykuya dalar gibi yumdu adam gözlerini. Kirpikleri tam da vuslat türküleri söyleyecekken bir nefes hissetti yanı başında. Saatin hemen diğer yanında, belki bir omuz genişliği kadar uzağında. Kirpikleri sessiz sedasız vedalaştı, göz kapakları aralandı ardından. Dönüp bakmaya cesaret edemedi adam hemen yanına, yanı başına ve dikti yeniden gözlerini guguklu saatin aklından hiç çıkmayan silüetine.

Gözleri, camdan süzülerek salonu dolduran gün ışığına alışıncaya fark etti guguklu saati muhafaza eden cam siperliğin göğsündeki yansımayı. Orda öylece duruyordu gülümseyen gözleriyle kadın. Kadının gözleri dalında parlayan bir çift yeşil erikti. Uzun saçları, narin kulaklarının ardından lepiska gibi omuzlarına uzanıyordu kadının. Omuzlarının üzerinde ürkek bir kuğuya nispet eden boynu, gizli bir cevhere benzeyen çenesini özenle taşır gibiydi. Kadın da saate bakıyordu derinden. Adamın gözleri saatin gözleriydi. Kadının gözleri de saatin gözleriydi. Saatin gözleri, adamın gözleri ve kadının gözleri aynı yerde aynı anda kavuştu. Saat on ikiydi ve ilk guguk duyuldu. Salon birdenbire ortaçağa konukluk eden bir saraya dönüşüverdi. Görkemli heykeller, heybetli perdeler ve köşe başlarında parıltılı giysileri ile muhafızlarla çevrelenmiş sarayın ortasında vals duyulduğunda adam tereddütsüz yanı başına doğru döndü. Önce bir reverans yapıp kadının karşısında saygıyla eğildi. Ardından nazik bir hareketle doğrularak sağ elini kadına uzattı. Kadın

zamanda genişleyen mor bir çiçeği andıran eteğini elleriyle tutarak ve esmer, gevrek bir tebessüm ile selamladı adamı ve uzattı sol elini adamın avucuna doğru.

Artık çoktan müziğin tılsımına kapılmış türlü figürlerle evreni selamlayarak dans etmeye başlamışlardı. Gözleri birbirini içinde kaybolmuş gibiydi. Adamın gözünde akrep, kadının gözünde yelkovan birbirinin peşi sıra dönüp duruyordu. Adam mahcup bir tebessüm ile araladı dudaklarını:

Sanki sizi yıllardır tanır gibiyim.

Kadın sadece anlamlı bir bakış hediye etti adama. Adam cesaretlenmişti:

Sanırım tanışmıyoruz ama sizi çok iyi tanır gibiyim, diye sürdürdü sözlerini.

Kadın bu cesareten memnundu. Adamın elinde minik bir serçe misali duruveren narin elini sevgiyle kımıldattı. Adamın içinde sevinçli bir kelebek çırpı kanatlarını.

Siz, şimdiye kadar nerelerdediniz?

Kadın her biri bir inciye benzeyen dişlerinin arasından fısıltıyla seslendi:
Ben hep burada, yanı başınızdaydım.

Adam şaşırılmıştı. Şaşkındı! Nasıl der gibi baktı kadına. Aşk dedi kadın, aşk bir bekleyiş halidir bazen. “Beklemek mi?” diye sordu ve cevap almayı beklemeden devam etti sözlerine:

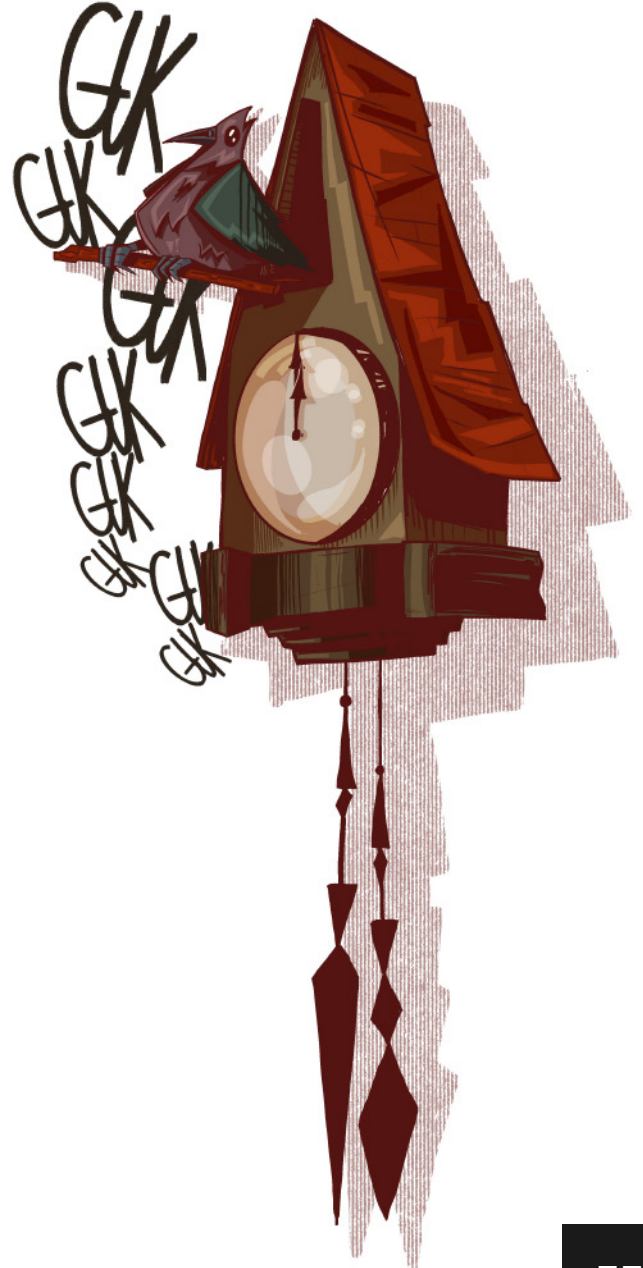
Beklediğim hiçbir şey gerçek olmadı hayatta.

Kadın kendinden emin:

Beklemek değil sevgilim, bekleyiş! dedi.

Beklemek bir başına tekil bir eylem haliydi çünkü. Bekleyiş ise bir çift akrep ile yelkovan. Adam ömründe ilk kez gerçekten huzuru hissetti. Gözleri ilk kez doldu gerçekten ve gerçekten keyifle gülümsedi ilk kez. Tüm bunlar altıncı guguk sesi duyulmadan önce oluvermişti.

Adam ile kadının dansları gözlerden uzak evrenin her köşesini dolaşarak sürüp gitti. Artık ne zaman vardı ne de mekân. Guguk sesleri birbirini kovaladı ve on ikinci guguk sesi duyulunca satıcı tokmağını bir gürz gibi kaldırıp kürsüye vurdu. Balo bitmiş, vals susmuş, ellerinde plakalarıyla oturan konukların gözleri önünde ve saatin başında öylece kalakalmışlardı. Adam hemen yanı başına döndü. Kadına baktı. Kadın zaten adama bakmaktaydı. Elini uzattı kadın. Adam tuttu kadının elini. Müzayede devam ediyordu. Onlarsa saatlerini de alıp çıkıp gittiler.

yapmaktan hâlâ, her şeye, herkese ve tüm olumsuzluklara rağmen keyif aldığım şeyler:

NAZ ÖZKAN

1. Sabah kahvesini uyandıktan 1 saat sonra içmeye özen göstermek
2. Yağmur sesiyle dışarı fırlayıp kulaklıktan en sevdiğim şarkıyı dinleyip dans ederek ıslanmak
3. Yakalayabilirsem güneşin doğuşunu ve batışını izlemek
4. Güzel bir şarkıyı tekrar tekrar dinlerken bir yandan da kim yazmış, kim söylemiş, hikâyesi neymiş diye derinlemesine incelemek
5. Temiz çarşafalara uzanmak, oylanmak, uyumak, uyanamamak
6. Uzun yürüyüşlere eşlik eden uzun şarkılar dinlemek ve yürürken dans etmek.
7. Denizin kokusunu içime çekmek, uzun uzun izlemek ve yaz ayındaysak direkt dalmak!
8. Bir dostla içilen kahve veya viski eşliğinde tadına doyulmayan sohbet
9. İnatla yazı yazmaya ve üretmeye devam etmek

10. Film izlerken müziklerini ve yapımcısını incelemek. Bir de mümkünse bolca patlamış mısır tüketmek
11. Metroda sabahları insanlara günaydın demek, şaşkınlıkla ya da bomboş baksalar bile
12. Sokak hayvanlarını sevmek, öpmek, kucaklamak, bağırma basmak ve beslemek
13. Metroda ya da yolda herhangi bir yerde denk geldiğim sanatçıların heybelerine elime geçen nakit parayı atmak
14. Yeni yerler keşfederken oranın tadını çıkarmak ve sadece 1-2 kare fotoğrafla yetinmek
15. Çektiğim tüm fotoğrafları bastırmak ve albüm oluşturmak (evet eski kafalıyım, teşekkürler)
16. Uzanıp tavanıma astığım, karanlıkta parıldayan yıldızlarıma bakmak ve dilek tutmak
17. Son ses müzik dinlemek ve peşine hemen apartman grubuna yazıp özür dilemek
18. Sevdiğimin ellerinden nefis bir yemek yemek ya da su içmek
19. Birine yardım etmek ve işe yarar hissetmek
20. Sarılmak! Evet, bu bedava olmasına en çok sevdiğim şey! Daha yüksek dozda bir iyileştirici düşünemiyorum!
21. Sabahları gözümü açtığımda ilk gördüğüm şeyin bir tutam kıvılcık sakal olması.
22. Sevgilimin sabahları sıcak sütü poğaça kokması ya da akşamları biraz yorgunken serin vanilya kokmasına inanamamak, ona doyamamak...
23. Bir kardeşimin olması ve düzenli olarak beni sömürmesine izin vermek
24. Latinceyi akıcı bir şekilde öğrenmeye heveslenmek ve duyduğum her Latince kelimenin anlamını öğrenmeye çalışmak
25. Sigara içmek. Evet, arkadaşlar keşke demeyeceğim çünkü sigara içmeyi seviyorum ama sürekli değil. Bu da bir şeydir değil mi?
26. Gözlerimi ve dudaklarımı boyamak. Makyajı yoğun sevmiyorum ama gözlerimi ve dudaklarımı belirginleştirmeyi severim...
27. Kışın yağın karı biriktirip yemek, oynamak, yuvarlanmak, gece geç saatte bembeyaz örtü eşliğinde yürümek, hoplamak, zıplamak, kısacası karda delirmek!
28. Küfür etmek! Doğru yerde, doğru zamanda ve doğru kişiye edilmiş küfür dua gibidir.
29. Çocukları gülümserken görmek ve onlarla uzun uzun sohbet edip finalde sarılmak için izin istemek

30. Yüksek bir yerde, balkonda ya da yolda yürürken sürekli olarak baloncuk üflemek, sonra da yolda gördüğüm bir çocuğa hediye etmek
31. Yeni bir defter ve kalem(ler) almak
32. Arada sırada Cemal Süreya veya Attila İlhan dizeleri okumak
33. Evde temizlik yaparken arabesk dinlemek (deneyin)
34. Hâlâ annemin sesini duyabiliyorken onunla uzun uzun konuşmak (annelerinden, babalarından ya da sevdiklerinden her anlamda uzakta olanlar, sizi daha çok seviyorum)
35. Arada sırada boyama yapmak, oyun hamuruyla oynamak ve her hafta sonu en az 1 saat kendime böyle bir zaman yaratmak
36. Uyumadan önce biraz ameliyat videoları izlemek, beyin cerrahisine ya da kalp ameliyatlarına göz atmak (Arkadaşlar psikopat değilim ama bana çok dinlendirici geliyor ve aşırı ilgimi çekiyor! Eğer mesleğimi yapmasaydım kesinlikle tıp okumak isterdim!)
37. Uyuyamıyorsam ya da kâbusla uyandıysam tekrar uyuyabilmek için kulak memesi tutmak
38. Çiğ poğaça hamuru ya da kek hamuru yemek
39. Kardeşimle sürekli uğraşmak, laf etmek, kafasını şişirmek, çenemle türlü işkenceler etmek
40. Boş bulunduğum her vakitte film, dizi, müzik, resim, felsefe ve sanata dair bir şeyler öğrenmek, fikir sahibi olmaya çalışmak, bu konulardaki doyumsuzluğumun tadını çıkarmak
41. Oje sürmek ve oje kokusunu ciğerlerime doldurmak (benzin kokusuna da bayılırım)
42. Anime ve manga kültürüne karşı koyamamak! (Nefisler...)
43. Rengi kırmızı olan her şey!
44. Mitolojik (özellikle Yunan mitolojisi) olan her hikâye, yazı, çizgi ve özellikle Mısır hiyerogliflerini incelemek
45. Birine "teşekkür ederim" demek ve onunla ilgilenirken göz teması kurmak
46. Bir şeyler tıknamak hatta sanırım ben obur bir insanım...
47. Özel ve hediye olmadığı süreçte okuduğum, bitirdiğim kitapları metrolarda, kafelerde, banklarda ve ya bulunabilecek ufak tefek yerlerde içine mini bir not yazarak bırakmak

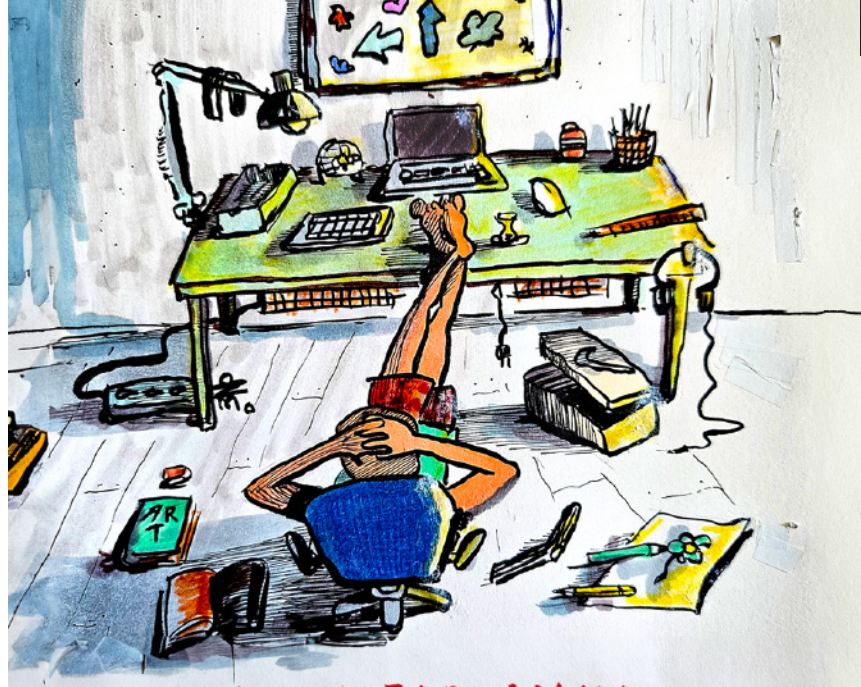
48. Arada sırada çok öfkeli ve yorgun hissettiğimde sol ya da sağ omzuma küçük bir öpücük kondurup motivasyon sağlamak
49. Bu dünyada cenneti yaşamak diye bir şey varsa o da mümkün olan her bebeğin kokusunu izinle ciğerlere doldurmaktır diye düşünüyorum...
50. Ve evet, her şeye, herkese rağmen sonsuza kadar umut etmek...

üzerine
iyi gider

postretro

NUR BAHAR YURTTAŞ

ODAMI TOPLAMAYA
ÖNCE KAFAMIN İÇİNDEN
BAŞLAMALIYIM

Plakları, İspanyol paça pantolonları, dağınık saçları ve dağınık düşünceleri... Düzeltmeye çalışsa da kısa süre sonra kabaran saçları, toparlamaya çalışsa da bir şarkıyla dağılan düşünceleri... Onu bu kadar kolay anlatabilir miyiz bilmiyorum ama aklınızda onun silüetinin canlandığını düşünüyorum. Sabah uyandığında masasında devasa kahve bardakları, hemen hemen hepsi yarım olan defterleri, altları hunharca çizilmiş olan kitapları ile göz göze geldi.

Kalkmaya çalıştığında ayağına dolanan kıyafetlerini atlarsak tablo eksik kalabilirdi. Onların üzerinden atlayarak tuvalete gitmeye çabalarken elini kolunu eşyalara çarpıyordu.

Her zaman dopdolu olan zihni, doluluğu o kadar kanıksamıştı ki artık sadece boşluk hissediyordu. Bu dolu kafanın boş hisleriyle yüzünü yıkamaya başladı. Kafasını kaldırıp ıslak yüzüne baktı, kendiyile göz göze geldi. Derin ve soru işaretleri dolu bakışlarını anlık bir umursamazlık bulutu kapladı.

Erken başlamak istediği güne aslında hiç başlamak istemediğini hissetti. Kendisini yorganının rahatlatıcı kollarına tekrar bıraktı. Uyandığında saat geç olmuş, hava kararmaya yüz tutmuştu. Yatağından zorla doğruldu. Başındaki ağrıyı aldırmadan ayağa kalktı ve hazırlanmaya başladı. Bordo kazağını ve siyah pantolonunu giydi, hırçın saçlarını taramadan içi kitap dolu çantasını alıp dışarı çıktı. Kararlı adımları bazen umarsızlaşıyordu. Hayatını düzene sokmak, sürüklenip gitmekten kurtulmak istiyordu ama içindeki neyle dolduracağını bilemediği boşluk her gün daha da büyüyor ve onu onulmaz düşüncelere sürüklüyordu. Hoşuna giden bir kafeye oturdu, sigarasını yakıp düşünmeye devam etti. Kafede çalan şarkıya kulak kesildi. Dinlediği ses içine işliyor, anlamadığı kelimeler içindeki boşluğa dolmaya başlıyordu. Bu huzurlu anın bitmesini hiç istemiyordu. O an şunu düşünmüştü: Anlamını arayıp durduğu bu yaşam, asıl anlamı kendi içinde taşıyordu ama bu düşünce de diğerlerine olduğu gibi zihninin sesleri arasında kaybolup gitti. İçindeki boşluk daha da derinlere doğru yol aldı.

tolga kara

UMUT ÖREN
GÜLİSTAN SİLİNSİN

a çelik

**Tolga Karaçelik, 2025 yılında
aynaya baktığında ne görüyor?**

Yorgun ama gururlu, kuyruğu dik. Biraz da kilo verdim galiba, bu aralar “ok” aynadaki Tolga.

Filmlerinizde mizah ile dram arasında kurduğunuz denge, izleyicide nasıl bir duygusal rezonans yaratmayı amaçlıyor? Bu iki uç sizin için neden yan yana durmalı?

Hayatta yan yana duran her şey filmlerde de yan yana durmalı. Genremiz budur diye yaşamıyoruz, neden öyle çekelim filmleri?

Karakterleriniz genellikle büyük anlatıların değil küçük sarsıntıların insanları. Bu hikâyelerde sizi çeken şey nedir: Tanıdıklık mı, yarım kalmışlık mı yoksa içten içe bir hesaplaşma mı?

Ben genelde bir şeyi kafaya taktığımda köşeye çekilip yazıyorum. Anlatılacak kadar büyük olmuyorlar bazen başkaları için, anlatamadığımda yazıyorum. Büyük sebeple ondandır.

Son filminiz Psycho Therapy: The Shallow Tale of a Writer Who Decided to Write About a Serial Killer, hem dili hem türü itibariyle önceki işlerinizden oldukça farklı. Bu filmi yaparken sizi en çok zorlayan neydi ve İngilizce çekim yapmak anlatım dilinizi nasıl etkiledi?

Bence çok da farklı değil esasında. Biraz daha hareketli, aksiyonlu bir film. Bu film böyle olsun

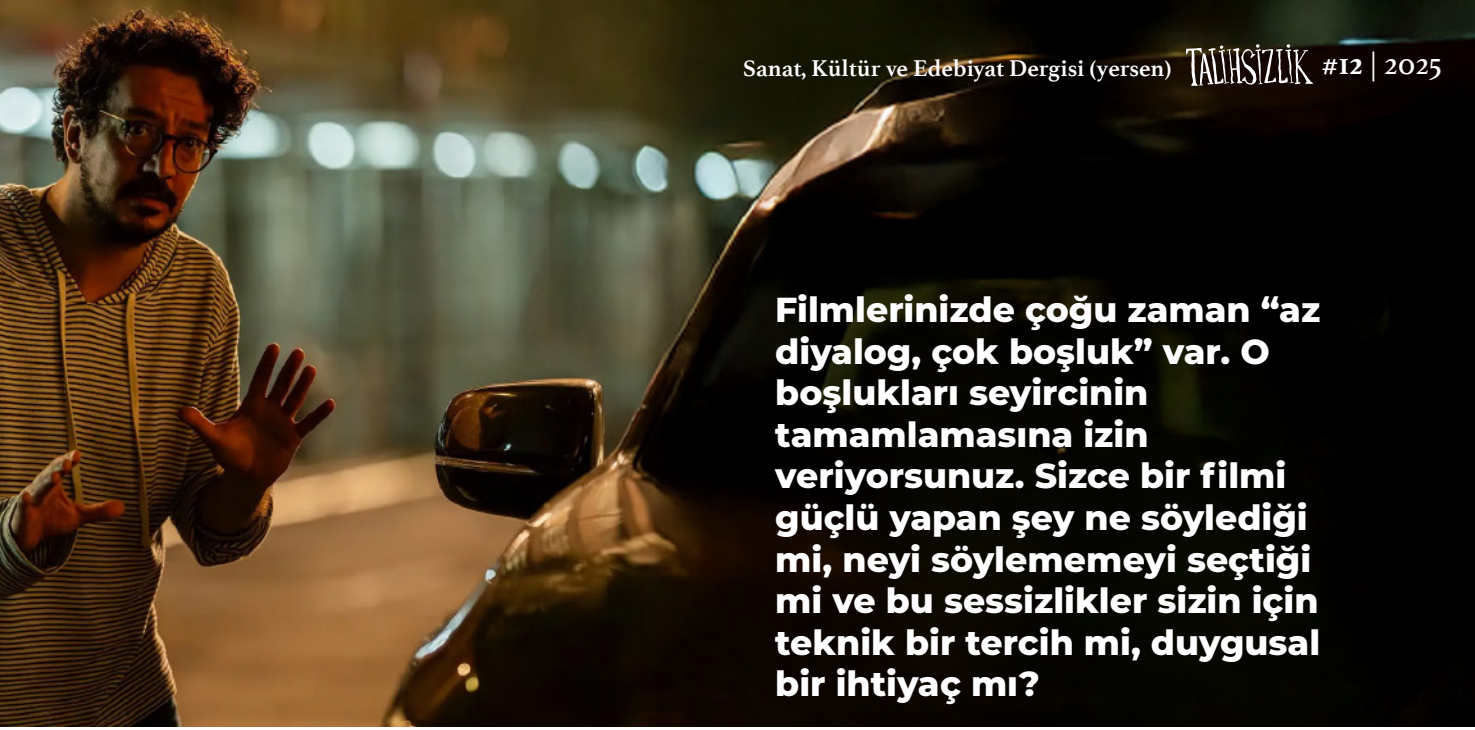
istedim, sebebi sadece o. Tercihlerim sadece o filmin gerekliliğiyle alakalıydı yoksa bundan sonra böyle demek benim için zor. Benim hakkımda en zoru: 44 senedir benle yaşıyorum, hâlâ kendimi tam çözemedim ama çözdüğüm bir şey varsa da yeni sözleri sevmem galiba.

Bu son film ile Kelebekler, Sarmaşık ve Gişe Memuru arasında sizce nasıl bir bağ var? Bu filmler aynı yönetmenin farklı dönemleri mi yoksa farklı ruh halleri mi?

Bunu cevaplamak bana düşmez ama bu filmleri aynı senaristin, yönetmenin çektiğine yemin edebilirim.

Senaryo yazarken ne kadar planlı hareket ediyorsunuz? Karakterlerin sizi yönlendirmesine izin veren bir yazar mısınız?

Her film farklı bir şekilde doğuyor fakat sonrasında uzun planlama ve hikâye bittikten sonra da küçük küçük detaylarla

Filmlerinizde çoğu zaman “az diyalog, çok boşluk” var. O boşlukları seyircinin tamamlamasına izin veriyorsunuz. Sizce bir filmi güçlü yapan şey ne söylediği mi, neyi söylememeyi seçtiği mi ve bu sessizlikler sizin için teknik bir tercih mi, duygusal bir ihtiyaç mı?

şekillendirmeler başlıyor. Bir masa yapmak gibi. Önce planlama sonra zanaat ile ana yapıyı oluşturma ve sonrasında küçük detaylar ile güzelleştirme başlıyor. Uzun sürüyor, bu yüzden 4-5-6 seneyi buluyor.

Uluslararası festivallerde başarılar elde ettiniz. Türkiye'deki izleyici ya da yapımcı beklentileriyle kıyasladığınızda dış dünyanın sizden beklediği "anlatıcı kimliği" sizce nasıl bir fark yaratıyor?

Bu hiç umurumda olmayan bir tarafı film yapmanın. Benim tek sorum: Ben ne istiyorum?

Yazmak ve çekmek birbirinden çok farklı yaratıcı alanlar. Siz en çok hangi aşamada “kendinizle” karşılaştığınızı hissediyorsunuz? Kalem mi daha dürüst, kamera mı?

Hepsi. Sonrasında kurgu da. Hepsinin ayrı bir zevki var. Gerçekten her tarafını çok seviyorum.

Gerçekten mi? Esasında tam tersidir. Çok konuşur karakterlerim, bazen de boş konuşur. Konuşmanın sessizliği diye bir şey var. Misal Gişe Memuru 100 sayfa diyalogdur, Kelebekler Sarmaşıktaki da çok diyalog vardır. Sevindim böyle algılamaya esasında.

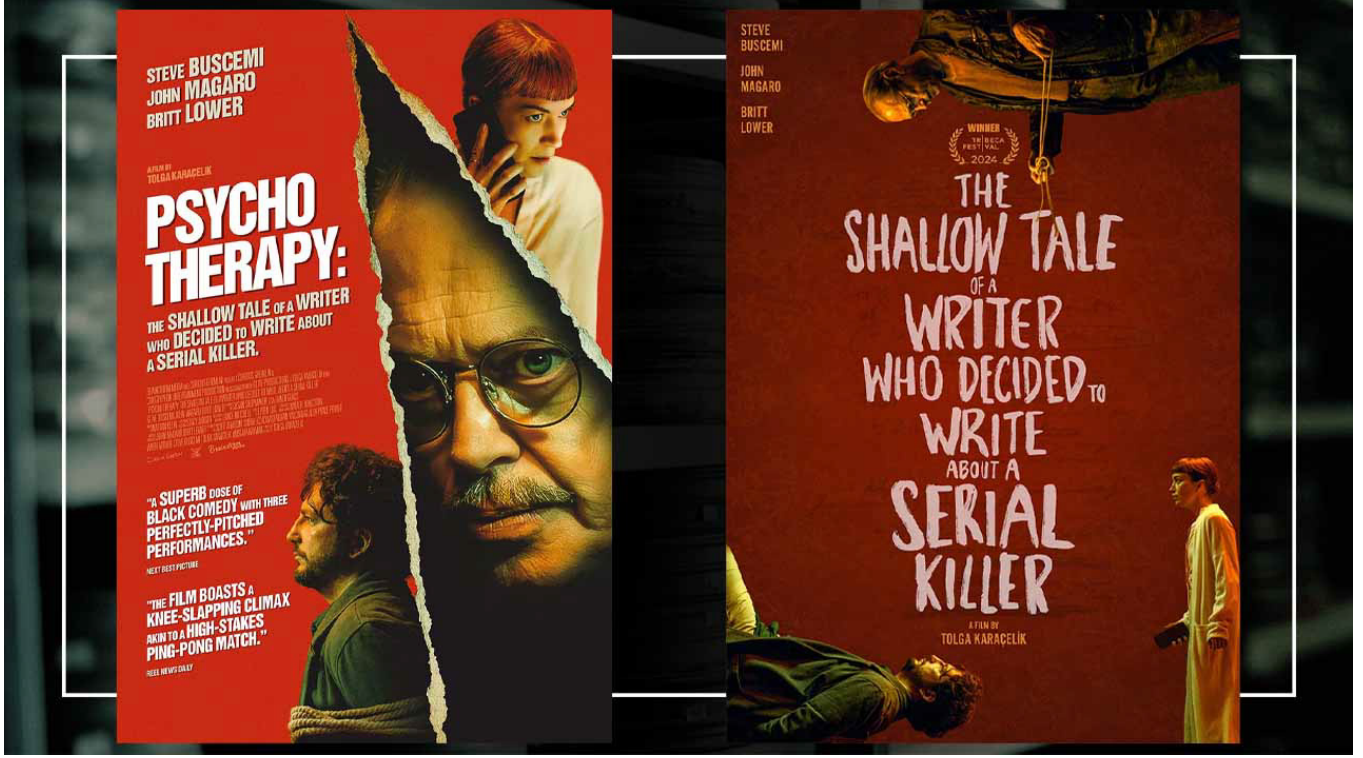
Yönetmenlik dışında hangi mesleği yapmak isterdiniz? Sizi aynı ölçüde doyurabilecek başka bir anlatım biçimi var mıydı?

Aşçı olmak isterdim veya marangoz. Anlatım biçimi olarak değil de zaman geçirme biçimi olarak. Balıkçı da olmak isteyebilirdim. Evet, deniz ile ilgili bir şey de olabilirdi. Bir de ayakkabı ustalarına çok saygım var.

Kendi filmlerinizde bir figüran olsaydınız hangi sahnede sessizce yer almak isterdiniz?

Kendi filmimde figüran olmak kötü bir fikir. :)

devamı arka sayfada...

Tolga Karaçelik sineması bir şehir olsaydı hangi şehir olurdu? Bu şehrin ritmi, kaosu ya da melankolisi sizin sinema dilinizle nasıl örtüşür?

Bence kaotik değişken, eski ve yeni karışık. İstanbul ne güzel olurdu. Zengin, fakir, iyi, çirkin, güzel, kötü, rahat rahatsız... İstanbul herhâlde.

Gerçek hayatta hiç “bu sahne kesinlikle film olmalı” dediğiniz bir an yaşadınız mı ve o anı gerçekten çekebildiniz mi?

Onları genelde filmlerimde çektiğim, çekmediğim bir sahne olarak görüyorsunuz. Hayatı algılayış biçimim biraz o dediğiniz şekilde değişti. Bazen bir acısını anlatıyor bir arkadaşım, fark etmeden “Bunun şurası çok güzel film olur.” diye düşünürken yakalıyorum kendimi.

Bu söylediğim, övündüğüm bir şey değil.

Müzik kullanımlarınız çok dikkat çekici ama diyelim ki sadece tek bir ses efektiyle film çekmek zorundasınız. Bu ses ne olurdu ve hangi sahnede işe yarardı?

Neden öyle bir şey olsun ki? Reddedirdim bu durumu.

Tolga Karaçelik, 2025 yılında Mars’a gönderilse ve yalnızca bir yemek, bir film, bir albüm ve bir kitap seçme hakkı olsa... Hangilerini alırdı?

Yemek ve içecekten eminim, mantı ve viski ile yaşarım. Kitap, albüm için bir şey diyemem. REM Up albümü liseden sonra tekrar hayatıma girdi şu an. Kitap da... Hadi Usta ve Margarita olsun.

Talihsizlik Band

Retro: Latince retrospectus (geriye bakmak) kökünden gelir. Genel anlamıyla geçmişe ait olan, geçmişten esinlenen, geçmiş modasını veya tarzını yansıtan.

Nostalji: Yunanca nostos (eve dönüş) ve algos (acı, özlem) kelimelerinin birleşiminden gelir. Geçmişte kalan bir şeye, döneme veya yaşantıya duyulan özlem; kalpte bıraktığı tatlı hüznün.

Biz Talihsizlik Band olarak ikisini birleştiriyoruz. Geçmiş sadece özlemiyoruz, ondan yeni bir şey üretiyoruz. Çocukluk anılarımız, kırık gitar telleri, aşklar... Hepsi bugüne taşınan bizi biz yapan ham maddelerimiz.

Nostalji, kalbimizi geçmişe çeker. Retro, o geçmiş bugünün ışığında yeniden yaratır. Biz geçmişin sıcaklığını ve bugünün karanlığını birleştirerek yeni bir estetik kuruyoruz. Ve işte tam burada, Talihsizlik Band'ın "Milenyum Retro" şarkısı devreye giriyor:

Seksek oynayan çocuklar,
Misketler tokuştururlar,
Tüplü televizyon karıncalı,
Mp3'ten müzik çalardı.

Gümüş parlak montlar,
Yanıp sönen ışıklar,
Gelecek elimizdeydi,
Kimse bizi durduramazdı.

Ne umutluyduk bak, milenyum retro!
Geceye bağırarak, gökyüzü disco!
Ne umutluyduk bak, milenyum retro!
Kırık gitar telleri, kalbimiz techno!

MSN'de aşıklar,
Parklarda buluşmalar,
Mahalle sakinleri,
Eş, dost, akrabalar,
Hepsi bir aradalar.

Sokakta oynanan mahalle maçları,
Kola, çekirdek ve bitmeyen sohbetler.
Saklambaç geceleri, kahkahalar,
Bir yaz akşamında kaybolan yıllar.

Gökyüzü sessiz, yıldızlar solgun,
Bir şehrin kalbi kırık ve yorgun.
Bir gülüş kaldı geçmişimizden,
Bir şarkı çaldı içimizden.

Ne umutluyduk bak, milenyum retro!
Geceler geçti, biz eksildik parça parça.
Ne umutluyduk bak, milenyum retro!
Ateşimiz söndü, gözlerimiz karardı yavaşça.

Milenyum retro...
Bir rüya kaldı geriye...
Bir şarkı çalar hâlâ,
İçimizdenn...

Ne umutluyduk bak, milenyum retro!
Geceye bağırarak, gökyüzü disco!
Ne umutluyduk bak, milenyum retro!
Kırık gitar telleri, kalbimiz techno!

Söz: Umut Ören & Öner Adıyaman

Müzik-Vokal: @tamayamac

Aranje: @umuturgut_

mix-mastering: @toprakozcan

Teşekkürler: @behitchcock @felix.voir

retro: geçmişten gelen bir köprü

SEMİH DUMAN

Zaman hızla akıp gidiyor. Moda, müzik, teknoloji ve tasarım sürekli yenilenirken, insan bazen geçmişe dönüp nefes almak ister. İşte tam bu noktada retro devreye girer. Retro, sadece eskileri hatırlamak değil, geçmişin ruhunu bugünün gözüyle yeniden yorumlamaktır. Bu akım, farklı alanlarda kendine yer bulurken geçmişle bugün arasında kurulan güçlü bir köprü görevi görür.

Retro Modası ve Sürdürülebilirlik

Retro kültürünün en belirgin yansıması modadır. 70'lerin geniş paçalı pantolonları, 80'lerin neon renkleri ya da 90'ların deri ceketleri bugün yeniden podyumlara ve sokaklara taşınıyor. Ancak bu, yalnızca eski kıyafetleri giymek anlamına gelmez; onları günümüzün rahatlığı ve estetiğiyle harmanlamaktır. Bu nedenle her retro parça, geçmişin bir yansıması olduğu kadar, bugünün de bir ifadesidir. Moda dünyasının bu geri dönüşü, aynı zamanda hızlı tüketim kültürüne karşı sürdürülebilir bir duruş sergiler. İkinci el (vintage) giyime olan ilgi, tekstil atıklarını azaltarak daha çevre dostu bir yaklaşıma kapı aralar.

Müzik ve Tasarımda Retro Etkisi

Müzik dünyasında disko tınıları, funk ritimleri ve rock'n roll melodileri, modern sanatçılar tarafından yeniden yorumlanıyor. Eski plakların çıtırtılı sesi ya da kasetlerin nostaljik havası, birçok insan için bir zaman yolculuğu gibidir. Müzikte retro, sadece geçmişe hatırlatmakla kalmaz, dinleyiciye duygusal bir bağ kurdurur. Bu ortak anımsama, farklı nesilleri bir araya getirerek aralarında kültürel bir bağ oluşturur.

Tasarım ve teknolojiye ise retro, hem estetik hem de işlevsel bir alternatif sunar. Grafik tasarımda kullanılan eski tipografi, afişlerdeki solgun renkler ve vintage dokular yeniden popülerleşiyor. Teknoloji tarafında pikaplar ve kasetçalarlar koleksiyon değeri taşımakla kalmıyor, aynı zamanda günümüzün hızlı dijital yaşamına karşı sakin ve nostaljik bir alternatif sunuyor.

Retro: Özlem, Bağ ve İlham Kaynağı

Retronun bu kadar cazip olmasının altında yatan en temel gerçek, insanın geçmişe duyduğu özlemdir. Bu özlem, kendi anılarına olduğu kadar, hiç yaşamadığı bir dönemin büyümesine de yönelik olabilir. Siyah beyaz fotoğraflar, nostaljik arabalar, klasik filmler ya da eski kitap kokusu; hepsi retronun hayatımızdaki farklı yansımalarıdır.

Ayrıca retro, sanat dünyası için de sürekli bir ilham kaynağıdır. Modern sanatçılar, geçmişin estetik formlarını ve tekniklerini kendi eserlerine entegre ederek tamamen yeni ve özgün işler yaratırlar.

Sonuç olarak retro, yalnızca bir trend değil; geçmişin sıcaklığını bugüne taşıyarak geleceğe ilham veren, toplumsal bir bağ kuran ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunan çok katmanlı bir kültürdür. Dünü hatırlatır, bugünü güzelleştirir ve yarına ilham verir.

dayak sayılmazdı onlar

ARDA AKBABA

Anneme, henüz ben küçük bir çocukken, beni eşek sudan gelinceye dek dövüp hırpaladığını kanıtlayamıyordum. Hafızası silinmişti resmen. Çocuğunun peşinden, sobada yakmak için ayrılan kıymıklı, çivili, eskimiş dolap parçalarından yapılmış tahta sopalarla ya da üstüme fokurdayan çaydanlıkla kaynar su dökmek için koşturduğunu nasıl unutabilirsin? Ne ayağımı çamura gömüp kumda takla attığım bir gün, akşam ezanından sonra beni yıkarken kafama düş başlığıyla açtığı göçüğü hatırlıyordu, ne de komşunun sahip olduğu çok renkli resim kitabını anneme gösterip “Ben de istiyorum” diye yalvardıktan sonra, sözde onu misafirlikte rezil ettiğim için akşamında sinir krizi geçirip beni yürüyemeyecek hale getirmesinin ardından kendisi mağduru oynayıp ambulans çağırıldığını hatırlıyordu. Babama sorsak zaten ben hayatımda dayak yememiştim. Daha doğrusu, o yediklerim dayak bile değilmiş.

Bir gün, annemin bizden biraz uzakta yaşayan çok yakın bir arkadaşının evinde otururken — kendileri “kadınsal” konu başlığı altında konuşacaklarından ötürü — beni annemin arkadaşının ufacık kızıyla bir odaya tıktılar. Ben de o ufacık kızdan birazcık büyüttüm. Odasında sahip olduğu oyuncakları hatırlıyorum: dandik plastikten, paramparça kıyafetli bir bebek; plastiğin aksine kaliteli gözüken ahşaptan bir topaç; kızın, benimle yaşıt abisinin su tabancaları; ve bir cüzdan — içerideki kadınlardan birinin cüzdanı.

Bir çocuğun hayal gücü cüzdanı bir oyuncığa dönüştürebilir rahatlıkla;

belki de halihazırda oyuncak olan bir cüzdanı. Kız elinde cüzdanla oturmuş, plastik bebekle bağdaş kurmuş oynarken ben su tabancası elimde pencereden aşağı sarkıyordum. Sıkılmışım. Aşağıdaki insanlara nişan alıp ateş ediyordum. Tabancada su yoktu; ateş etme sesini ağızımla çıkarıyordum. Ben bütün mahalleyi vurduktan sonra kız cüzdanı çoktan bırakmış, topaçla oynamaya çalışıyordu ama el becerisi yetmiyordu. Yardım da istemiyordu. Henüz konuşmayı öğrenememişti ya da benimle konuşmaya çekiniyordu; önemsememiştim.

Cüzdan yerde öylece duruyordu. Elime aldım; içine baktığımda birkaç adet 200 TL gördüm. Birisini alsam kime zararı olurdu ki? Hem kuşlar söylemediği sürece kimsenin haberi dahi olmazdı. Aldım.

Kapı çaldığında kızın abisi — benim de arkadaşım diyebileceğim biri — sonunda gelmişti. “Dışarı çıkalım mı?” dedi. Parayı sağ avucumun içinde büzüştürdüm. “Çıkalım,” dedim. İçerideki kadınlar toplantısına “Biz dışarıdayız” demek için önüme düştüğünde, kaç cebimin en dibine kadar ittirdim

İllüstrasyon: Muratcan Kocabay

parayı. Utancım pek, hatta hiç yoktu. Nedendir hatırlamıyorum ama o parayı sonuna kadar hak ettiğimi hissediyordum. Merdivenlerde aşağıya kadar yarıştık. Kiloma rağmen iyi koşturuyordum; yaşadığım sokaklar sağ olsun.

Aşağıda bizi bekleyenler vardı. Arkadaşım bizi tanıştırdı; “arkadaşımın arkadaşları”yla network’ümü genişletiyordum. Çocuklar bir garipti: birisi hemen yanımızda işporta tezgâh açmış, mahallenin ortasında artık oynamadığı oyuncaklarını satıyordu. Birkaçı inanılmaz ilgimi çekti ama çaldığım parayı bunlar için harcamamam gerektiğini hissediyordum. Bir diğeri babasının yanında cıraklık yapıyordu — kokoreççi; yeri hemen sokağın başındaydı. Bir başkası internet kafeden zorla çıkartılmış gibiydi ve tekrar oraya ne zaman gideceğimizi sorup duruyordu. Aslında internet kafe fikri benim de aklıma yatmıştı, çünkü kendi evimdeki bilgisayara dokunmama izin verilmiyordu.

Kafalarına girdim. Çocuk tezgâhı topladı, diğeri babasından izin aldı ve bizim keyfimiz yerindeydi. İnanın ki o yaşta bir çocuk olarak aramızda dönen sohbet hakkında pek bir şey hatırlamıyorum; şu anda da o yaştaki bir çocuk ne konuşur, hiç bilmiyorum. Yol üzerinde, depremlerden çatlaklar oluşmuş ve boyası atalı yıllar olmuş bir apartmanın üst katlarından, annem yaşında bir kadının aşağı sarkıttığı sepeti gördük. Sepette biraz para ve alışveriş listesinin yazdığı kâğıt vardı. Kadının ricası üzerine markete doğru rota değiştirdik. Kimse bundan şikayetçi olmadı. Kadının tüm ihtiyaçlarını ve o yaşta çocukların tek besini olan farklı tatlarda cipsleri — en büyüğünden bir kola ve pet bardakları — poşetledim. Hepsini kadının verdiği parayla ödedik; kimse hayır demedi. Kadın, para üstünün eksik olduğunu anlayana kadar köşeyi çoktan dönmüş olacaktık, nasılsa. Sepetini doldurduk; ekşiğiyle para üstünü de bıraktım.

Her iyiliğin bir karşılığı olmalıydı; en azından bir çocuk için bu böyledir.

İnternet kafeye, elimizde cipsler ve kola ile giremeyeceğimiz için, öncesinde rastgele bir apartmanın serin mermer merdivenlerine oturduk. Oturmadan çaldığım parayı çıkarttım cebimden. Etrafımdaki tüm gözleri üstüme toplamıştım. Şaşkınlıklarını duyuyor ve görüyordum. 200 TL o zaman için gerçekten iyi bir paraydı. “Bu kadar paranın üstünde ne işi var?” diye sordular. “Babam haftalık veriyor ya, önemli bir şey değil,” demiştim. Eminim ki babamın cüzdanında o an 100 TL bile yoktu.

İnanmış gözüktüler. Bir anda bana daha farklı bakmaya ve benimle daha farklı konuşmaya başladılar. O yaşta ve o anda parayı anlamaya başlamıştım. Kelimelerine dikkat ettiklerini fark ettim; sanki onlardan yaşça büyükmişim gibi... Buz gibi, bol köpüklü kolamızı ve kalbe yağ bağlatan cipslerimizi bitirir bitirmez internet kafeye yola koyulduk. Üzerimde bana duyulan saygıyı hissediyordum. Yol boyunca ailemin ne iş yaptığını, havuzlu evimizin olup olmadığını ve arabamızın hangi marka olduğunu sorup durdular. Arkadaşım da benim bu kadar zengin olduğumu neden daha önce bilmediğini sorgulamaya başlamıştı. Akşama kadar internet kafede vakit öldürdük — ölümlerin en keyifsiz olup keyif vereni. Bizim çocuklar, sanki henüz yememiş gibi, kafe hesabına tekrar tekrar cipsler, gofretler, meşrubatlar yazdırıyordu. Ezanla birlikte herkes eve dağılacaktı. Vakıt yaklaştıkça herkes gözünün içine bakmaya başladı. Anlamıştım: benim ödememi bekliyorlardı. Haydan gelen huya gitti. Saygı söndü; itibar yok oldu. Herkes alacağını almıştı. Arkadaşımın arkadaşlarıyla vedalaşıp eve doğru yol aldım. Param da, arkadaşım da onlarla gitti.

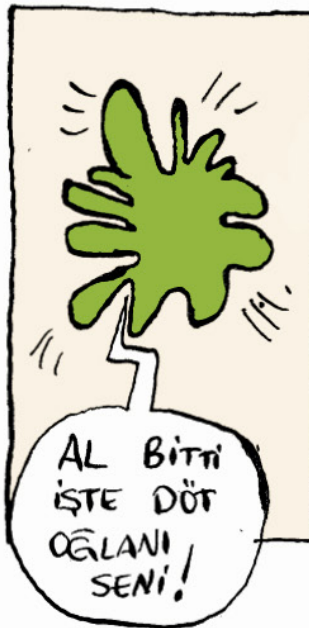
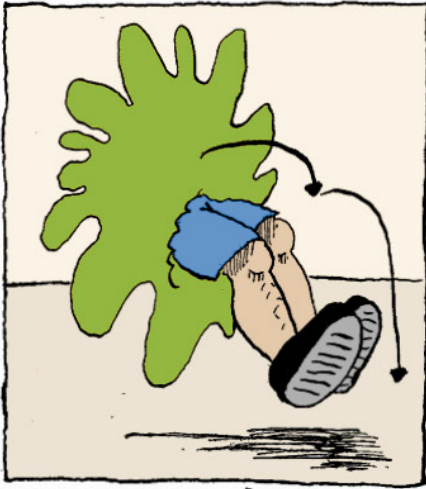
Paramın yarısı gitmişti. “Nasıl yiyip içtilerse,” diye iç geçirmiştim. Yüzüm kaldırımı görür halde apartmanın önüne kadar geldim. Küçük kız uyuyordur belki diye zile basmak yerine evlerinin penceresine bağurdım. Bu para mevzusundan başımın yanacağını hissediyordum; bir de çocuk uyandırdım diye dayak yemek istemiyordum.

Eve girdiğimde içeride sadece annem ve arkadaş kalmış, sohbete doymuş, tüplü televizyonlarına dalmışlardı. Ben de koltuklardan birine uzandım ki şeytanın telsize benzeyen upuzun antenli telefonu çaldı.

“Param eksik,” dedi, şeytana.

Annem bana baktı...

Hiç vicdan azabı çekemedim çaldığım için. O paranın bedelini dolaylı yoldan ödemiştim. Öğrendiklerim de yanıma kâr kalmıştı. Paranın üstünü almasaydı bari cebimden, diyorum hâlâ. Vücudum artık kendimi korumayı başarabilecek yaşa gelene kadar hepsini içime attım. Şimdiyse hesap sormak istediğimde bana hiçbir şey hatırlamadığını söyleyen kırışmış bir suratla karşılaşmak canımı sıkıyor. Ben bütün hikâyeyi hatırlarken, annem o gün beni nasıl 200 TL değerinde parçaladığını hatırlamıyordu.

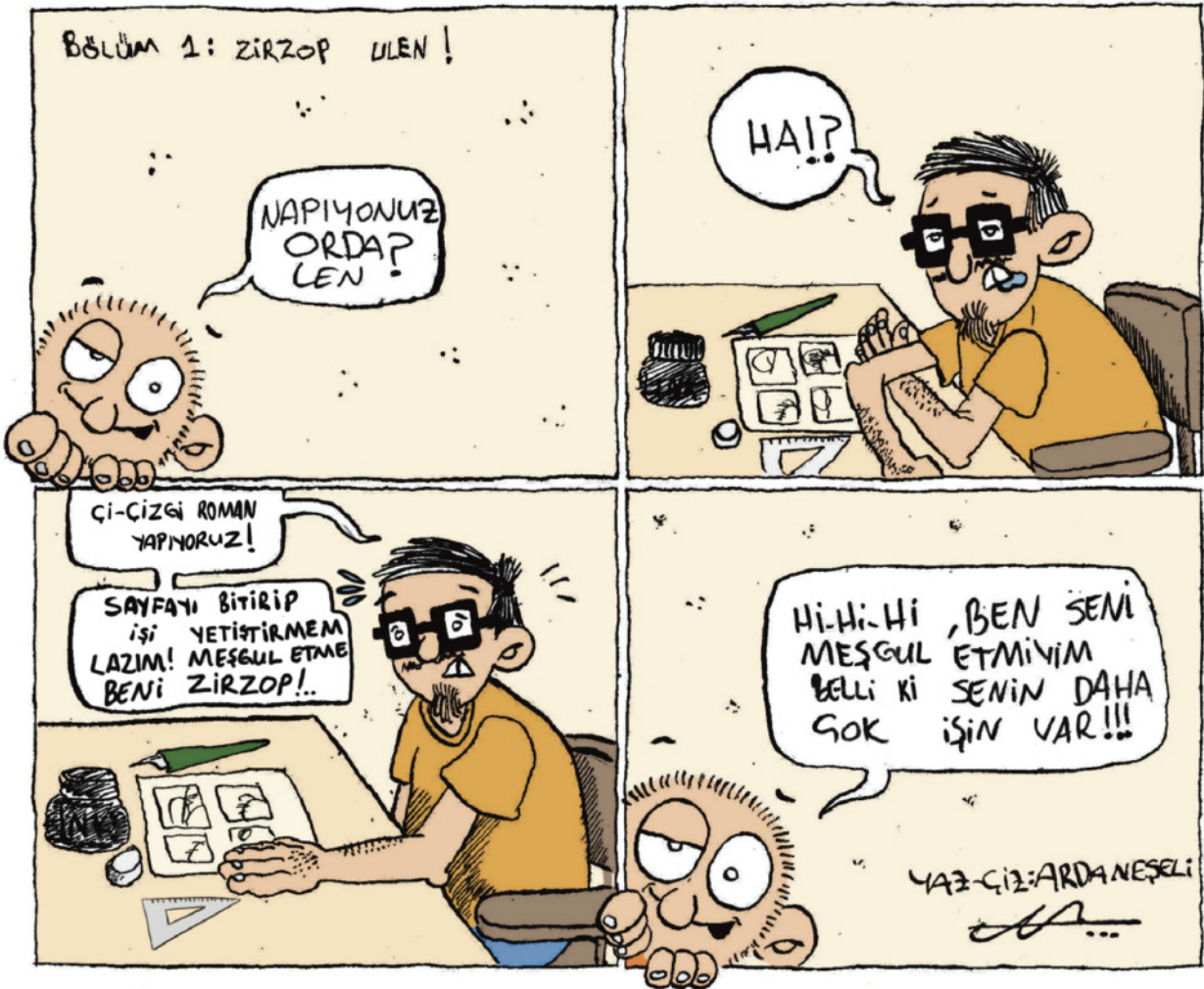
Bitti...

BAKKAL!

YAZ-ÇİZ=ARDA NEŞELİ

ZOTT#R#ZORT Arda Neşeli

Eskiyle dertleşmek isteğimiz anlar oluyordu. Benim, senin veyahut bu önümde akan yalnızlıklarla dolu kalabalığın...

Kimisi sevdiğini özlüyordu. Mesela bu eskilerde dost, iş arkadaşı veya bir fikir yoldaşydı bu özlenenler. Eskiler ise sevilenlerin akıllarda ve ruhlarda bıraktığı güzel hislerdi.

İnsanların bir türlü yerlerini dolduramadığı, başkalarında da bulamayacağı şeylerdi yani eskiler. O yüzdendir ki yollarda, sokaklarda, evlerde ellerinde eski polaroid kameralar ile dolaşan insanlar sarmıştı artık etrafımı.

O boyundan asmalı beyaz şipşak çekim makineler ile her insan yavaş yavaş artık kaybediyordu hayatını. Bu dönemde insanlar bu tarz şeylerin moda olduğunu söylerlerdi. 90'lar insanların hayatlarını merak ettiklerini dile getirerek...

Garip bulurdum ben bu söylenenleri. Bazen arkadaşlarım ellerinde o makineler ile bana gelir, istesem de istemesem de o gün illa benim bir fotoğrafım çekilirdi.

Sonra makineden çıkan o siyah beyaz kâğıt hızlıca sallanır, o anlardaki görüntüm kâğıda akardı. Genellikle ben fotoğrafı alan taraf olmazdım. Çeken kişi her kimse alır götürür ve o fotoğraf ile ne yaparsa yapardı.

Doğruyu söylemek gerekirse ben bu yeni tarza hiç alışamamıştım. İnsanların sırf yeni düzenden ve kendilerinden korktukları için getirdikleri bu

yeni moda düzen, hepimizin boyunlarına bir fotoğraf makinesi olarak yapılmıştı.

Ben daha çok eski kitap aşığı bir adamdım. O eski moda kitap okuyan, Attila İlhan'ın "Ben eski kafalıyım." dediği cinsten biriydim.

Oturduğum tek odalı evden çıkmaya vakit bulduğum zamanlarda, yani insan görmeye tahammül geliştirdiğimde evimden çıkar, her zaman uğradığım "Topal'ın Yeri" adlı sahafa giderdim.

Gittiğim yer, evimden belki de en fazla 20 metre büyük bir dükkândı. Bamsi adında yaşlı bir amcaya aitti. Bir ayağında doğuştan kısıklık olan ve hayatı boyunca 15 santimlik bir ayakkabı ile dolaşan, ama hiçbir zevkinden mahrum kalmayan birine aitti.

Doktorluktan emekli olmuş Saliha adında bir eşi de vardı Bamsi amcanın. Arada Saliha teyze de denk gelirim güzel muhabbetler döndürür, keyifli vakitler geçirirdik.

Onları ilk defa Yabancı kitabının Türkçe ilk baskısını ararken tanımıştım. Sanırım birkaç sene önceye tekabül ediyordu. O zamanlar üniversiteye yeni kayıt olduğum yıllar... Saç baş birbirine karışmış, canhıraş bir yaşam mücadelesi içerisindeydim.

Dükkâna evden çıkarken birkaç kere denk gelmiştim. Genelde hiç ilgimi çeken bir yer değildi. Gittiğim başka sahaflar vardı. Eski hasretimi hiç kuşkusuz dindiren yerlerdi bunlar. Ama o gün ilk defa bendeki bu eski hasretini dolduramadılar.

Ben de el mahkûm bir şekilde, kapısında sadece "Topal'ın Yeri" yazan, dışı mürdüm eriği rengine çalan bu küçük dükkâna girmiş bulundum.

Dükkâna girdiğimde beni yerden tavana kadar kitaplar karşıladı. Bamsi amca her zamanki gibi koltuk değneğine yaslanmış şekilde ayakta

duruyordu. Arkasında da onu düşmesin diye tutan Saliha teyze vardı.

Bamsi amca lacivert bir gömlek ve kumaş pantolon giymişti o gün. Saliha teyze ise saçından ayakkabısına kadar sarı olan bir elbise ile kombine etmişti kendini.

Yavaşça ve sabırla bir süre süzdüler beni. Hiç kimse konuşmadı. Sadece Saliha teyze, Bamsi amcanın yanına geçti o kadar. Bekledik öylece... Sonra da konuşmayı Bamsi amca açtı.

“Ne istemiştin evladım?” dedi tok ve boğuk sesiyle.

Ben de ona ilk önce selam vererek Yabancı kitabının ilk baskısını istediğimi belirttim.

Onlardan biraz çekinmiştim açıkçası. Ayağı kısa bir adam, papatyadan hallice gözüken sapsarı bir kadın... Gözüme garip gelmişti. Ama onlar bana sadece gülmek ile yetindiler.

“Bekle beni evlat.” dedi. Saliha teyze, kendisinin arkasında duran bir tabureyi göstererek: “Teşekkür ettim. Geçtim oturdum.”

Saliha teyze hızlı adımlarla benim az ilerime gitti. Bamsi amca gülerek baktı bana o gidince. Uzun saçlı ve sakallı bir adamdı.

“Ne işin var?” diye sordu. Ona yine kitabı aradığımı belirttim. Susturdu beni. Lafin arasında: “Kendin ile ne işin var?” diye sordu.

“Nasıl?” dedim.

“Saçın sakalın birbirine girmiş.” dedi bana.

“Canhıraş bir haldesin. Yürüyüşünde bile bir acele var. Kapıdan girdiğinde bile aceleci bir haldeydin. Ne oldu sana?”

Bunu deyince baktım bu yaşlı adamın suratına.

“Sadece kitap arıyorum.” dedim. Çok istediğimi de belirttim o birinci basım kitabı.

“Okumak için mi?” diye sordu.

“Hayır.” dedim.

“Peki, bir kadına hediye etmek için mi?” dedi. “Hayır.” dedim.

“O zaman niye?” diye bir daha sordu.

Bu felsefecinin yandan yemişi ne konuşuyor diye düşünsem de bu sefer:

“Retro seviyorum amca bey.” diye yanıtladım sorusunu.

“Haa,” dedi. “Eski seviyorsun yani?”

“Evet.” dedim. “O insanların yaşadığını bilmek iyi hissettiriyor.”

“Anlıyorum seni.” dedi. “Bir insanın yaşanmışlığını deneyimlemek güzel oluyor, değil mi?”

“Evet.” dedim. “Bir kart çıkıyor içinden ya da bir sevgiliye hediye edilen gül... 1960’ların tarihlerinde insanların o mutluluk anları artık senin elinde. Kimse bilmiyor ama sen biliyorsun. O güzel işte.”

Güldü bu dediğime. “Gençliğime benziyorsun.” dedi. Şaşırdım ama bir şey demedim.

Sonra koltuk değneğini taktı kollarına, yavaş yavaş dev bir kitap diktinin önüne doğru gitmeye başladı.

“Sen,” dedi giderken, “aslında ölümden korkan birisin, değil mi?”

“Ölüm mü?” dedim.

“Evet.” dedi.

Garipti. “Ne alaka?” diye sormadan edemedim.

Yanıtı çok manidardı benim için:

“O eskiler, oğlum. Eskiler... Aslında yaşanmışlıklar için değil, yaşanmamışlıklar için güzel. Göreceksin, bir gün ileride senin çektiklerini başkaları alıp izleyecek. Yazdıklarını başkaları okuyacak ya da her ne yapıyorsan, o şeyler başkalarına kalacak.

Sana bakıp aslında senin o gülüşünde ya da kelimelerinde kendilerini bulacaklar. O gülüş, o bakış, o ölümden beri gelen o kaçış, senin resminde son bulacak. Kabullenme ya da inkâr şeklinde...” dedi bana.

Haklıydı da sanırım... Bilmiyorum, düşünmedim o dedikleri üzerine. Ona da bakmadım. Yerdeki fayansların üzerindeki toz taneciklerinin büyüklüğüne baktım.

O ikisi de hiç konuşmadan kitap karıştırdılar.

Sonra boğuk bariton bir ses geldi kulağıma. Kafamı kaldırdım. Bamsi amca, bir Turgut Uyar kitabından bir not çıkarmıştı. Kitap “Dünyanın En Güzel Arabistan’ı koltuğunun altında duruyor, sakın bir şekilde... Bamsi amcanın ise elinde bir kâğıt.

Okuyor yüksek sesle:

“Sen, diyor sevgilim, sen... Sıcak çöl iklimlerinde benim acıma vaha gibi gelen... Yeşil gözlerinin birer zeytin gibi narin ve güzel olduğunu bir bilsen, beni sensiz bırakır mıydın pek bilmem. Ama Turgut Uyar seversin bilirim. Onun o sensiz beni anlatan şiirlerini kitabına, defterine, hatta bulduğun küçük kâğıt parçasına bile not edersin, bilirim.

O yüzden de eskimez sanırım sana olan o külfetsiz sevgim. Seni o zeytin yeşili gözlerinden ve yanaklarından bol bol öperim. Beni sensiz bırakma.

Not: Sevgilin.”

Bamsi amca elindeki kâğıdı yerine yerleştirdi sessizce. Ama kitabı eski yerine koymadı. Yanına Saliha teyze geldi yavaştan. İlk önce bana, sonra da Bamsi amcaya baktı.

Bu bakışmalar arasında: “İşte eskiler bu yüzden güzel sanırım.” dedim onlara. Güldüler. Ben de onlara güldüm.

Saliha teyze geldi yanıma, elinde 1. basım olan Yabancı kitabıyla: “Buyur kuzum.” diye uzattı bana.

Acele ile: “Ne kadar?” diye biraz da olsa bağırdım.

“Para istemez.” dedi bana Bamsi amca. “Az konuştuk ama sen bize güzel anlar yaşattın.” Sonra da uzattı elindeki kitabı. “Al evladım, al.” dedi bana.

Kitabı aldım ama mahcup mahcup baktım yüzlerine. “Şey...” diyebilirdim sadece. Sonra da lafımı Saliha teyze tamamladı: “Yine gel evladım.” dedi. “O bize yeter.”

“Sağ olun.” dedim onlara. Kapıdan çıkarken de Bamsi amca: “Eskilerin kıymetini bil!” diye bağırды arkamdan. Ben de gülerek evime gittim o andan sonra.

Yıllar yılları kovaladı. İşte böylece kitapçı Bamsi amcayla dede-torun gibi olduk. En son da geçen hafta uğradım onlara. Bu kameralı, eski kafalı olmak isteyen insanların arasında vakit geçirdik biraz.

Jose Saramago konuştuk, Márquez’den girdik. İnsanın insana yabancılaşmasının bu retro çılgınlığı ile birleşmesini izledik, güldük.

Bir polaroid kameralı kız grubunun bizi çekmesine izin verdik. En son ise ayrılmadan önce eskileri yad ettik.

Kimisi dost olan, kimisi ise düşman olan eskileri... Ama andığımız çoğu eski, şimdi polaroid makineli insanların elindeydi.

Ben de anladım işte o zaman, Bamsi amcanın ölüm korkusu dediği şeyi. Çünkü ölüm, hep yenilerde değil, eskilerdeydi.

batıl inanç

METİN SOLMAZ

Caza dair batıl inançlar 1: **CAZ SIKICIDIR!**

Sensin sıkıcı.

Caz müzik dünyasında o kadar büyük bir yer kaplıyor ki bu iddia “Çinliler sıkıcıdır.” cümlesi kadar saçmadır. Hangi Çinli? Hangi caz? Kenny G. bence de sıkıcıdır. Eskiden çok sevdiğim Spyro Gyra’yı artık evime almıyorum.

Caz, esas itibarıyla (ya da benim inanmayı sevdiğim iddia itibarıyla) Fransızca jaser’dan gelir ve “boş laf” demektir. Cazcılar (tıpkı beatnik’te ya da çapulcu kelimesinde olduğu gibi) lafın kötü anlamını sahiplenip güzelleştirmişlerdir. Velhasıl “caz yapma ülen” lafı vardır ya, buradaki caz lafı tam olarak caz müziğindeki caz lafıdır. Belki biraz bu yüzden cazı boş laf sanan ya da boş lafı caz zanneden bir kısım insan hala nefes alıp vermektedir.

Ayrıca unutmayın ki caz medeniyet hatta Batı medeniyeti demektir. Nitekim “caz geldi” lafı eskiden her türlü batı müziği için kullanılırdı.

Kimi Frank Sinatra’yı caz sanırken, diğerleri işi zavallı Nicholas de Angelis’e kadar götürüyorlar. Bana sorarsanız ben mıy mıy olmayan her şey cazdır. Evet Suicidal Tendencies de cazdır. Şaka şaka ben ne bileyim ne cazdır? Caz cazdır işte. Şarkı şarkı sorarsanız şu caz mıdır diye söylerim. Ama mesela Queen’in Jazz albümü var, Mustafa İbrahim diye başlayan. O caz değildir. Ha bir de ben caz olmasa da Frank Sinatra severim. Hoş My Way’i Sex Pistols/Sid Vicious’dan tercih ederim.

Evet. Bazı caz şarkıları, bu satırların yazarına da hafakanlar bastırır ayrı mesele. Hem hangi caz? Mesela baba erenler ne demiş? Müzisyenler birbirlerinin sesini bastırarak hep berabere çaldıklarında ona klasik caz denir. Müzisyenler birbirlerini dinlemeden çaldıklarında da modern caz olur o.

Entel dantel caz vardır bir de. Keith Jarrett’in efsane Köln Konseri misal. Bhagavat Gita gibi, bitmez bir türlü. Güzel midir güzeldir. Dinler miyim? Yıllar oldu dinlemedim.

Ben, bu “caz sıkıcıdır” zannedenlere “Wham Bam Thank You Ma’am” reçete ediyorum. Slade’dan bile dinleyebilirler. Hepsi cazdır. O eğlenceli popçulardan birisi ömür boyu çalışsa

Şöyle eğlenceli bir  arkı ismi bulabilir mi?: “The Shoes of the Fisherman's Wife Are Some Jiveass Slippers”! Mingus’um benim. Hepinize günde birer doz Charlie Mingus yazıyorum. Unutmayın: E's Flat Ah's Flat Too!

Cazın sıkıcı sanılmasının bir sebebi zaman zaman insanı zorlar. Hele bebop filan; icracılarının azıcık deli olmaları hasebiyle her kulağa iyi gelmeyebilir. Caz rakı gibidir. Herkes içemez. Dinleyicinin caza hazır olması için biraz kulak cimnastiği gerekir. Sıradan bir Charlie Parker saksofonu Sinan Ak ıl ile kirlenmiş kulaklara gelişigüzel  flenmi  boru gibi gelebilir.

Cazı acayip yapan şey e  zamanlı olarak sokağa ve yüksek kültüre ait olmasıdır. Asansörde de caz bulunur helada da otel lobisinde de. Çamurlu

ayakkabıyla giremeyeceğiniz bazı lokantalarda da. Bu cazın kutsallığından gelir. Caz bi çeşit do it yourself’tir. Herkes kendi cazını yapsın lütfen. Bu arada asansörde çıkılır, helada sı ılır. Caz sokakta, evde, kulüpte filan güzeldir. Yok brunch’ta, ak am yemeğinde filan.. ben anlamam. Yemek yenirken yemek yenir. Caz dinlenirken de caz dinlenir.

www.overtteam.com

www.anasonisleri.com

sihirli anahtar

İNAN AMBARKÜTÜK

*Unutulan çocukluk...
Kayıp anahtar...
Son şans!*

Çocukluğu olmayan bir adam. Rengini yitiren, sonsuz bir savaşın eşliğindeki bir dünya. Ve o dünyayı kurtarmak için açılması gereken sihirli bir kapı...

Sıradan, tekdüze hayatının ortasında hiç beklemediği bir davet alan adam, kendini Hayalis adında bambaşka bir dünyanın kapısında bulur.

Ama Hayalis de dünya gibi tehlikededir: Karanlık gölgeler hayalleri silmekte, çocukların gülüşleri birer birer yok olmaktadır.

Adam, burada Salça'ya dönüşecek, unuttuğu yanlarına dokunacak, dostlar edinecek ve hayal gücünün sınırlarını zorlayan bir maceraya atılacaktır.

Fakat unutma: Hayaller yalnızca onlara inananların elinde nefes alır. Ve bazen... dünyayı kurtarmak için önce kendini hatırlaman gerekir.

SİHİRLİ ANAHTAR - 1. Kitap

HAYALİS'E YOLCULUK

1. Kısım - ÇOCUKLUĞU OLMAYAN ADAM

Adam, sabahları her zaman aynı saatte uyanırdı. Saat çalar, o kalkar... sanki dünya onun düzenine göre dönüyormuş gibi. O gün de öyle başladı. Perdeleri önce sağdan sola, sonra soldan sağa çekti. Yatağını tam dokuz saniyede topladı. Bu dokuz saniyelik süre, yıllardır hiç değişmemişti. Eğer yetiştiremezse, o günün felaketle biteceğine dair garip bir inancı vardı. Dişlerini tam kırk iki fırça darbesiyle fırçaladıktan sonra aynada kendine baktı. Ne bir gülümseme ne bir sıcaklık... Sanki yüzünü değil, hiç uğramadığı bir odayı izliyordu.

Takım elbisesi her zaman siyah, gömleği hep beyazdı. Kravatı çizgili, çorapları gri. Evinin camları pırıl pırıldı. Raflarındaki kitaplar alfabetik sıraya göre dizilmişti. Ama hiçbirinde ayrıç yoktu. Çünkü hiçbirini yarım kalmamıştı. Çünkü hiçbirine çocukken başlamamıştı.

Kahvaltı masası, milimetrik ölçülerle hazırlanmıştı. Masa örtüsü, ütünden yeni çıkmış gibi dümdüz duruyor; köşeleri yere doğru cetvelle çizilmiş gibi sarkıyordu. Tabaklar, askeri tören mangası gibi dizilmişti. Çatal-bıçaklar, birbirlerine bakıp selam duruyor gibiydi. Haşlanmış yumurtalar, aynı boyda ve aynı yöne bakacak şekilde yerleştirilmişti. Peynir küpleri o kadar köşeli kesilmişti ki yanlışlıkla elini sürsen, parmağını çizebilirdi. Ekmek dilimleri, boy sırasına göre dizilmişti; en kısa olan, diğerlerinin arkasında utangaç bir çocuk gibi saklanmıştı.

Her şey kusursuz görünüyordu. Kaşığı çayına batırıp karıştırmaya başladı. Kaşık, bardağın içinde metalik bir tınıyla dönüyordu. Adam, bu sesin bile ritmini sayıyor gibiydi. O anda bakışları dışarı kaydı. Gökyüzünde, sabahın berrak mavisine hiç yakışmayan gri bir bulut asılı duruyordu. Sanki gökyüzüne tutunmuştu...

Rüzgar olmasına rağmen, bir mürekkep damlası gibi kıpırdamadığını fark etti; tıpkı evindeki her şey gibi yerinden oynamıyordu. Ama bu ona, huzur değil tuhaf bir güvensizlik hissi veriyordu. Küçüktü... Öyle tuhaftı ki şekli belli belirsiz insan silüetini andırıyordu. Kolunu uzatmış bir gölge gibi. Parmakları yoktu, yüzü yoktu, ama “buraya gel” der gibi, davetkar bir kıpırtısı vardı.

Bir an, kaşı istemsizce seğirdi. “Bulut dediğin yağmur getirir, davet etmez.” diye geçirdi içinden. Ama yine de gözlerini alamadı.

Çayını karıştırırken istemsizce bardağın kenarından biraz çay döküldü. Masa örtüsünün kusursuz beyazı üzerinde hızla yayılan o leke, gözünün önünde büyüyen bir tehdit gibi geldi ona.

Saatine baktı. Kahvaltıya ayırdığı sürenin uzayacağını düşünerek telaşla masaya döndü... Hızlı hızlı bir şeyler atıştırdı. Telefonundan o günün iş planını kontrol ederken, kafasını kaldırdığı bir anda bulutun aynı şekilde hala orada olduğunu gördü. Sanki öylece durmuş, kendisine bakıyordu...

Gözlerini kırptı. Gözetleniyormuş hissine kapıldı ve perdeyi kapatmak istedi... Kendi tabak düzenini bozmamak için çatalını yavaşça yerine bırakıp pencereye gitti. Ve karşı kaldırımda kafasını kaldırmış, gözlerini buluta dikmiş bir çocuk gördü. Sanki hipnotize olmuş bir hali vardı. Elleri iki yana sarkık kıpırtısız duruyordu. Çocuğun gözleri, hareket etmeyen bir saate bakar gibiydi. Zaman onun etrafında akıyordu. Ne kadar dikkatle baksa da o bakışlarda korku mu yoksa merak mı olduğunu çıkaramadı. Sadece şunu hissetti: Orada sadece bulutu değil, görünmeyen başka bir şeyi de izliyordu sanki.

Sonra, evin içine sızmaya çalışan sesler işitti: Cıvı cıvı, uğultulu, kahkahalı... Yere çarpan, tok bir teneke kutu sesi... Pencerenin hafif aralık kaldığını fark etti... Bir an için kapatmayı düşündü. Fazla gürültüydü. Hayatında sessizliğin önemi büyüktü... Ama nedense

kapatmak için tereddüt etti. Sesler, sanki uzak bir anının kapısını yoklayan misafirler gibiydi...

Seslerin geldiği yöne baktı. Sokağın köşesinde bir grup çocuk, heyecanla bağırarak oyun oynuyordu: “Gördüm seni... Kuka... Kukaladım!”

Bir kız çocuğu, teneke konserve kutusundan yapılmış kukanın üstüne tek ayağını basmış... elleriyle gözlerini kapatmıştı. Var gücüyle bağırıyordu: “Önüm... arkam... sağım solum kuka! Saklanmayan ebe!”

Teneke kutu, daha önce aldığı tekme darbelerinin izlerini taşıyordu. Ezilmiş bozguna uğramış bir hali vardı. Bu yamru yumru olmuş yıpranmış kukadan, yine de mutluluk kokuları yayılıyordu. Bir oğlan çocuğu parmak ucunda yürüyerek duvarın arkasına saklandı. Bir başkası kahkahalarla yere düştü. Dizlerinde, önceki düşmelerinden kalma yara bantları kahkahalarına eşlik ediyordu. Küçük ama cingöz bir kız çocuğu, ebenin kukadan uzaklaşmasını fırsat bilip, saklandığı yerden kurşun gibi fırladı. Yüzünde hınzır bir ifadeyle, dili yandan dışarı sarkık, kukaya öyle bir tekme attı ki kuka metrelerce öteye düştü. Zevkten dört köşe, ayakları arkasına vura vura oyun alanında zafer turu atmaya başladı. Orada burada saklanmış diğer çocuklar bir bir ortaya çıktı ve bu koşuya çığlıklarla ortak oldu.

Adam onları pencereden izlerken baka kalmıştı. Yüzünde ne bir gülümseme vardı ne de kızgınlık. Sadece tuhaf bir uzaklık. Gözleri oynayan çocukların peşinden gidiyor ama içi yerinden kıpırdamıyordu bile. Çocukların çılgınca oyun oynamasının onun için hiçbir anlamı yoktu sanki. Bir an, dudak kenarına belli belirsiz bir gülümseme yerleşir gibi oldu. Ama hemen, sanki silgiyle silinmiş gibi kayboldu. Belki de... minik bir kıskançlıktı bu. Adı konmamış, sessiz, bastırılmış bir kıskançlık hissi.

O da bir zamanlar çocuk olmalıydı. Yoksa kimse 1 metre 70 santim boyunda kazık kadar bir adam olarak dünyaya gelmiyordu. Fakat nedense çocuk olduğu zamanlara ait hiçbir hatırası yoktu. Sanki hiç çocuk olmamıştı.

Camının kenarından cınlayan bir sesle kendine geldi. Biraz önceki cingöz kız çocuğu ona bir şeyler söylüyordu. Adam boş gözlerle ona baktı. Sesi önce büyük bir uğultu halinde kulaklarına değdi sonra ağır ağır anlaşılır hale geldi.

“Amca ne duruyorsun öyle? Hadi gel oyun oynayalım! Amca! Amca beni duymuyor musun? Gel oyun oynayalım diyorum! Kuka! Kuka oynayalım!”

Kuka. Ona çok tanıdık geldi. Aklına takıldı birden... Uzak bir şehirden seslenen eski bir arkadaş gibi. Zihni bulandı, başı döndü, bir an gözleri karardı. Kuka kelimesi kafasının içinde yankılanıyordu. Zihninde yıldırım çakması gibi bir görüntü belirdi...

Aynı çocukların oynadığı kuka gibi teneke bir konserve kutusu. Yine eğik bükük, yıpranmış... ama pastel boyalarla rengarenk boyanmış. Kocaman renkli bir ayakkabı kukaya tekme attı. Kuka havaya uçtu. Gariptir, ayakkabının balona benzeyen önünde önce bir çift göz belirdi sonra tabanı ikiye ayrıldı ve kocaman bir ağız ortaya çıktı. Ayakkabı gülümseyerek göz kırptı ona. Birden sahibinin yüzü belirdi. Çok tanıdık bir çocuk yüzüydü. Sonra o çocuk hızla büyüdü ve adam aniden... kendi yüzüyle karşı karşıya kaldı. Bütün bu görüntüler o kadar hızlı geçti ki gözlerinin önünden, neredeyse dengesini kaybedip yere düşecekti.

Cingöz davetçiye cevap bile veremedi. Çocuk sonunda vazgeçti ve hızla arkadaşlarının yanına döndü. Adamın dünyasında sokakta oyun oynamak diye bir şey olamazdı. Ayaklarına baktı: “Ayakkabılarımın tozlanmasından hoşlanmıyorum.” diye geçirdi içinden “Oyun oynamak... akıldışı...”

Pencereyi kapatırken, çocuk sesleri boğuldu, yerini kendi nefesinin yankısına bıraktı. Perdeyi çekeceği sırada, karşı kaldırımdaki çocuğun hâlâ kıpırdamadan buluta baktığını fark etti. İrkildi... Sanki dünyaya kapılarını kapatmış gibiydi. İçinde anlam veremediği, ince bir huzursuzluk hissetti. O an, evin sessizliği daha yoğun, hava daha ağır gelmeye başladı. Bakışlarını kaçırmak istercesine yüzünü kitaplığa çevirdi. İki kitabın kenarından dışarı taşan siyah ince bir iplik gördü. Elini uzattığında iplik hızla geri çekildi, kitaplığın içine kaçtı.

Adam elleriyle yüzünü sıvazladı. Raflardan rastgele bir kitap çekti. Kitaplığında hikâye kitapları değil, mesleki yayınlar vardı. Aslında ne okuduğu hiç önemli değildi; yalnızca vaktini sessizlik içinde geçirmek için kitap okurdu. Kapağı açarken, sayfaların arasından düşen paslı anahtar, sessizliği paramparça etti.

Anahtar sapsarı, parıl parıl parlayan, incecik bir zincire geçmişti. Sanki önceden kolye olarak kullanılmış gibi. Anahtarı eline aldı. Kilidi açan kısmı yazı şeklindeydi. Net biçimde “Salça” yazıyordu. Daha önce onu hiç görmemişti. Şaşırdı. Kitabın içine nasıl girmiş olabileceğini düşündü. Biri ona hediye etmiş olabilir miydi? Hatırlamadı... Bir anlam veremedi. Yine de yüzünde hiçbir duygu kırıntısı yoktu. Kitap okumaktan vaz geçti. Anahtar elinde, televizyonu açtı. Televizyonda haberler vardı. Bir spiker heyecanla son dakika haberlerini okurken televizyon kendi kendine kanaldan kanala geçmeye başladı! Bütün kanallarda son dakika haberleri geçiyordu. Her bir spikerin cümlesi havada asılı kalıyor... önce odaya, sonra pencereden çıkıp dünyaya yayılıyordu.

“...Birkaç ay önce dünyanın bazı noktalarında başlayan küçük çaplı çatışmalar bütün dünyaya...”

“...ve yeni patlayan bombayla birlikte sınırın öte tarafından kayıp haberleri...”

“...Ülkeler birbirine meydan okurken, sokaklarda ‘çocukluk saçmalık, oyun oynamak akıl dışı’ temalı yazılamalar...”

“...Havada hızla hareket eden gri, siyah bulutlar...”

“...Şu haritaya bakın sayın seyirciler. Sınırlar teker teker yıkılıyor. Harita baştan aşağı değişiyor...”

Haberlerde, dünya hızla dönerken, yer yer patlayan bombaların gürültüsü, çatışmaların uğultusuna karışıyor... kargaşa ve çılgınlık, kıta kıta bütün coğrafyaya yayılıyordu. Adam bir an durdu. Ekrandaki dünya haritası renk renk çizgilerle birbirine karıştı. Yeşiller kan kırmızısına dönüyor, mavi alanlar ağır ağır griye kesiliyordu.

“Bütün Dünya haritadan siliniyor...” diye haykırdı başka bir spiker.

Adam spikerin sesiyle kendine geldi.

“Herkes herkesi aldatıyor! Herkes herkesi yenmeye çalışıyor! Herkes yalan söylüyor! Bütün Dünya haritadan siliniyor!”

Adam, bu cümleleri eskiden duysaydı, başını sallayıp “Hayatın gerçeği bu” derdi. Kabullenir ve hiçbir şey olmamış gibi, kendi yaşamına devam ederdi... Şimdi ise kelimeler içini sıkıştırıyor, göğsünün tam ortasında görünmez bir yumruk gibi duruyordu. Ne değişmişti ki? Yine benzer cümleler, aynı haber dili... Ama içinde bir yerlerde, görünmeyen bir şey yerinden oynamıştı.

Odaya anlam veremediği bir uğultu yayıldı. Önce hava hafifçe titredi, sonra televizyonun sesi durduk yere yükseldi... Sanki görünmeyen biri kumandayı eline almış da sesi sonuna kadar açmıştı. Ardından... bir anda sessizlik! Televizyon pat diye kapandı. Ekran siyah kesildi. Elektrik mi gitmişti? Yoksa bir şaka mıydı bu?

Adam nefesini tuttu. Nedense onca şeyden sonra aklında hala tek bir kelime vardı. Pencere kenarından haykıran cingöz kız çocuğunun söylediği:

“Kuka!” kelimesi... “Kuka oynayalım!”

Bakışları kararan ekranın yansıtıcı yüzeyine takıldı. Kendi yansımalarını gördü... ama orada sadece yüzü yoktu. Kafasının hemen arkasında, sanki görünmez bir kibrit çıkmıştı. Küçük bir kıvılcım... önce parladı, sonra aniden havada titreyerek sönüp yok oldu.

Kulaklarında hafif ama çok rahatsız edici bir çınlama belirdi ardından. Aynı anda her şey çok parlak görünmeye başladı. Gözbebekleri ışığın içinde yıkıyor gibiydi. Mobilyalar neon ışıklar gibi parlıyordu. Renkler kayıyor, şekiller dans ediyordu. Net göremiyordu. Gözleri yandı... Sanki ışığın kendisi, odadaki her şeye şeffaf bir perde asmıştı. Gölgeyle parıltı birbirine karışmıştı. Tuhaf bir refleksle, sinek kovar gibi elini havada savurdu. O şeffaf perdeyi gözünün önünden uzaklaştırmak ister gibi... El hareketi komikti ama aynı zamanda ciddiye. Kulaklarındaki çınlama geçsin diye ağzını açıp kapattı bir iki kere. Tam o sırada... Kapı zili çaldı.

Devam edecek...

eski Den

SEVİNÇ YAŞAR

Akrep ve yelkovanın birbirini telaşla kovaladığı, her şeyin hızlıca tüketilip yok edildiği, doyumsuz bir zamandı...

Hani bazen olur ya! Kelimeler dans eder zihnimizde lakin ne yaparsak yapalım hepsini bir araya getirip şöyle coşkulu bir halay sektiremeyiz onlara, sektirsek dahi araya cümlelerin akışını bozan sözcükler giriverir. Benim de "eskiden" sözcüğünü her duyduğumda içimin koşarak o zamana gittiği, beynimin her bir kıvrımında başka başka kelimelerin dans ettiği, yaşadığım çağın soğukunda üşüdüğüm "geriye doğru" dönüşlerim çok olmuştur.

Günümüz kelimesiyle "Retro" dediğimiz, söz konusu tabirin en az yirmi yıl eskiye, Latince'de "geriye doğru" anlamında; kendi tabirimle "yarım asrı deviren" bir nesil ve bu neslin

yaşamış olduğu zaman dilimi... Hatırlayabildiğim ve sözcüklerim yettiğince biraz bu neslin yaşamış olduğu zaman diliminden bahsetmek isterim sizlere. Yarım asrı devirenler sadece başka bir nesil değil, zorluk ve eksikliğe karşı güçlü bağımsızlıklarıyla gerçek hayatta kalmış olanlardır.

Sevgi, saygı, emek, dostluk, sabır, ikili ilişkiler ve her şeyin hızlıca tüketilip yok edildiği bu doyumsuz çağda yarım asrı deviren nesle dokunmayın!

O, sizden çok daha fazla şey gördü. Sanal âlemde değil, gerçek dünyada daha derin hissederek yaşadı.

Onlar, Farmville çiftliğindeki yapay çimeni, buğdayı değil, tarladaki buğdayı ekip biçti; yiyeceği meyvenin fidanını elleriyle dikti.

Tüm gün sokakta oynamanın, şekerli ve salçalı ekmek yemenin hazzını tattı.

Eve dönüş saatini kavramak adına akşam ezanını belleğe kodlaması gerektiğini öğrendi. Komşu bahçede gördüğü erik ağacını gözüne kestirip, tüm çabası kimse görmeden ağaca tırmanıp eriklerden birkaçını aşırabilmenin adrenalinini yaşadı. Kapı zillerine basıp basıp kaçmanın muzırlığını tattı, yolda bulduğu taşı futbol topu gibi sürüklerken camına taş gelmesinden korkan öfkeli esnafın azarını işitti.

Kışın soba üzerinde kızaran ekmek kokusuyla uyanmanın huzurunu tüm varlığında hissetti. Siyah önlük, beyaz yaka, örgülü saç ve her pazartesi rutini olan tırnak ve mendil kontrolünü eksiksiz geçmenin gururunu yaşadı. Sıra sopasında tırnağa dik açıyla inen cetvelin acısını iliklerinde, kemiklerinde hissetti...

Diplomaların, sertifikaların, belgelerin ve her bir şeylerin sahte olduğu günümüz zamanında sarılmalar var ama hissiyat eksik, göz göze

bakışmalar var ama derin değil, herkes birbirini seviyor ama sırtını dönünce dedikodu kazanı kaynamaya başlıyor, arkadaşlık var ama bedelsiz değil, sevgi var ama karşılıksız değil, dostluk var ama menfaatsiz değil, saygı var ama ünvansız değil, samimiyet var ama filtreli, yakından bakınca pürüzlü, uzaktan bakınca pürüzsüz, zekâ var ama kurnazlığa evrili...

Bunun içindir ki "yarım asrı deviren" nesil, türünün son örneklerindendir!

Dizlerindeki yara izleri onların yaşadıkları küçük savaşları, anıları günümüze taşıyan gerçek kanıtlarıdır.

BİR ZAMANLAR
SANAL GERÇEKLİK

Tamagotchi

kari:
katür
ola
mayan
kari:
katür
eri'n
hi'ka
yesi'

ÇOK
YAKINDA

TALİHSİZLİK

Ocenihasimi

ESRA DALAHMETOĞLU